IOAN. DESPAUTERII NINIVITÆ, GRAMMATICÆ Institutionis, Lib. VII.

Doctè & concinnè in compendium redacti: per *Sebastianum Dusburgensem.*

Ad prototypum collati & aucti: in usum studiosæ juventutis.

Multò quam antea castigatiores.

EDINBURGI
Excudebat, GID
Anno

SEBASTIANUS NOVIMOLA Duisburgensis, HEN. RISVVICHIO, spectatæ probitatis adolescenti.

NÆ tu candidus es adolescens & cui plurimum debeant bonarum artium candidati. Si enim præclarissimæ quæq; urbes eis merito summos decreverunt honores, qui saluti Reip. (qua non salva incolumes ipsi manere nequîssent) aliquando consuluere, quid tibi non debeatur ab illis, quorum studiis, citra tuum quidem commodum (quoniam in Grammatica tu felicissime versatus es) provideres curas? Hinc est quod ab ea usq; hora qua Disp Syntaxeos epitomen superiore anno a nobis emissam, teri passim in puerorum manibus cognovisti, non desieris & præsens rogare & scriptis monere absens, ut & priores, 7. Desp. de institutione Grammat. libros in corpusculo paulo concinnius colligerem, quam a quodam ante annos non multos hic factum audires. Quo hercule quisquis est, oculatiorem me fore haud quaquam sperare potuissem ni per illum mutilari potius quam abbreviari doctissimis quibusq; viderentur. Gaudeant igitur tuo nomine quibus consuli tantopere exoptas, hoc quicquid est laboris tuo hortatu susceptо, tibique debito. Majora certe tua merebatur eruditio: at opulentissimi parva debita ne a pauperrimis quidem persolvi recusant. Et sane pendant hanc, ut libet, operam alii (modo non judicet Momus) te eam inter non minima habiturum. Eo Primum quia haud est exiguum puerilia ju[illegible]ventia, Deinde quia tu quidem animadvertis hujusmodi negot[illegible] vel Lynceum [illegible]rrere in demendis multis, nonnullis addendis aut [illegible]andis ac tra[illegible]nendis etiam, ubi res postulat, in omnibus denique ita tractandis, ut firmioribus pueris velut præmansa videar[illegible] vale. COLONIÆ, 1534.

GRAM-

NATIONAL LIBRARY OF SCOTLAND

GRAMMATICÆ DESPAUTERIANÆ LIBER PRIMUS.

De Nominum Generibus

Regulæ Generales.

Mne viro ſoli quod convenit, eſto virile:
Omne viri ſpecie pictum, vir dicitur eſſe.

Omne nomen ſoli viro datum eſt maſculini generis. Vir hic dicitur eſſe, quicquid ut vir pingitur: veluti Adam, Deus, Angelus. Exempla hujus regulæ ſunt quintuplicia, Primò propria nomina virorum: ut Seneca, Hercules, Hannibal. Secundò propria Angelorum: tam bonorum, ut Gabriel, quam malorum, ut Lucifer. Tertiò, propria Deorum, ut Mars, Cupido, Vulcanus. Quartò propria ventorum: quia pinguntur ſpecie virili, ut Boreas vel Aquilo. Quintò, Appellativa ſolis viris data, ut Nauta, presbyter, Scriba. Genera tribus modis noſcuntur. Significatione, ut Joannes eſt maſculini generis, quia marem ſignificat. Terminatione, ut vulpes eſt fœminini generis, quia terminatur in es. Authoritate, ut Talpa, aliquando eſt maſculini generis, quia Virgilius dixit, Talpæ oculis capti.

Eſto fœmineum recipit quod fœmina tantùm,
Fœmina dicatur facie pictum muliébri.

Omne nomen ſoli fœminæ datum, eſt fœminini generis. Fœmina hic dicitur quicquid ſpecie muliebri pingitur: ut Dea, Nympha, Furia, &c. veluti Venus, Echo, Alecto, &c. Exempla hujus regulæ ſunt triplicia. Primò, propria mulierum, ut Paula, Glycerium, Dido. Secundo, propria Dearum & Nympharum atque furiarum, quæ omnes Deæ aliquando dicuntur; ut Juno

Caliſto, Celæno. Tertio per hanc regulam fœminina ſunt appellativa ſolis mulieribus data. ut Soror, *a ſiſter*, Obſtetrix, *a midwife*.

Quicquid utrique datur, commune locatur, ut *Exul*.

Omne nomen ſub una terminatione viro & fœminæ datum, eſt communis generis: ut Exul, qui vel quæ exulat, *a baniſht man or woman*. Auriga, qui vel quæ currum agit, *a Carter*. Macedo, qui vel quæ in Macedonia naſcitur. Sic Saxo, Brito, Friſo, Laurens &c, Sed melius dicimus Friſius, Friſia, quæ referes ad regulam Eſto genus varium, &c. Mancipium, Scortum, quanquam utrique ſexui conveniant, ſunt neutra tamen, per regulam proximè ſequentem.

Um neutrum pones, hominũ ſi propria tolles.

Omne nomen in um eſt neutri generis, niſi fuerit hominis proprium: ut Mancipium, id eſt ſervus, vel ſerva, *a ſervant*, Scortum, id eſt, meretrix *a whoore*, vel puer meritorius. Dixi, niſi fuerit hominis proprium, quia proprium viri in um eſt maſculini generis, ut Pægnium. Proprium fœminæ eſt fœmininum, ut Philenium. Propria autem Oppidorum aut alia quæcunque ſunt neutri generis: ut. Gandavum, Lovanium Sic fluviorum in um nomina, ut Cruſtumium, Item tam arborum, quam fructuum nomina in um deſinentia: ut Hebenum, Balſamum, Pomum. Sed quæ in um deſinunt ſæpius fructum ſignificant, ut pyrum, prunum.

Adjectiva trium generum sint fine ſub uno.

Omne nomen adjectivum eſt omnis generis, ſi unica ſit terminatio: ut fœlix, audax, diſcors, quatuor, quinque, ſex &c. centum, mille. Dicimus enim centum viri, centum poma, ſic mille viri, &c. Mille tamen aliquando eſt ſubſtantivum ſingularis numeri, cujus plurale eſt millia: ut mille equitum occiſum eſt. Duo millia Turcarum interierunt dixi, ſi unica ſit terminatio, quia alioqui cuique terminationi proprium genus daretur per regulam.

Eſto genus varium, fuerit niſi terminus idem.

In ſubſtantivis virum & fœminam ſignificantibus, & in adjectivis, ſi terminationes ſint diverſæ, diſtincta dantur genera. In ſub-

ſubſtantivis ubi duæ ſunt terminationes, prior eſt maſculini generis, & poſterior fœminini: ut hic Caupo, vini & epularum venditor, hæc caupona *a Tavernour*. Hic Ninivita, Sunamita, Iſraelita, Levita, & alia ejuſmodi infinita quæ Græcè etiam in es deſinentia, gentem aut familiam, aut populum, aut imitatorẽ ſignificant, & faciunt fœminina in is: ut hic Ninivita vel Ninivites, hæc Ninivitis, hujus Ninivitidis. hic Teucer, hæc Teucra, id eſt Trojanus, Trojana. Sed ejuſmodi nomina poſſunt eſſe adjectiva: ut Afer Afra Afrum: veluti bellum Trojanum, &c. Sic hic Cres, hæc Creſſa: hic Lacon hæc Lacæna.

Adjectiva ſecundæ declinationis omnia tribus vocibus flectuntur, quorum ſecunda eſt primæ declinationis: ut Bonus bona bonum. niger nigra nigrum. Satur ſatura ſaturum: &c. Adiectiva tertiæ declinationis plurima ſub una terminatione omnis generis ſunt: ut Arpinas, clemens, fœlix. Multa enim duas terminationes habent, ut hic & hæc melior, & hoc melius: ſic cætera comparativa, hic & hæc fortis, & hoc forte Sic omnia adjectiva in is & e. Et in iſtis, prior vox eſt communis generis, poſterior neutri. Pauca ſunt Adjectiva in er maſculini generis, in is fœminini & e neutri, ut Campeſter campeſtris campeſtre, id eſt ad campum pertinens. Volucer, volucris, volucre, id eſt velox, aut volans. Hæc volucris ſubſtantivum, quicquid volat. Alacer alacris alacre *Chearfull*. Acer acris acre *ſharp or ferce*. Acrimonia vehementia. Celeber celebris celebre, *famous*. Celer celeris celere, *ſwift*. Saluber ſalubris ſalubre, Sanitatem adferens, quam qui habet ſanus dicitur, *healthſome*. Inſaluber, *unhealthſome*, Pedeſter pedeſtris pedeſtre: pertinens ad pedites: ut pedeſter exercitus. Sic Equeſter, Silveſter Paluſter, Sequeſter, &c.

Mobile pro fixo, fixum ſi ſubsit, habetur.
Quod ſi non fixum ſubsit, neutri generis sit.

Adjectivum per ſe poſitum propter aliquod perpetuo ſubauditum, putatur eſſe ſubſtantivum ejus generis cujus eſt ſubauditum: ut Molaris maſculinum eſt, quia intelligitur dens, vel lapis, Si nihil ſubaudiatur, erit neutri generis: ut antecedens id eſt oratio aliam inferens. Conſequens, id eſt oratio ex alia illata. Triſte, id eſt res triſtis.

Maſculeum fluvii nomen decet uſque reponi:

Nomen fluvii eſt maſculini generis : ut Tybris, Sequana, Garumna: at ſtyx & Lethe ſemper fœminina ſunt, quia paludes eſſe potius quam flumina dicuntur.

Commûnis proprio quandóque genus lego junctum.

Nomen minus cõmune quandoq; reſpicit genus ſuperioris vel communioris: ut Bubo eſt maſculini generis: ut ſermo. Ovidius.

Ignavus Bubo dirum mortalibus omen.

Magis commune vel ſuperius avis, eſt fœminini generis: Sic dicimus magna bubo, quia intelligitur avis. Virg, Æn. 4: 462. v.

Soloque culminibus ferali carmine bubo
Sæpe queri, ſupple, *viſa eſt.*

Secundo per hanc regulam nomina montium in diverſo genere interdum leguntur: ut Oſſa, mons Theſſaliæ eſt fœminini generis, ut penna, muſa interdum maſculini reperitur, quia intelligitur mons. Ovid: in Ibin. v. 286. *Utque dedit ſaltus è ſummo Theſſalus Oſſa.*

Tertio per hanc regulam nomina fluviorum fœminina inveniuntur, quia intelligitur aqua. Nos inventis tantum utamur. Ovid. *Tanto eſt Albula pota deo.* Mart: dixit in maſculino. *Cui Rector aquarum Albula.* Nonnunquã fluviorum nomina neutra ſunt, quia intelligitur flumen. Talia ſunt Mulucha, Turia, & Muthul. Quartò per hanc regulam Fabularũ nomina ſunt fœminini generis, quia intelligitur ſuperius fabula vel comœdia, vel tragœdia. Ter. *Quem tranſtulit in Eunuchum ſuam.* Quintò nomina navium per hanc regulã ſunt generis fœminini, quia ejus generis eſt ſuperius navis. Virg, *Centauro invehitur magna.* Cæterum hoc loco proprium pro minus communi ſumitur, ſive reipſa ſit proprium, ut Oſſa, ſive appellativum, ut Bubo.

Inſula & urbs, regio, capit hæc, Neutrum genus optant

Zeugma, Reâte, Argos, Præneſte, & *Tibur,* & *Iſpal, Cære, Nepet.* Neutrũ vel maſculeũ dabit *Anxur*: Hoc *Cirr* vult. Hic aut hæc dõat *Lesbos, Abydos.*

Hic

Hic *Sulmo*, hic *Agragas*. pluràlia in i maribus do
A plurale genus neutrum sibi poscit ubîque.

Insularum, regionum, & Urbium nomina, fœminina sunt, Insularum quidem; ut Samos, Britannia, Regionum, ut Ægyptus Africa. Urbium, ut Ephesus, Castulo, Tarraco, Corinthus, Ierusalem. Lesbos Insulæ nomen. Abydos urbs Asiæ. Ubi Poetæ terminationem aspiciunt, masculina leguntur.

At tantum in neutro genere reperi Zeugma Zeugmatis, Oppidum ab Alexandro conditum. Reate, oppidum Umbriæ, Argos, oppidum Græciæ. Prænestе, oppidum Italiæ. Tibur, oppidum Italiæ. Sic Ispal Cære & Cærete oppida sunt. Nepet oppidi nomen, Cim, vici Italici nomen est. Anxur urbs Italiæ, dubii generis est. Sulmo, Ovidii patria, masculinum est. Sic Agragas Agragantis, tam pro monte, quam pro oppido, masculine legitur.

Virg. Æn, 3. v. 703. *Arduus inde Agragas.*

Pluralia in i sunt masculini generis, quicquid significent. Itaq; volo regulam esse generalem non solum exceptionem à dicta regula. Inter hæc oppidorum nomina, sunt Philippi, Veii, Gabii, Parisii. Cuncta pluralia in a neutra sunt, ut Ilia, Exta. Inter hæc Oppidorum nomina sunt Bactra, Cithera, Artaxata, Susa, Hierosolyma, Licet singulariter aliquando hæc Hierosolyma hæc Susa legamus.

Arboris est nomen muliebre. Dat hic *oléaster*,
Ut *spinus*, *platanon* at *acer*, *thus*, *robur*, habẽt hoc
Arbor vixq; *siler*. Dabit hic aut hoc tibi *suber*.
Hic aut hæc *libanus*, *pinus*, *rubus* atq; *cupressus*.

Nomen arboris est fœminini generis; ut pomus, pyrus, prunus, quercus, æsculus, salix, abies, ficus, fraxinus malus, morus. Malus autem arbor est, quæ vulgo pomus dicitur. Nam pomus generale est ad prunum, pyrum. &c. Malus masculinum, est lignum veliferum, *a Maſt*: Fagus, *a beech tree:* Buxus, *a Buſh tree:* invenitur aliquando Masculini. Taxus, *an Ewe tree*: Ulmus, arbor alba, cujus virgis vapulant pueri, *an Elme tree*: Quæ in um desinunt, sæpius ut dictum est, fructus significant: ut pyrum, prunum, Sed nux, ficus, glans, avellana & quædam alia eodem ser-

vato

vato genere, arborem fructumque ſignificant.

A regula excipiuntur quædam: ut Oleaſter, ſylveſtris olea, *a wild Olive tree:* Platanon, platanonis, eſt arboris nomen, aut potius locus platanis conſitus.

Neutra ſunt quædam arborum nomina: ut acer, aceris: Thus etiam pro arbore. Robor vel robur, ſpecies quercus duriſſimæ. Siler, arbuſcula vel frutex potius quam arbor, vulgo ſalix dicitur *a Sauch tree:* Suber ſæpius neutri generis quam maſculini, *a Cork tree*: Libanus, arbor eſt thurifera. Calepinus dicit tam maſculini generis eſſe quam fœminini. Pinus & Cupreſſus nunc fœminina ſolum habebuntur: Rubus ſentis genus, rectius cum Virgilio maſculinè proferes.

Ex ſe nullius generis pro nomine ſumptum, Eſt neutrum: ceu litera, vox quoq; materialis.

Dictio ex ſua ſignificatione non recipiens genus (ut de genere hic loquimur) ſi pro nomine ſumatur, erit neutri generis: ut omnis litera & vox materialiter poſita: veluti longum a, homo terminatum in o, facit genitivum hominis.

Exempla hujus regulæ ſunt quadruplicia.

Primò, verbum loco nominis: ut ſumens illud ave: id eſt, illam ſalutationem. Id per infinitum ſæpius fit. Perſ.

Scire tuum nihil eſt, niſi te *ſcire hoc ſciat alter*, id eſt: ſcientia tua.

Idem. *At pulchrum eſt digito monſtrari & dicier hic eſt.*

Idem *Velle ſuum cuique eſt nec voto vivitur uno.*

Secundò Adverbium loco nominis.

Idem. *Nempe hoc aſsidue? Jam clarum mane feneſtras*
Intrat, & anguſtas extendit lumine rimas:

Idem *Jam cras heſternum conſumpſimus, ecce aliud cras*

Tertiò, nomina literarum, aut ipſæ literæ, neutri generis ſunt.

Idem. *Si potis eſt vitio nigrum præfigere Theta.*

Sic unum iota. Iota eſt litera Græca, hoc eſt I. Invenies tamen quandoque literarum nomina in genere fœminino, per regulam communis proprio, &c.

Quarto, vox materialiter accepta eſt neutri generis: ut homo diſſyllabum in o terminatur. Martial lib: 6 epig: 48.

Quod tam grande ſophos *clamat tibi turba togata.*

Non,

Non tu Pomponi, cœna diſerta tua eſt.

Vox vel ſcriptura materialiter ſumitur, quando ſecluſa ſignificatione pro mera voce vel ſcriptura capitur, & quando ſenſus eſt, illa dictio, illud verbum, illa oratio: ut homo in o deſinit, id eſt illa vox homo. &c cauſa huius eſt, quia omnis dictio habet ipſam vocem vel ſcripturam tanquam materiam, & ſignificationem tanquam formam.

EPICOENUM SIVE PROMISCUUM GENUS.

Quæ ſignant volucres una ſub voce, ferasque,
Et piſces ſexu non certo, ſunt Epicœna.

Epicœni generis dictio eſt quæ ſub uno articulo ſignificat utrumque ſexum, etiam in nominibus animalium, in quibus ſexus non facile dignoſcitur: ut in nominibus avium, veluti Aquila, paſſer, anſer, pica, picus, Pſittacus, olor vel cygnus, philomela, vel luſcinia vel aëdon, ſtruthio, turdus, coturnix, merula, acanthis, perdix, otus, niſus, &c. Gallus, gallina, epicœna non ſunt, quia ſexus facile cernitur. Columba, epicœnum eſt: licet etiam pro mare hic columbus dicatur Hic OEſtrus vel hoc œſtrum, volatile apis magnitudine, bobus apibuſque infeſtum, ſi abeſt ſexus non dicitur epicœnum uti nec pulex, apes, muſca, anguilla: &c: Secundo, epicœna ſunt piſcium nomina: ut Balæna, maxima bellua marina, *a whale*. Cetus, omnis magnus piſcis. Murena, piſcis ſimilis anguillæ Hinc Murenula, torquis vel ornamentum colli. Sepia, piſcis habens atramentum pro ſanguine & ponitur pro atramento. Tertio nomina ferarum ubi ſexus difficulter noſcitur, epicœna ſunt: ut vulpes, muſtela, cuniculus, &c: Ad diſcernendum ſexum dicimus. Cygnus mas, cygnus fœmina: Ovid: *Invenit in media fœmina piſcis aqua* Dicitur nunc quoque lupus, lupa: urſus, urſa: leo, lea: vel leœna. Si quis roget. Muſtela cujus generis? Sic reſpondeto, Muſtela eſt epicœni generis ſub articulo hæc quia terminatur in a.

☞ REGULÆ GENERUM SPECIALES.

Hæc dat a. Do neutris cum *paſcha*, *mammona*, *manna*.

Nomina in a ſunt fœminini generis: ut ſitula, vas quo hauri-

tur

tur aqua, *a Backet.* Pustula, cutis inflatio, *a blybe,* stipula, calamus frumenti, *a reed.* Fistula, musicum instrumentum quo flatu canitur, *a whistle.* Musa, carmen vel carminis Dea, *a song.* At mammona, id est pecuniæ vel divitiæ, *Riches.* Manna, cœlestis cibus, *heavenly food.* Neutra sunt indeclinabilia. Pascha, neutrum primæ teste Placentino, licet multi per tertiã paschatis declinare malint.

Hadria masculeum datur, atq; *cométa, planéta.*

Tria sunt masculina. *Hadria, cometa, planeta.* Hadria, sinus maris, vel ipsum mare Hadriaticum, Cometa vel cometes, stella crinita, *a comet,* Planeta interpretatur erro erronis, *a Plannet*: Sunt autem planetæ stellæ erraticæ: ut Saturnus, Jupiter, Mars, Sol, Venus, Mercurius, Luna.

Hic aut hæc *talpæ cum panthéra*, dato *damæ.*

Tria in a sunt dubii generis: ut hic aut hæc talpa: hic vel melius hæc panthera: hic aut hæc dama, Dama, caprea Sylvestris, *a Doe.* Panthera, animal maculosum, *a Panther.*

Sit neutri generis, per a quicquid tertia flectit.

Nomen tertiæ declinationis in a desinens, est neutri generis ut scomma, jocosa irrisio, *a mocke,* Anathema, maledictio, *a curse,* diadema, precios us pannus, qui capiti Regio circũdatur, *a diadem.*

Hoc dat e. Fœmineo generi do græcula primæ.

Nomen in e est neutri generis: ut Cubile, lectus *a bed.* Sedile id est sedes *a seat,* duo sunt pluralia neutra: Cete, grandes pisces, Tempe, loca amœnissima Thessaliæ.

Excipiuntur a regula nomina in e Græca primæ declinationis quæ sunt fœminini generis: ut Synanche, id est angina *the choiks* Nymphe, Nympha, id est formosa puella, & semidea. Epitome, abbreviatio. Ethice, moralis scientia.

I neutrum pono. Finita per o maribus do.

Omne nomen in i singulare est neutri generis indeclinabile: ut Gummi, id est viscus ex arboribus fluens *gum* Sinapi, *mustard.* Obliqui hi casus Nauci. Nihili. Trioboli & dativus frugi omnium generum nominibus apponuntur. Nauci homo: Trioboli meretrix, Nauci putamen nucis *the shel of the nut.* Nihili id est inutilis *unprofitable,* Frugi, utilis *profitable.* Tullius, *Homo frugi omnia recte facit.*

Finita per o maribus do.) Nomen in o eſt maſculinum; ut Cento, ſtragulum lecti craſſum & villoſum, *a covering of a bed.* Titio, lignum ſemi-uſtum, *Charcoale* Scipio, ſtipes, *a club* & viri nomen.

Pondo loco neutrũ. Verbale io cũ *caro* vult hæc:
Talio jungatur, poſuit quod valla virîle.

Excipiuntut a regula, Pondo, neutri generis, id eſt libra, *a pound.* Secundò, excipiuntur nomina verbalia in io quæ ſunt fœminini generis, & caro veluti Religio, à religando, Dei cultus, aut metus. Portio, quaſi partio, pars. Ratio qua bonum à malo diſcernimus & computatio, ut redde rationem villicationis tuæ. Et reſpectus, ut habe rationem famæ. Et modus; ut percunctare quâ ratione beatam vitam duces. Talio fœminini eſt contra Vallam, licet a nullo verbo deſcendat, & eſt æqualis redditio. Pugio maſculinum eſt *a whinger* licet à pungo derivetur.

Iungito fœmineis do, go. Sed maſcula ſunto
Ordo, udo, harpago, Cudo, ligo. ſed dubitabis
Margo, cupîdo, quibus jungũt cum *cardine bubo.*

Nomina in do & go ſunt fœminini generis: ut formido, timor *feare.* Grando *haile.* Sartago, frixorium, *a frying pan.* Siligo, eſt tritici ſpecies, unde optimus fit panis, qui ſiligineus dicitur.

Excipiuntur pauca ab hac exceptione. Nam maſculini generis ſunt Ordo, id eſt collocatio *order.* Udo, calceamenti genus. Harpago, harpagonis, telum in ſummitate aduncum quo navigia capiuntur vel inſtrumentum quo capiuntur quæ in puteum vel flumen deciderunt *a cleik or hooke.* Cudo, cudonis, vel codo capitis ornamentum ex corio. Ligo, ferramentum quo purgantur foſſæ *a ſpade.* Dubii generis ſunt; hoc eſt maſculina vel fœminina Margo, id eſt cujuſque rei extremitas. Cupido pro cupiditate: pro amoris Deo ſolum maſculinum eſt. Cardo, *a doore crooke.* Potius eſt maſculinum. Bubo declaratum eſt in regula Communis proprio.

U, c, neutra loco, d, vel l, t. Sed hæc dabit *halec*
Aut hoc. *Sol Mugil* dant hic, ut *Sal*, quod & hoc vult.

Nomina

Nomina deſinentia in u, c, d, l, t, ſunt neutri generis, ut Cornu, genu, lac, quid ſubſtantivum. Nam quod adjectivum eſt. Tribunal, ſedes judicis, *a juſtice ſeat*. Cervical *a Cod*. Mel. Fel, Subtal pro cavo pedis. Nil nihil ſine c, quia fiunt à nihilum & hoc, à ni, pro non, & hilum, id eſt nigrum fabæ: & quidvis nullius pretii. Caput, Sinciput *the forehead:* Occiput *the hind-head*.

Excipiuntur a regula pauca. Nam halec tam fœminini quam neutri eſt pro piſce, qui ſola aqua nutritur: *an Herring*, & pro quodam liquamine ex inteſtinis piſcium. Antonius Nebriſſenſis, pro piſce ſolum fœminino genere, non per c, ſed per x literam, hæc halex dici debere aſſerit. Hic Sol, mundi oculus *the Sun*. Mugil piſcis capitoſus, qui in metu, abſcondito capite, totum ſe occultari putat. Sal; *Salt*: Nunc eſt maſculinum, olim etiam neutrum. Columella: Sal acer & ſiccus.

An, in, on, maribus dãtur. sint neutra ſecundę.
Hic aut hæc *Python*, *Sindon* muliebris & *Icon*.

Nomina deſinentia in an, vel in, vel on; maſculina ſunt: ut Titan id eſt Sol. Pæan id eſt hymnus & Apollo. Delphin piſcis quidam & aſtrum. Dæmon interpretatur ſciens. Canon, i. regula.

Excipiuntur a regula, nomina in on ſecundæ declinationis, quæ Latini plerumque vertunt in um, & ſunt neutri generis, ut Colon id eſt membrum, python, ſerpens quidam, dubii generis eſt, fœminina ſunt, Sindon, velum ſubtiliſſimum, & Icon id eſt imago.

En neutrum pono. mas eſt cum *pectine*, *lichen*,
Et *ren*, sive *rien*, *attagen*, *ſplen*, junge *lienem*.

Nomen in en eſt neutrum: ut Flumen, id eſt fluvius, *a Flood*, Fulmen ignis ingenti velocitate e nubibus decidens, *a fire flaught*.

Excipiuntur a regula pauca maſculina, ut pecten quo pectitur capillus *a Combe*. Lichen id eſt mentagra, talis morbus. Ren ſive rien, *the Neir*. Attagen ſignificat avem quandam delicati ſaporis valde vocalem, ſed captam, mox obmuteſcentem. Splen & Lien idem ſignificant *the Melt*. Splene ridemus, felle iraſcimur, corde ſapimus, jecore amamus. Perſius.

Quid faciam? ſed ſum petulanti ſplene cachinno.

Ar petit hoc. ſed *lucar* avis, cum *baccare*, vult hæc.

Nunc

Nunc *jubar* hoc tantum poſcit, *jubar* hic dedit olim.

Nomina in ar ſunt neutra; ut Lupanar domus luparum, i, meretricum *a Bordel.* Calcar, i. ferreus ſtimulus ad calcem alligatus ad urgendos equos *a ſpur*, Cochlear quo ſorbemus, *a ſpoone.*

Excipiuntur duo fœminina. Lûcar pro ave, prima luce ſuaviter canente, *a Laverock.* Lucar neutrum, erogatio quæ in lucis fiebat, Baccar, vel baccaris, herba quædam ſine aſpiratione: Bacchar cûm aſpiratione neutri generis eſt, vas vinarium, quod Baccharium quoq; & Bacchium dicitur, jubar, ſol vel ipſius ſplendor, *the ſun beam*: nunc eſt neutrum, olim etiam fuit maſculinum.

Er petit hic. Terræ hoc fœtus (*cucumer* niſi) poſcit,

Vber, *iter*, *verber*, quibus addes rite *cadaver*, *Ver*, *ſpinter*, *tuber*. dabit hic aut hæc tibi *linter*.

Nomina in er ſive declinationis ſecundæ, ſive tertiæ, ſunt maſculini generis: ut culter, Paſſer, &c.

Excipiuntur a regula quædam nomina tertiæ declinationis neutri generis fructus terræ ſignificantia: veluti Papaver, herba ſemen ſoporiferũ habens *the Cheſ-bow.* Cicer, quoddam legumẽ eſt ſuperius acutum, ſic piper, zinziber, &c. Cucumer tamen maſculinum eſt, verum ſæpius in nominativo cucumis legitur: herba quædam eſt & ejuſdem herbæ fructus; *the Cucumber*, neutra etiam ſunt quæ ſequuntur. Uber *a Pap.* Iter, itio vel actus eundi, & aliquando via, *a paſſage.* Verber, *a ſcourge.* Cadaver, id eſt corpus mortuum, *a Carion.* Ver, *the ſpring time.* Spinter, fibula mulieris, id eſt uncus quo veſtes nectuntur, *a Broach* Tuber priore longa, eſt terræ callus, Metaphoricôs pro quovis tumore capitur. Ter. Tuber eſt totum caput. Tuber priore brevi: arbor eſt fœmininum. Linter, navicula vel lignum cavatum, rectius fœmininum eſt.

Ir junges maribus, neutri generis tamen eſt *hir.*

Nomen in ir maſculinum eſt, ut Vir, & gentile Trevir. At hir id eſt vola manus, eſt neutrum, *the luiſe of the hand.*

Hic

Hic dat or. hæc *arbor. cor, adòrque*, hoc *marmor*
& *æquor.*

Nomen in or maſculinum eſt: ut Mæror. *grief:* Rumor, populi ſermo. Fulgor, *ſhining*: Unicum eſt fœmininum, Arbor. Quatuor ſunt in cr neutra. Cor, fons & radix vitæ, *the heart*: Ador, *wheat* Marmor, *a marble ſtone:* Æquor, id eſt mare *the ſea:* Aliquando etiam campus aut aër. Nam proprie dicitur æqua ſuperficies rei.

Hoc dat ur. hic *furfur* capiet, cũ *vulture, turtur.*

Nomen in ur eſt neutri generis: ut Murmur *a noyſe*: Guttur, *the throat:* Tria excipiuntur a regula maſculini generis. Furfur, purgamentum farinæ, *Clats or brane:* Vultur, avis rapax & carnivora. Turtur, *a Turtle dove.*

As petit hæc neutrũ eſt *vas vaſis, fáſq; nefáſq;*
Atq; *Ceras.* vult *as* hic *aſsis*, ut omnia primæ
Nõina: queis addes *adamas, elephas, agragàſq;.*

Nomen in as eſt fœminini generis; ut Charitas cum h. id eſt dilectio, *love or charitie*: Caritas ſine h. id eſt pretioſitas. *dearth*: Facultas. id eſt poſſibilitas, ars, poſſeſſio. Excipiuntur a regula quatuor neutra, Vas vaſis, *a veſſel:* Fas, licitum *lawfull:* Nefas, illicitum, *unlawfull:* Ceras, ceradis, cujuſdam loci nomen. Maſculinum vero eſt As aſſis, libra duodecim uncias continens. Accipitur pro nummo, & pro tota poſſeſſione, ut hæres ex aſſe, id eſt, totâ poſſeſſione. Maſculina etiam ſunt omnia primæ declinationis nomina in as ut Tiaras capit, ornamentum quo Reges & Sacerdotes utebantur, *a diademe:* Pharias, ſerpentis nomen, his jungutur Adamas, lapillus pretioſus, *an Adamant*: Elephas, maximum animal. *an Elephant:* Agragas pro monte, & ſimiliter pro oppido, ut & dictum eſt ſuperius.

Es ſit fœmineum. *Tudes* hic vult, *poples* & *ames*,
Pes, aries, paries, palmes cum limite, ſtipes,
Et fomes, trames, termes, cum *gùrgite, ceſpes.*
Et *verres, merges*, quibus addito græca *dieſque*
Tempore pro certo, cũ prole: dat hæc ita raró.

Nomen,

Nomen in es eſt fœminini generis, ut Apes, *a Bee*: Moles, id eſt magnitudo, *a great quantity*: Proles, filius, aut filia, *a childe*: Cædes, interfectio *ſlaughter*: Sedes, id eſt ſedile, *a ſeat*.

Excipiuntur a regula quædam in es nomina maſculini generis: ut Tudes, malleus, a tundendo dictus *an hammer*: Poples curvatura ſub genu, *the hogh*: Ames ſine h, baculus, quo ſuſtentatur rete aucuparium, *a Fowlers ſtaffe*: Pes *the foot*: Sub hoc comprehenduntur, Semipes, id eſt dimidium pedis *half a foot*: Seſquipes id eſt pes & dimidium pedis, *a foot and an half*: Sonipes, & cornipes, id eſt equus, *an horſe*: Aries, maſculus ovium, & quoddam inſtrumentū bellicum, *a ramme or battering ramme*: Paries murus domus ex quacunq; materia *a wall*: Palmes, ramus vitis, *a wine branch*: Limes, *a march*: Stipes *a ſtake or ſtaffe*: Fomes, nutrimentum: ut vinum eſt fomes libidinis, *nouriſhment* Trames via vel tranſitus, a tranſmeo, *a way*: Termes, ſurculus arboris, *an impe of a tree*: Gurges, profundus in flumine locus *a well*: Cеſpes, frustū terræ grāinoſæ, *a Turffe*: Verres, porcus non caſtratus (nam caſtratus dicitur Majalis) *a Bair*: Merges manipulus ſpicarum, *a Single*: Maſculina quoque ſunt nomina Græca ut planetes. Cometes, Lesbes, *a Kettle*: Tapes, *Tapeſtrie*.

Dies pro certo tempore viginti quatuor horarum, eſt tam fœminini quam maſculini generis, *a day*: Sæpius tamen maſculini eſt: ut meridies, ejus compoſitum ſemper eſt maſculinum, *the noon tide*: Dies pro tempore ſimpliciter ſæpius fœmininum eſt.

Tibullus. *Longa dies homini docuit parere leones,*

Hippomanes neutrū dabimus, velut, *æs*, *cacoethes*

Neutri generis ſunt Hippomanes, & quod per æ diphthongum ſcribitur æs, & cacoëthes. Hippomanes, virus ab equa collectum vel caruncula in fronte pulli equini hominem ad inſaniam redigens: Æs quoddam metallum, capitur pro pecunia: *Braſſe or money*, Alienum æs pecunia debita *debt*: Cacoëthes, malus mos, *an evil uſe*: communia in es, his verſibus continentur.

Miles, eques, cocles, generis communis & hoſpes.
Indiges, antiſtes, vates, interpres, & hæres
& pedes. aſt hic, aut hæc, fixum ſuſcipit ales.

Is dabo fœmineis. Sunt maſcula *piſcis* & *axis*,
Glis, *callis*, *vermis*, *ſotulâris*, *acînacis*, *orbis*,

Et

Et *cenchris*, *vectis*, *postis*, cum *sanguine*, *fascis*,
Et *fustis*, *mensis*, *collis*, *caulis*, quoque *follis*,
Et *cassis*, *torris*, quibus addes *pollis*, & *ensis*,
Sic *delphis*, *cucumis*, *vomis* compostaq; ab *asse*:
In nis finitum, *lapis*, *unguis*, *aqualis*, *aprilis*.

Nomen in is est fœminini generis: ut Bilis, cholera & ira, *anger*. Cratis, rara connexio ferramentorum aut lignorum, *a Brander*. Hinc cratis ferrea, cratis viminea, *a Tirlies*. Vallis, locus declivis, *a valley*. Tolluntur à regula multa masculini generis: ut piscis, *a fish*. Axis, *an Axil tree* Glis *a Ratte*. Callis, via trita, *a plain gate*. Vermis, *a Worme*. Sotularis, id est calceus, *a shooe*. Acinacis, id est gladius, & proprie Medus vel Persicus, *a culmush*. Orbis, res rotunda, circulus, *a circle or a Trencher*. Cenchris, quidam serpens. Vectis, *a barre*. Est quoque lignum teres quo aliquid vehitur aut portatur. Postis, *a Post*. Sanguis, *blood*. propriè sanguis qui est intra venas Cruor, fusus sive sanies. Fascis, *a packald* Fustis, *a batton*. Mensis, *a moneth*, Collis, *a little hill*. Caulis, stipes herbæ ponitur nonnunquam pro brassica, *Colwort*. Follis, *a bellowes*. Cassis dum rete significat, *a net*: nam pro galea fœminini generis est, *a Helmet*. Torris, *a firebrand*, Pollis. *flower*. Ensis, *a sword*. Delphis, Delphin, *a Dolphin fish*. Vomis *the socke of a plough*.

Masculina etiam sunt composita ab asse, ut Semis, id est dimidium assis: Tressis, id est tres asses. Sic octussis, decussis, vigessis, centussis, &c: quæ sunt ponderum aut nummorum nomina. Tressis, adjective capitur. Persius *Lama est non tressis Agaso*. Masculina item sunt in nis finita, ut panis. penis, id est cauda, funis, *a cord*: Item lapis. Unguis, *the naile of the finger or toe*: Aqualis, *a water tub*: Aprilis, nomen mensis. Sic masculina sunt Sextilis, Quintilis, Quia per naturam adjectiva sunt: at quasi substantiva ponuntur. quia intelligitur masculinum mensis.

Hic aut hæc *finis*, *clunis*, cum *corbe*, *canalis*.
Anguis, & *halcyonis*, *torquis*; *pulvis*, *cinis*, *amnis*.

Nomina hic posita sunt dubii generis, Finis, *the end*: Clunis, *the buttocke*:

buttock Corbis *a creill*, Canalis *a ſpout*. Anguis, *a ſerpent*. Halcyonis, avis maritima in arenis, media fere hyeme, ova deponens Dicitur etiam hæc halcyonis & halcyone, & latine alcedo. Torquis, *a chain*. Amnis, *a flood*, Pulvis, *duſt*. Notandum tamen eſt Canalis, pulvis, cinis, & amnis, ſæpius eſſe maſculina.

**Os maribus detur. Sint neutra *chaos*, *melos*, *os*. *os*
Atq; *epos*. Hæc *arbos* dices, cui jungito *cos*, *dos*,
Cum multis Græcis: per us hæc vertêre Latini.**

Nomen in os deſinens, eſt maſculinum: ut Ros, *dew*.

Excipiuntur a regula pauca neutri generis. Chaos confuſa rerum materies: capitur pro nocte & inferno, *a confuſed Maſſe*. Melos, id eſt dulcis modulatio, *melodie*. Os oris, *the mouth or face*. Os oſſis, *a bone*. Epos carmen *a verſe*. Fœminina ſunt Arbos id eſt arbor, *a tree* Cos, lapis quo ferrum acuitur, *a whitſtone*. Dos, *Tocher-good*. Capitur pro quovis dono. Fœminina ſunt multa Græca in os, quæ in us vertunt Latini, ut Papyros, aut papyrus frutex vel arbuſcula Ægypti, unde fiebant chartæ in quibus ſcribebant: nunc ex linteolis contritis fit: priore retento nomine, *Paper*. Eremos vel Eremus, penultima longa, *a deſart place or hermitage*. Periodos vel periodus, *a compleat point*. Synodos vel Synodus, *an aſſembly or convention*. Exodos vel Exodus, id eſt exitus, *an out paſſage*.

Us mas non ternæ: quod ternæ eſt, dicito neutrum.

Nomina in us ſecundæ aut quartæ declinationis, ſunt generis maſculini, tertiæ vero neutri. Exempla prioris partis ex ſecunda declinatione, Acervus, *an heap*, Mannus, *a Naig*. Nævus *a ſpot in the body*. Ex quarta declinatione. Caſus *a fall or chance*. Cenſus, *Riches*. Ovid. 1. faſt: v. 217.

In pretio pretium nunc eſt, dat cenſus honores,
Cenſus amicitias: Pauper ubique jacet.

Exempla poſterioris partis, ut corpus, *the body*. Hulcus, *a byle*. Vulnus, *a wound*.

Excipiuntur multa Græca in us fœminini generis ſecundæ declinationis, quæ Græcè in os deſinunt, ut papyrus, arctus, eremus.

mus, periodus, ſynodus, methodus, &c. comprehenſa ſub exceptione præcedenti, cum multis Græcis, per us hæc vertere Latini.

Fœmineum *domus* eſt, & *vanus*, *humus*, *colus*, *alvus*.

Et *tribus*, atq; *manus*, ceu *pòrticus*, ac *acus*, *idus*.

Excipiuntur à priore parte regulæ, pauca fœminini generis, ut Domus, partim ſecundæ, partim quartæ: Colus, cujus ablativus colu in quarta declinatione apud Ciceronem reperitur. Et quæ tantum ſecundæ decilnationis ſunt, vannus, humus, alvus. Reliqua ſunt quartæ declinationis. Et Idus tantum eſt pluralis numeri. Domus, *an houſe*. Vannus, *a ſieve*. Humus, *earth*. Colus *a rocke*. Alvus, *the wombe*. Tribus, *a kindred*. Manus, *the hand*. Manus quoque multitudo & poteſtas, porticus, *a Gallerie*, Acus, *a needle*. Acus vero neutri generis, tertiæ, *chaff*. Acus maſculini generis, & ſecundæ declinationis piſciculus eſt. Idus ſunt dies quidam menſis, *certain dayes of the moneth*.

Dat *pecus* hæc *pecudis*, *ſubſcùſque*, *palúſque*, *ſaluſque*,

Quæque *ſenex*, *juvenis*, cum *ſervio*, nomina donant,

Et *virtus*, *incus*. at màſcula ſunt *lepus* & *mus*:

Et quæ *pus* donat veluti *chytrapus* volo jungi.

A poſteriore parte regulæ excipiuntur pauca fœminini generis quæ ſunt hæc, Pecus, quando genitivus eſt pecudis, nam ſi pecoris facit, neutri eſt *All ſortes of beaſts*, ut Oves, capræ, &c. Pecus pecoris etiam totum gregem ſignificat. Virg.

Deſpectus tibi ſum, nec quis ſim queris Alexi:
Quàm dives pecoris, nivei quàm lactis abundans.

Subſcus, tabella quâ tabulæ inter ſe conjunguntur, quia quâ immittitur, ſuccidítur. Cato de re ruſtica. Subſcudes ilignas adindito. Palus, *a mire*: Palus pali maſculini, *a great ſtake*. Salus, *health*. Senectus *age*. Juventus, *youth head*, Servitus, *bondage*. Virtus, *vertue or valour*. Incus, *a ſmiths ſtithy*.

At maſculini generis ſunt Lepus, *a hare*. Et Mus, *a Mouſe*.

Maſculina

Maſculina ſunt Græca à pus podos id eſt pes, ut Tripus, id eſt menſa tripes, *a three footed boord*. Chytrapus, *a footed pot*.

Carbaſus hic aut hæc, *groſſus*, dant *grus*, *atomúſ q̃*
Lecythus, atque *pharus*, *penus*, & *ſpecus* & *paradiſus*.

Sic *alvus* quondam: junge *intybus*, atque *phaſelus*.

Pampinus atque *arquus* pro fructu *ficus*: At hic vult,

Pro morbo. Nunquam declinat qũarta virile.
Hoc *ſpecus*, atque *penus* dices, dum tertia flectit.
Hic aut hoc *vulgus*. Solũm hoc *virus*, *pelagúſque*.

Quædam nomina in us ſunt dubii generis: ut hic vel hæc Carbaſus ſæpius fœminini generis, *fine lint*, *or ſaile*. Grus epicœni generis ſub hic vel hæc, *a cran*. Groſſus, ficus abortiva, quæ non matureſcit, *a wilde fig*. Atõus, corpus inſecabile. Lecythus, *an oyl pot*. Pharus, turris altiſſima in aliquo portu propter navigantium ſalutem, ad prælucendi miniſterium fabricata, *a beaken*. Penus, ſecundæ vel quartæ declinationis, eſt maſculini generis vel fœminini, tertiæ vero ſolum neutri generis eſt, quemadmodum & ſpecus. penus *any thing that may be eaten*. Specus, *a den*. Paradîſus, *Paradiſe or a Garden*. Alvus, olim quoque maſculini generis erat, nunc tantum fœminini eſt. Intybus herbæ nomen, *Cicorie*. Phaſelus, *a Barge or pinnage*. Pampinus, vitis ramus. Arcus vel arquus, pro Iride tam ſecundæ quam quartæ declinationis, melius eſt maſculini generis, *the rain bow*. Ficus, arbor, nota, ſolum eſt fœminini generis, per regulam generalem, *a fig tree*. Ficus pro fructu, eſt maſculini & fœminini generis, in maſculino ſolum ſecundæ declinationis: etiam morbum quendam â ſimilitudine fici ſignificans, *the fike*, in fœminino genere tam ſecundã quam quartam declinationem recipit. Vulgus tam maſculini quam neutri generis, *the common people*. Tantum ſunt neutri generis Pelagus,

the ſea. Et virus *poyſon.* Pelagus etiam nonnunquam maſculine reperitur. Val. Flac. lib: 1 *Pelagum quantos aperimus in uſus.*

Fœmineum eſt *laus, fraus*, velut s, cui cónſona juncta eſt.

Laus & fraus, & omnia nomina deſinentia in s præcedente conſonante ſunt fœminini generis ut puls ſtirps, ars, glans, mens: &c. Laus, *praiſe.* Fraus, *deceit.* Trabs, *the balk of an houſe.* Hyems, *the winter.*

Maſcula ſunt *pons fons, mons, ſeps*, dum dénotat anguem:

***Denſq; Chalybs, torrens: aſsis* cui jungìto partes:**

Et polyſyllaba in s, dum p, præponitur illi.

Excipiuntur ab illa regula quædam maſculini generis & ſunt hæc. Fons, *a running well.* Pons, *a bridge.* Mons, *a mountaine.* Seps, parvus ſerpens, ex cujus ictu membra percuſſa putreſcunt, *a kinde of ſerpent.* Lucan. lib. 9. v. 726.

Oſſaque diſſolvens cum corpore tabificus ſeps.

At ſeps pro ſepimento eſt fœmininum, & in eadē ſignificatine dicitur hæc ſepes, hujus ſepis *an hedge.* Dens *a tooth* Chalybs, *ſteele.* Torrens, fluvius ex imbre aggeſtus, *a ſpait.* Item maſculina ſunt nomina ſignificantia partes aſſis. Unde as, i. duodecim unciæ, uncia eſt prima pars aſſis *an ounce.* Nomina itaque de quibus Loquor ſunt, Sextans, ſexta pars aſſis, id eſt duæ unciæ, *two ounces.* Quadrans, unciæ tres, quaſi quarta pars aſsis, & vocatur etiam Triuncium *three ounces.* Triens, tertia pars aſſis, id eſt unciæ quatuor *four ounces.* Quincunx, unciæ quinque. Hoc in unx deſinit, non in us, *five ounces* Semis id eſt ſemias, hoc eſt ſex unciæ *ſix ounces.* Septunx in x non in ns; id eſt unciæ ſeptem *ſeven ounces* Bes, id eſt unciæ octo, *eight ounces.* Dodrans, unciæ novem, quaſi dempto quadrante & dicitur nonunciũ, *nine ounces.* Dextans, id eſt unciæ decem, quaſi dempto ſextante, *ten ounces.* Deunx in x non in ns, unicæ undecim, quaſi dempta uncia ab aſſe *eleven ounces* Hæc nomina ſignificant nummos & vaſa. Item maſculina ſunt polyſyllaba in ps, ut Hydrops, aqua intercus *hydropſie.*

Hic

Hic aut hæc *forceps*, & *adeps*, *frons*, cum *ſcrobe*
ſerpens,
Atque *rudens*, & *ſtirps* dum truncum ſignifi-
câbit.

Pauca in s deſinentia præcedente conſonante, ſunt dubii generis: forceps, *a pair of tongs.* Adeps, *fatneſſe.* Frons nunc fœminino eſt, ſive folium, ſive capitis anteriorem partem notet, *the forehead, or the luiſe of a tree.* Scrobs, *a ditch or a fur.* Serpens *an adder.* Rudens, *a cable.* Stirps pro origine vel pro gente, ſolum eſt fœmininum, at pro trunco vel radice, tam maſculini quam fœminini generis eſt *the root of a tree.*

Hæc petit x. Polyſyllaba in *ax*, & in *ex*, mari-
bus do.
Dic tamen hæc *fornax*, *ſimilax*, *carex*, velut
halex,
Addàtur *vibex*, cum *forfex*, atque *ſupellex*.

Nomina in x ſunt fœminini generis, ut Cœlox, a celeritate, *a ſchallope.* pax, lex, &c.

Excipiuntur polyſyllaba tam in ax quam in ex, quia ſunt maſculini generis, ut Thorax, *the breſt or breſt plate.* Nycticorax *the night crow.* Frutex *a ſcrog.* Pollex, quia præ cæteris pollet, *the thumb.*

Inter polyſyllaba id eſt habentia plures ſyllabas quam unam fœminini generis ſunt, Fornax *a furnace.* Similax & Smilax genus hederæ flore candido olente lilium. Carex *a wild ſedge* Halex *an Herring.* Vibex *the mark of a ſtroke.* Forfex *a pair of ſheers.* Supellex *houſhold ſtuffe.*

Màſcula ſunt *fornix*, *phœnix*, cum *maſtige varix*
Et *bombyx*, *ſpadix* & *oryx*: quodq; *ûncia* præbet,
Grex & *eryx*, *ſandix*, *volvox*, *calyxque calixque*.

A regula hæc petit x, tolluntur plura maſculini generis, ut Fornix, *a pend or vault.* Phœnix, avis unica. Maſtix, maſtigis,

id eſt flagellum, Utimur in compoſitis: Homeromaſtix, id eſt reprehenſor Homeri & flagellator. Varix *a bolden veine*. Bombyx *a ſilk worme*. Spadix *Scarlet*. Oryx, animal in Gætulia, ex caprorum genere. Compoſita ab uncia ſunt, Quincunx, ſeptunx, deunx, de quibus dictum eſt in præcedentibus. Grex, *a flock of beſtiall*. Eryx montis Siciliæ nomen. Sandix, herba quædam & coloris genus. Volvox *a kinde of worme*. Calyx cum y Græco priore producta, maſculini generis, bacca roſæ id eſt roſa clauſa, & omnis cortex, ſive putamen, cui fructus aliquis includitur *an unſpred flowre*. Calix cum i noſtro *a cup*.

Hic aut hæc *cortex*, & *onyx*, cũ prole, *ſilex*, *lynx* *Imbrex*, *calx*, *ramex*, *pumex*, *obicem* volo jungi, Atque *culex*, *natrix*. Sunt qui *limax*, quoque jungunt.

Quædam nomina in x ſunt dubii generis: ut hic aut hæc Cortex *the Bark*. Onyx, id eſt unguis & gemma candorem habens unguis humani *the naile, or a precious ſtone*. Sardonyx gemma Sardii, onychiſq; colorem repræſentans: *a Sardonyx*. Silex, *a flint. ſtone*. Lynx *a beaſt of ſharp ſight*. Imbrex *a guttur in the thacke*. Calx *the heele*. Alias tantum fœminini. Ramex credo melius eſſe maſculinum *Rumbur ſenneſſe*. Pumex *a pumiſh ſtone*. Plaut: Pumex non eſt æquè aridus atque hic eſt ſenex. Obex, Objectum vel obſtaculum, ut peſſulus, ſera, *a barre*. Culex *a midge*. Natrix *a water ſnake*. Limax *a ſnaile*.

DE REGVLARI PARTIVM orationis caſualium declinatione.

LIBER SECVNDVS.

DEclinationis vocabulum, quia generale eſt, etiam verborum variationi convenit, Sed nobis hic, declinatio eſt dictionis per caſus in fine variatio, Ut nominativo hæc muſa: Genitivo hujus muſæ: Dat. huic muſæ &c.

Variantur autem per caſus tres tantum orationis partes, quas ob id.

id caſuales vocant, & ſunt Nomen, Pronomen, & participium: participia declinantur ut nomina. De pronominibus in fine agetur.

Declinationes nominum ſunt quinque, quibus nomina dantur (quemadmodum & conjugationibus verborum & perſonis) ab ordine quem acceperunt, Hinc eſt quod rectius interrogamus Quotæ declinationis? ut & quotæ perſonæ? quotæ conjugationis? quam cujus declinationis? &c. Quotus enim de numero ordinali interrogat. non quis.

Caſus eſt declinationis gradus, & ſunt ſex: qui dividuntur in rectos & obliquos. Recti duo ſunt. Nominativus & Vocativus: Hic enim nominativo (qui propriè rectus dicitur) plerumq; ſimilis eſt, Quatuor ſunt obliqui, Genitivus, Dativus, Accuſativus, & Ablativus. Nominativus caſus qui rem nominat. Hunc quoniam à nullo cadit impropriè caſum dici volunt.

Genitivus eſt quo utimur interrogati de genere, origine vel poſſeſſore. Cujus eſt filius Paris? Priami, Et patrius dicitur, quod per ipſum patronymicum exponatur: ut Priamides, id eſt Priami filius.

Dativus ſignificat id cui aliquid datur vel acquiritur, aut etiam commendatur, ideo commendativus dicitur.

Accuſativus incuſativus & cauſativus, aliquid accuſari, & in cauſa fieri oſtendit.

Vocativus, vel ſalutativus, qui vocationẽ, ſalutationemq; dicit.

Ablativus, plerumque id á quo aliquid aufertur ſignificat, dicitur Latinus, quia Græci hunc caſum non habent.

Notabis in univerſum de omnibus caſibus, quod frequenter ab ordine ſuo denominantur, ut Nominativus vocatur primus, Genitivus ſecundus, Dativus tertius, Accuſativus quartus, Vocativus quintus, Ablativus ſextus.

REGULÆ GENERALES, SIVE

pluribus declinationibus communes.

Compoſitũ ſimplexq; modo ſimili gradiúntur
Dẽitur *ex ſânguis*. ſine càrmine plura recludã

Simplex & compoſitum plerumque ſimili modo declinantur: ut pes & bipes.

Excipiuntur autem à regula Exſanguis,quod genitivũ ſimilem nominativo facit, licet ſimplex ſanguis, faciat ſanguinis. Eſt autem exſanguis, carens ſanguine, admodum pallidus vel mortuus, *very wan or dead.* Tolluntur plura: nam a ſubſtantivis facta adjectiva in ablativis & quibuſdam aliis caſibus aliter eunt quam ſimplicia. Caulis ablativum facit caule, unicaulis vero unicauli. Et à manus compoſita ſunt ſecundæ declinationis: ut centimanus.

Rectum in compóſitis tantummodò flèctere fas eſt.

Altêruter rectum neſcit variâre priôrem.

Dictio compoſita ex pluribus caſibus non declinatur, niſi ex parte recti, Unde ſi ex duobus nominatîvis,conficiatur,declinabitur uterque nominativus,ſi declinationem recipiat,ut *Reſpublica reipublicæ, a common wealth.* Si ex recto & obliquo fiat,aut contra ſolus nominativus declinabitur:ut *tribunuſplebis,urbiſpræfectus, juriſperitus, ſenatusconſultum, plebiſcitum.* Si vero nomen ex duobus obliquis cõſtet,nullo modo flectitur ut:Hujuſmodi,ejuſmodi, &c. A parte prima excipitur *alteruter* quod licet ex duobus rectis conſtet,tamẽ ſolũ declinatur poſterior rectus:ſic, *Alteruter,alterutra,alterutrum,* &c. Eſt autem alteruter,quivis e duobus,aut unus e duobus. Leopardus, & puerpera, tantum ex poſteriore parte declinantur,quia,prior pars compoſiti mutatur Lea & pueri.

Quotieſcunque alter nominativorum aliquo caſu caret,tota dictio eodem carebit. Juſiurandum caret genitivo & dativo, ablativoque pluralibus: quia illis jus caret: unuſquiſque caret vocativo ut quiſque. Suiipſius caret nominativo ut Sui.

In neútris primus,quartus,quintus ſimiles ſũt: Queis in *a* pluràlis ſemper,cum flèctimus, exit.

Nomina neutri generis in quacunque declinatione habent tres caſus ſimiles, nominativũ, accuſativum, vocativum in utrolibet numero, & hi caſus ſi declinentur,pluraliter terminantur in a ut Nominativo, Accuſativo, Vocativo *ſcamnum*: & in plurali *ſcamna* Sic *corpus corpora,cornu,cornua* Si non declinẽtur,non neceſſarió plura-

pluraliter in a desinunt: ut Centum, mille, tempe. Item ambo, duo, quamvis declinentur, in a non desinunt, quia omninò irregularia sunt.

Est primo quintus similis. Sed Græcus s aufert Sæpe: velut *Thoma, Theseu, Panthu, Pàri, Pàlla.*

Vocativus utriusque numeri similis est nominativo: ut nominativo Musa, puer, panis. Vocat. O musa, puer. panis. Pluraliter hæ musæ, pueri, panes.

Ab hac regula excipiuntur primo nomina Græca in (s) quæ literam s sæpe in vocativo abjiciunt. ut hic *Æneas, Thomas, Ænea Thoma,* Sic omnia in *as* primæ terminata. Hic *Anchises Priamides Anchise, Priamide* Sic omnia in *es* primæ. Hic *Tydeus, Orpheus, O Tydeu Orpheu,* Sic omnia in *eus* per *eu* dipthongon desinentia. Hic *Panthus, Oedipus, Melampus. O Panthu, Oedipu, Melampu.* Talia sunt admodum pauca. Hic *Calchas, Pallas. O Calcha, Palla* Talia in tertia sunt omnia virorum propria in *as,* quorum genitivus in *antis.* Pallas Palladis, Deæ nomen habet vocativum nominativo similem, Hic *Achilles, O Achille,* Hic *Paris, O Pari.* quod ut alia quædam aliquando s literam retinet. Ab hâc regula exceptiones declarabuntur in declinatione secunda.

Syncopa plurâli nonnunquam fit genitivo.

Syncopa aliquando fit in genitivo plurali, in prima quidem declinatione ut Cœlicolûm pro Cœlicolarum. In secunda, ut Deûm pro Deorum In tertia, Cœlestûm pro Cœlestium, In quarta declinatione, ut Currûm pro Curruum. Syncopa est ablatio literæ vel syllabæ è medio dictionis. Huic, est figura contraria Epenthesis. quæ est adjectio literæ vel syllabæ in medio dictionis, ut alituum pro alitum. propter versum recipitur.

Plurali similis sexto vult tertius esse.

Dativus & ablativus plurales cujuscunque declinationis, sunt similes: ut Dativo & ablativo Musis, Magistris, Patribus, manibus, diebus.

☞ Prima Declinatio.

Prima dat *as, es, e,* rectis & a. patrius æ vult,

Cum

Cum Terno. Sed ab e recto, genitivus in es fit. Cà ſibus his *Adam* tantúm flectunt & *Abraham*.

Prima declinatio habet quatuor terminationes nominativi ſingularis as, ut Æneas, Andreas, Thomas. Es, ut Alcides, Chryſes, Anchiſes: Quædam ſunt appellativa: ut Cometes, Prophetes, Levites, Pſaltes. E, ut pentecoſte *Whitſunday* Talia quædam Latine terminantur etiam in *a:* ut Helene vel Helena, Grammatice vel Grammatica, &c. Sic ſe habent & in *es* hujus declinationis nomina: ut Cometes vel Cometa: Planeta vel planetes. A, ut Poëta *a Poet.* Arca *a kiſt*, Arra id eſt arhabo *an earneſt pennie.* Additur à nonnullis, quinta terminatio *am:* ut Adam, Abraham quæ melius per ſecundam inflectitur ut Adamus, Abrahamus.

Patrius æ vult cum terno. Genitivus & dativus primæ declinationis ſingularis numeri deſinunt in æ diphthongon: ut patria, hujus patriæ, huic patriæ, *a native countrey*. Muſa *a muſe.* Aura *a ſoft aire.*

Diphthongus eſt duarum vocalium vim ſuam retinentium in eadem ſyllaba conglutinatio. Et ſunt Latinæ quatuor *æ*, *æ*, *au*, & *eu* Muſæ, cœna, audio, euge. Diphthougus a dis id eſt bis. & pthongos id eſt ſonus, quaſi duarum vocalium ſonus. Sed in æ & œ parum audiuntur *a* & *o*, Veteres frequenter in genitivo per duas ſyllabas *ai* pro æ dixerunt, ut Aulai, pro aulæ, Pictai pro pictæ. unde Virgil. *Aulai in medio libabant pocula Bacchi.* Idem. *Dives Pictai veſtis & auri.* Vetuſtiſſimi ad imitationem Græcorum etiam as dedere nominibus præſertim in a purum & in *da ra tha*, deſinentibus: ut Familia, familias: Leda ledas: Terra terras, Martha Marthas.

Sed *ab e recto.* Excipiuntur à regula quantum ad genitivum, nomina græca in e, quia faciunt genitivum in es, Dativum vero in æ diphthongon: ut hæc pentecoſte hujus pentecoſtes, huic pentecoſtæ: ſic Magdalene, Thisbe, Penelope, Calliope, Circe.

***Am* faciet quartus: Finita per *as* vel *a* Græca**
An* quoq; dant. *en* fiet ab *es* & ab *e*, nec habẽt *em

Accuſativus primæ declinationis terminatur in am, ut hæc ſella hanc ſellam, id eſt ſedes. Sic cella per c eſt cubiculum & penuarium: ut Cella vinaria. Camera, *a vault.*

Finita

Finita per as. Græca nomina in as & a etiam mittunt accuſativum in an; ut hic Thomas, Æneas, Boreas: hunc Thomam vel Thoman: Æneam vel Ænean: Boream vel Borean: hæc Oſſa, Ætna, hanc Oſſam vel oſſan: Ætnam vel Ætnan, nomina montium. Nomina in es & in e deſinentia faciunt accuſativum in en, nunquam in em, ut hic Anchiſes, hunc Anchiſen: hæc Ninive, hanc Niniven.

A ſextus donat tamen *es* ac *e* retinent *e*.

Ablativus in a deſinit, ab: hac Muſa, ab: hoc Ænea. Sic Lagena, vas in quo viatores potum deferunt, *a Can.* Fidelia, *a pig.* Latrina, *a privie.* Cloaca, *a conduit of filth.* Mantica *a wallet.* Tamen es ac e &c. Nomina in es & e deſinentia, faciunt ablativum in e: ut ab: Anchiſe, Comete, ab: hac Theriace, quoddam medicamentū *Triacle.* Strophe, verſutia vel deceptio *deceit,* Ode, id eſt cantus *a ſong.* Hæc & ſimilia ſolum in e ablativum habent. Sic nomina in es in accuſativo en ſolum habent, in ablativo ſolum e. Anchiſam vero & Anchiſa ſunt à nominativo in a. Sic Virg: *Anchiſa genitore.* Anchiſa enim pro Anchiſes aliquando dictum eſt: ut Atrida pro Atrides: id eſt filius vel nepos Atrei.

Primus pluràlis fit in *æ.* genitìvus in *ârum.*

Nominativus pluralis in æ diphthongon deſinit, cui ſimilis eſt vocativus. Genitivus fit in arum: ut hæ muſæ, O muſæ harum muſarum. Nomina in e deſinentia Latini in plurali vix unquam uſurpant, niſi ſecundum declinationem Latinam tanquam ſingulariter terminentur in a.

Tertius is poſcit, tamen *àbus* paucula donant:

Filia, Mula, duæ, liberta, equa, nata, Dea, Ambæ.

Dativus pluralis in is deſinit, Dativo ablativus ſimilis eſt per regulam *Plurali ſimilis &c.* ut his muſis, pennis, Octo indubie habent abus, ut filia filiabus, nata &c. quorum ambæ duæ, nulla differẽtiæ cauſa faciunt abus, reliqua differẽtiæ cauſa faciunt abus, ne de maribus videatur ſermo. Ubi vero ambiguitas per adjectiva tollitur inveniuntur quandoq; is tenere. nata *a daughter.* Liberta, mulier libera quæ fuit ſerva, *a free woman.* Libertus eſt talis vir.

Accuſativus pluralis ſemper in as fit,

Accuſativus in as finitur: ut has animas, crumenas. Anima *the*

ſowle

ſoule or life. Crumena *a purſe.* Ansa *the lug of any veſſel* etiam eſt fibula, quæ calceis inſuitur *a buckle.*

Anſaque compreſſos alligat arcta pedes.

Scutica, *a ſcourge.* Dolabra, *a plaine:*

SECUNDA DECLINATIO.

Altera ſex rectis, *er*, *ir*, *eus*, *ur*, dat vel *us*: aut *um*, Addimus ê græcis *os* & *on*, per *us*, *um*, varianda.

Nominativus ſecundæ declinationis habet ſex terminationes, er, ir, ur, eus, us, um. Eus eſt terminatio græca. Hic jungimus græcam terminationem *os*, quam Latini ſæpiſſimè vertunt in *us*, & *on*, quam vertunt in um, exempla ſunt: Faber, quicunque artifex malleo utitur: ut Faber lignarius. *a wright.* Faber ferrarius, *a ſmith.* Faber murarius. *a Maſon.* Magiſter, cui cura rei incumbit: ut Magiſter pagi, Magiſter vigilum. Quicunque ludo literario præeſt, Magiſter, vel unico verbo ludimagiſter rectè dicitur. Glaber, glabra, glabrum, id eſt calvus ſine crine aut herbis vel ſegete: nam ager aliquando glaber eſt. *bald or ſmooth.* Scaber, ſordidus, aſper, ut ungues ſcabri, cutis ſcabra *filthie.* In ir tria ſunt, ut Vir i. mas, Trevir aliquis e civitate Trevirenſi. Levir frater mariti vel uxoris, *a good brother.* In eus nomina virorum propria: ut Orpheus, Perſeus, Tydeus in ur unicum eſt nomen adjectivum. Satur ſatura ſaturum. In us & um ſine numero nobis cognita ſunt ut Circus, *a circle.* Hircus, *a Bucke.* Colum, *a ſyeth diſh.* Solum Quodvis ſuſtentaculum. ut terra eſt hominis ſolum, *the ground.*

Ovid. *Omne ſolum forti patria eſt, ut piſcibus æquor.*

os, ut Samos, Lesbos: *on*, ut Pelion, Ilion.

I pàtrius ſervat, genitîvus non ſuperabit.

Genitivus ſecundæ declinationis in i definit ut hujus Magiſtri ſcamni.

Genitivus non ſuperabit) ſententia eſt: Genitivus ſecundæ declinationis non habebit plures ſyllabas quam nominativus. & hoc dicunt, Non creſcit genitivus. ut hic vafer vafri *ſubtill* Ater, *black.* Teter, *filthie.* jusjurandum non creſcit ea parte qua eſt ſecundæ declinationis, *a ſolemne oath.*

Creſcit *ir*, *ur*, *gener & proſper*, *puer*, *aſper*, *adùlter* *Prèsbyter* atque *tener*, *miſer*, *èxter*, *gibber*, *iber*

Et *lacer*, atque *ſocer*, *Liger*, orta *gero*, *fero*, *liber*,
Addimus his *dexter*, cui Syncopa fiet; ut *Aſper*.

Creſcunt tamen pauca ut quæcunque in ir deſinunt, veluti vir viri: levir leviri : Et ur, ſatur ſaturi : cum ſequentibus in er, ut gener generi, maritus filiæ *a good ſun*. Proſper proſperi, felicitatẽ adferens *happy*. Puer eſt teſte Varrone qui nondum exceſſit annũ decimum quintũ. Aſper *rude or ſharp*. & pro irato Sumitur. Adulter qui matrimonium violat: mulier Adultera dicitur. Presbyter, *an Elder*. Tener tenera tenerum, *tender or young*. Miſer *wretched*. Exter extera exterum, id eſt externus *a ſtranger*. Gibber *crook backed*. Iber iberi, vel tertiæ. Iber iberis id eſt Hiſpanus *a Spaniard*. Sub hoc nomine comprehenditur Celtiber celtiberi populus Hiſpaniæ. Regio vocatur Celtiberia. Producunt autem Iber & Celtiber ſemper genitivi penultimam quam alii hic corripiunt. Lacer *riven*. Socer, pater mariti vel uxoris *the good father*. Liger Ligeri, viri proprium. Creſcunt etiam compoſita a gero & fero: ut Claviger, qui clavam gerere dicitur: ut Hercules, vel clavem, ut oſtiarius, Laniger lanigera lanigerum, id eſt lanam gerens: ut ovis lanigera *that bears wool*. Sic Setiger, Corniger, belliger, &c. Signifer *a bearer of an Enſigne*. Stellifer, ferens ſtellas. Lucifer, ferens lucem. Sic ſalutifer, opifer, ſomnifer, lethifer, mortifer: &c. Liber priore longa, adjectivum, & Bacchi nomen, nam pro cortice aut codice minime creſcit: ut liber libri. Dexter dexteri, vel per Syncopam dextri habet. aſper aſperi, vel per eandem figuram aſpri.

Conſervant normam pronóminis iſta ſecundã
Unus, *uter*, *neuter*, *ſolus*, *quîs & ullus & alter*,
Atque *alius*, *totus*, Fuit olim patrius *uni*.

Hæc nomina unus, uter, cum ſuis comp. uterq; utervis uterlibet, neuter, ſolus quis, (quod ex donato notum) nullus, alter, alius, & totus, habent in genitivo ius, & dativo i. quia declinantur ut pronomina ſecundæ declinationis : veluti nominativo unus, una unum. Genitivo unius, Dativo uni &c. Alius creſcit in genitivo non ſyllabis, ſed quantitate, quia ſecunda ſyllaba in genitivo ſolum eſt longa, in nominativo autem brevis. Alterius penultimam ſolum corripit, quam reliqua in proſa producunt tantum, in

verſu

verſu variant. Plebei Verſiculi ſunt, *Rectus vult alius, poſcit genitivus alius. Corripit alterius ſemper: producit alius.*

Item alius facit dativum trisyllabum alii, cum reliqua dativum faciant à genitivo, abjecta us ſyllaba. Sub ullus, id eſt aliquis comprehenditur nullus, id eſt non ullus: uter, i. quis è duobus. Cætera ſunt nota. Neuter habet neutrius in genitivo, & neutri in dativo; ſæpius quam neutri neutræ: niſi in Grammatica locutione, neutri generis pro quo nollẽ dicere neutrius generis.

Fuit olim patrius uni,) Veteres hæc nomina præter quis declinabant, ut Bonus. Nec deſunt etiam apud Ciceronem & Terentium exempla.

Ei vel *eï* vel *eos* dabit *eus*. Volet *Andrógeos o.*

Nomen in *eus* deſinens facit genitivum in *ei* ſyllabam, vel per, duas ſyllabas in *ei* vel *eos*: ut Tydeus Tydei; per duas ſyllabas: vel Tydeï & Tydeos per tres. Cave Latinum putes eſſe genitivum apud Virg. 4. Eclog. v. 57. *Orphei Calliopeia; Lino formoſus Apollo.* eſt enim Dativus Græcus.

Androgeos vero facit genitivum Androgeo. Sub hoc comprehendi volo Apollos, Apollo: Tydeus, Tydeo: Athos, Atho: & pauca alia quæ in *os* longum Atticè deſinentia, habent etiam *o* in dativo & ablativo. In accuſativo *on* longum vel *o*, Vocativus autem eſt nominativo ſimilis.

I vates quandóque jacit, ceu *cura pecùli.*

Quando genitivus terminatur in duo ii, ſolet alterum cauſa metri quandoque abjici. Virg. ecl: 1. v. 33.

Nec ſpes libertatis erat, nec cura peculi:

Per Apocopen pro peculii. Sic Tuguri pro Tugurii, Antoni pro Antonii. Peculium eſt proprium alicujus bonum, *proper good.* Peculiaris, i. proprius. Tugurium, id eſt domuncula ruſtica, *a cote houſe.* Virg *Pauperis & Tuguri congeſtum cespite culmen.*

Apocope eſt ablatio literæ vel ſyllabæ à fine dictionis.

Tertius & ſextus formântur in *o* tibi catus.

Dativus & ablativus in *o* deſinunt: ut huic Magiſtro, ab hoc Magiſtro,

Vm poſcit quartus. Quandoque per *on* loco Græca.

Eus

Eus ea vult étiam. Per *e* quintus vertit *us*. absq;
O *fili*, *Deus*, & *flúvius*, *pópulus*, *chorus*, *agnus*,
Quátuor hæc *e* volunt etiã, u. pro rege *latinus*.

Accusativus in *um* desinit: ut Mæander, Mæanorũ fluvius quidam nimis curvus & flexuosus. Ideo Mæander pro ambagibus & fraude capitur, *a boutgate*, Cic *Scio quos tu Mæandros quæsiviſti*. Tholus, pertica in templo ad quam dona suspenduntur. Scrupulus, *a little ſtone, or a doubt.* Ter. *Unus mihi ſcrupulus reſtat. qui me malè habet* Scopulus, *a rocke in the Sea.* Scopus, *a marke.* Capulus *an heft.*

Quandoque per on) Nomina Græca quæ possunt in *os* vel *us* desinere, faciunt etiam sæpè accusativum in *on*: ut hæc diphthongos vel diphthongus: hanc diphthongum vel diphthongon. Quæ in *eus* desinunt sæpius acculativum in *ea* mittunt: ut Tydeus Tydea Orpheus Orphea.

Per e quintus vertit us) Nomina secundæ declinationis terminantia in *us*, mutant in vocativo *us* in *e*: ut Cantherius, O Cantherie, equus castratus, *a Gelding.* Sic Lanius, *a fleſher.* Tabellarius, *a carier of writtings.* Statuarius, qui facit statuas; *a graver of Images.*

Absque O fili) Excipiuntur a prædicta exceptione paucula, ut Filius O fili. Deus, O Deus solum. Fluvius, O fluvius vel fluvie. Populus pro hominibus, O populus & popule. Chorus, O chorus & chore. Agnus, O agnus & agne. Latinus, Rex Latii, O Latinus & Latine. Chorus est canentium cœtus. Populus prima longa pro arbore populo tantum facit.

Cum proprium dat *ius* dempta *us* fit in *i* tibi quintus.

Propria in *ius* dempta *us*, faciunt vocativum in *i*: ut Laurentius, O Laurenti: Terentius, O Terenti: Fabius, O Fabi: Vocativus in i semper una syllaba minor est Nominativo: ut Pompeius trissyllabum. O pompei dissyllabum. Aliquando i consonans per Diærisin fit vocalis, & sic tam Nominativus quam vocativus syllaba longior est. Ovid.

Accipe Pompei deductum carmen ab illo,
Debitor est vitæ qui tibi Sexte suæ.

Mart

Mart. *Pervigil in pluma Caius ecce jacet,*
Idem. *Quod peto da Cai, non peto consilium.*

PLURALIS NUMERUS.

Primus plurâlis fit in *i*, vult patrius *ôrum*:
Græcus in *on* fiet, *is* tertius. *os* dato quarto.

Nominativus pluralis, cui vocativus eſt ſimilis, fit in *i*, ut hi Magiſtri: hi vulgi: hi Dei vel Dii. Prius à Deus eſt, poſterius à Dius, quod Veteres dixerunt pro Deus. Hic manſit pluralis Dii: quod magis in uſu eſt quam Dei, & dativo & ablativo ſæpius Diis quam Deis dicimus: Genitivus pluralis deſinit in orum: ut horum magiſtrorum, horum ſcamnorum, horum ephippiorum, Ephippium, *a ſaddle*. Ferculum, *a meſſe of meat*. Nomina Feſtorum faciunt genitivum plerumque in orum per hanc declinationem, dativum & ablativum ſæpius in *ibus*: ut Saturnalia, Feſta Saturni: genitivo Saturnaliorum: aliquando etiam Saturnalium: dativo & ablativo Saturnalibus. De his ſufficiet hunc verſum adjeciſſe Badianum.

Feſta lego per ibus, *licet* orum, *dent genitivis.*

Græcus in on fiet) Græcus genitivus in *on* longum deſinit, & ita utuntur ſæpe Latini: ut pluraliter hi Cimmerii horum Cimmeriorum, ſive Cimmerion Tib. *Cimmerion etiam obſcuras acceſſit ad oras.* Cimmerii ſunt populi quibus perpetua nox eſt: hinc multam obſcuritatem aut animi caliginem proverbialiter appellant Cimmerias tenebras. *(Is tertius)* Dativus in is deſinit, ut Ablativus, veluti, his palis, qualis. Palus, *a ſtake*. Qualus *a baſket* *(Os dato quarto)* Accuſativus in os deſinit: ut Catulos, pullos Catulus, fœtus canis & cujuſcunque feræ; ut Catulus Leonis, lupi, urſi, muris *a whelp*. Pullus, fœtus avium & omnium manſuetorum animalium: ut pullus Aſinæ: præterquam boum: nam vitulus dicitur, aut vitula, & ovium: quia agnus vel agna dicitur & caprarum: nam hœdi & capelli dicuntur. Ambo duo, licet ad tertium librum pertineant; hic declarabo, quia primam ſecundamque declinationem maximè ſequuntur.

Ambo, duo, neutri generis ſunt, maſculeique,
Mas o vel os quartus donat. vult tertius obus.

Singu-

Singulari numero carent. & pluraliter nominativo, Ambo duo, ambæ duæ, ambo duo. Genitivo, amborum duorum, vel duûm; ambarum duarum, amborum duorum vel duûm. Dativo ambobus duobus, ambabus duabus, ambobus duobus. Accuſativo, Ambos duos, vel ambo duo (licet rarius) ambas duas, ambo duo. Vocativi ſimiles ſunt nominativis, ablativi dativis.

☞ TERTIA DECLINATIO.

Tertia dat varios fines, dans is genitivo. Græcorũ patrius vel in *os*; vel in i, vel in us fit.

Tertia declinatio multas habet terminationes. Semper autẽ genitivus fit in is, ut hic pater, hujus patris. Hic Ulyſſes hujus Ulyſſis, niſi Græca more Græco declinentur: tunc enim ſæpe habent os: ut hic Pan hujus Panos: hujus Ulyſſeos, Achilleos. Etiam hujuſmodi in eus propria quandoque habent eï. Horat. Ode. 6. lib. 1. *Nec curſus duplicis per mare Vlyſſei.* Verſus eſt Aſclepiadæus. Contrahitur ëi in ei diphthongum vel monophthongon i.

Virgil. Æn: 2. 7. —— *Quis talia fando,*
Myrmidonum, Dolopumve, aut duri miles Vlyſſei,
Temperet a lachrimis? ——

Idem. *Exuvias indutus Achilli.* Quandoque Genitivus Græcus in *ως* deſinit. Ut hæc Echo, hujus Echus.

Nominativi terminationes in tertia declinatione ſunt circiter ſeptuaginta & una. Literæ terminales undecim: a e o c d t l n r s x, Litera terminalis, eſt ultima dictionis litera. Terminatio, eſt ultima dictionis ſyllaba. Terminationes per ordinem ponentur, cum literis terminalibus,

A, ut Malagma, *a ſoftning plaiſter:* Scomma, *a mocke.*
E, ut Conclave, *a ſecret chamber.*
O, ut Pernio, *the mowles:* Petaſo, *a gammon of bacon.*
C. poſt a, ut lac: vel poſt e ut Halec.
D. poſt i, ut David: & u, ut Bogud, propria virorum.
L. poſt quinque vocales: ut ſal, mel, vigil, ſol, Conſul.
N poſt omnes vocales præter u, Titã, Siren, Delphin. Damon
R. poſt omnes vocales cum y Græca, ut par, ver, Gaddir, Cor, Fur, Martyr.
S. poſt omnes vocales cum y Græca, & æ, ac au diphthongis: As, Pes, lis, flos, mus. Mys proprium viri, genitivo Myos: æs, laus, fraus
S. poſt ſex conſonantes, b l m n p r. Et rurſum.

Bs, poſt omnes vocales, ſed inter u mediat r: ut trabs, cœlebs, libs, id eſt ventus Africus: & quod y Græcũ habet chalybs, ſcrobs, urbs.

Ls, poſt u, ut puls, mollis cibus, ex farina & lacte, vel caſeo, vel ovo & melle, quâ pro pane veteres utebantur:

Ms. Poſt e tantum: ut Hyems.

Ns. poſt omnes vocales præter i: cum y Græca, ut Glans, dens, mons, Aruns proprium viri, Tiryns.

Ps, poſt omnes vocales cum y Græca præter u: ut Lelaps, canis nomen apud Ovidium. Seps, Ips, i. vermiculus, qui cornua viteſq; prærodit. Ops, Dea terræ, Gryps, volucris maxima & rapaciſſima *a Griphon*. Unum eſt habens r ante ps, quod eſt ſtirps.

Rs. poſt omnes vocales, præter i: ut Ars, iners, mors, Tiburs,

T. poſt u tantum, ut caput, ſinciput, occiput.

X. poſt omnes vocales cum y Græca, & æ & au diphthongis, ut pax, Rex, pix, nox nux, ſtyx, fæx, faux.

X, poſt tres conſonantes l n r.

LX. poſt a tantum, ut calx, falx.

Nx. poſt omnes vocales præter e & o: ut Lanx, vas latum & rotundum, in quo caro aut aliud eſculentum menſæ infertur, *a plate*. Meninx, ſeptunx, Lynx, beſtia quædam cum y Græca in poſteriore ſyllaba.

Rx. poſt a & e tantum: ut arx ab arceo, quia arcet id eſt prohibet hoſtes accedere *a Caſtle*. Merx, res vænalis, *merchandiſe*. Plaut. Proba merx, facile emptorem reperit.

GENITIVORUM TERTIÆ FORMATIONES.

SEmper *a* mittit *atis*. Vertes *e* per *is* genitivo.

Nomen in *a* facit genitivum addita *tis*: & omnia in *a* tertiæ, ſunt nomina Græca neutri generis. Ideo more Græco faciunt in genitivo etiam *os*: ut Doma, domatis vel domatos: domus, *an houſe*. Aroma, *ſpyce*. Dogma, *an opinion*. Thema, poſitum, aut poſitio, *a propoſition*. Toreuma, *a graven worke*.

Vertes e per is, &c, Nomen in *e* Vertit *e* in *is* in genitivo: ut mantile mantilis, *a ſerveit* Ovile ovilis, *a ſheep-fold*: Equile *a ſtable*. Caprile *a goat lodge* Bovile, *a ox ſtale*. Porcile, *ſwine ſty*.

Addito *nis* poſt *o*. Dat *inis* muliebre *do, gò que, Virgo, ordo, margo*, cum *càrdine, Apòllo, Cupîdo, Turbo*,

Turbo, homo, ceu *nemo:* tamen *unedo pòstulat*
onis.

Nomen in *o* facit *onis*: ut Aquilo aquilonis, *the North, or north winde*: Pero peronis, *an upland shooe*.

Excipiuntur à regula, fœminina in *do* & in *go*, quæ faciunt *inis*: Capedo capedinis *a lame beſſell*. Intercapedo, *a diſtance*. Libido, *luſt*. Hirudo, *a lochleech*. Hirundo *a ſwallow*. Salſugo, ſalſus hũor *pickle*. Propago, vitis ramus terræ infixus, & progenies, *a linage*. Fuligo, *ſoot*. Albugo, *the white of the eye, or egge*. Croceum ovi dicitur vitellus. Ferrugo *the ruſt of iron*. Ærugo, *the ruſt of braſſe*. Ferrugo eſt etiã pãni ſimilis color, *ruſſet*: Itẽ hæc dã *inis*: Virgo, virginis, *a virgine*: Ordo ordinis. Itẽ margo, cardo, Cupido, nota ſunt ex generibus, Apollo, Sol. Turbo turbinis, *a whirle winde*: Etiam quicquid acutum eſt deorſum turbo dicitur, a forma luſorii inſtrumenti, quo pueri maximè delectantur. Tibull.

Namque agor, ut per plura citus ſola verbere turbo:
Quem celer aſſuetis verſat ab arte puer.

Homo hominis, nemo neminis. A fœmininis in *do* & in *go*, unicum excipitur. Quod eſt Unedo unedonis. *a crab tree*.

Enis habent *Anio, Nerio. Caro* dat tibi carnis.

Anio à nominativo rariore Anien obliquos mutuatur, eſt autem fluvius in agro Tiburtino. Nerio Nerienis, uxor Martis, Caro carnis, *fleſh*.

Græca velut *Dido* muliebria, ſic modo flectes:
Us capiàt pàtrius: reliqui dant *o* bene caſus.

Nomina Græca fœminini generis faciunt genitivum in *us*, reliquos obliquos in *o*, Dido Didus, Io Ius. Sappho Sapphus, Calypſo Calypſus: Sic Caliſto, Pero, Drymo, Pantho, & cætera mulierum vel Nympharum propria & Dearum: velut Clio Cliũs, una muſarum, Clotho Clothus, una Parcarum, Argo Argus, nomen navis. Veteres declinabant hæc nõina: ut ſermo ſermonis quod Quintilianus non probat. O genitivi penult. producit, ut Sermo Sermonis, niſi apud Græcos in *on* deſinens corripiat, ut Agamemnon Agamemnonis, proprium viri. Sic gentilia quædam, ut Vangio Vangionis, Saxo Saxonis &c. Inis corripitur, ut Virgi-

nis. Enis producitur, ut Anienis, Nericnis, ab antiquiſſimis etiam correptum, teſte Gellio.

Davidis, halêcis, lac, lactis, Bógudis effer.

Halec facit halecis pemultima longa, Lac facit Lactis. David Davidis. Bogud Bogudis, penultima brevi.

Additur *is* poſt *l*. Sed *lis* jungunt ſibi *mel, fel.*

Nomina in l literam deſinentia aſſumunt in genitivo *is*: ut Sal ſalis, Animal animalis: corpus ſentiens. Hic & hæc animalis & hoc animale, ad animal pertinens, Vectigal, tributum vel reditus, *Toll.* Cic. Non intelligunt homines quantum vectigal ſit parſimonia. Michaël Michaelis, Bel Belis, Idoli nomen. Mel & fel addunt genitivo *lis*: ut Mellis, Fellis. Neutra in al cum el & ſol penultimam genitivi producunt, ut animalis, Michaëlis, Solis, reliqua corripiunt, ut Hannibal Hannibalis, Hiempſal, Hiempſalis, Haſdrubal Haſdrubalis, propria virorum, Sal ſalis, quamvis olim etiam fuerit neutrum. Vigil vigilis. Præſul præſulis.

Additur *is* poſt *n*. tamen *on* quandoq; dat *ontis*.

Donat *inis* neutrum *pecten, flamen, cano* natum.

Nomen in *n* deſinens facit genitivum adjecta *is* ſyllaba: ut Titan Titanis, frater Saturni, i. Sol. Pan, Panis, aut rectius Panos, quia Græcum eſt, ut à genitivo hujus nominativi panis diſtet. Sic malim dicere in accuſativo Pana quem Panem, Delphin Delphinis, Agon Agonis, i. certamen *a deadly conflict*. Canon, id eſt regula, *a rule*. Quædam in on faciunt genitivum in ontis: ut Phaëton Phaëtontis, filius Phœbi, Charon Charontis portitor inferni. Acheron Acherontis, Phlegeton Phlegetontis, fluvii infernales. Pauca ſunt ejuſmodi nomina appellativa: ut Biſon Biſontis *a Buffell or wilde ox*. Chamæleon Chamæleontis, animal quod ſolo vento dicitur paſci, & herba quædam. Horizon Horizontis viſus noſtri terminus, *the utter bounds of our ſight*. Neutra in *en* faciunt genitivum in *inis*, ut Numen numinis, Deus vel divina poteſtas, *the Godhead*. Sumen & abdomen, *ſwines ſeame*. Gluten, *Bird lime or glew*. Bitumen, *plaſter*. Flamen, ſive neutrum eſt pro flatu, *a blaſt of winde*, ſive maſculinum pro Sacerdote, flaminis facit, *a prieſt*. Sic pecten pectinis, & omne compoſitum a verbo cano ut Tubicen, Lyricen. *En* producit genitivi penultimam, niſi faciat *inis*: tum corripit,

ripit. In producit genitivi penultimã. On, modo producit ut Simon, Babylon, modo corripit: ut Dæmon, Canon: in paucis variat, ut Ægæon, Orion, Certiorem regulam de on non habeo.

R capit is patrio, Far farris poſtulat. *Hepar*
Hépatos efficiet. *cris* mobile *cer* dat, ut *acer*,
Ac *Alacer*. *Bris* dant *imber* cum prole, *ſaluber*,
Et *céleber*. Per *tris ter* formes omne Latinum.
Et *pater & mater*, *linter*. Dat eris *later*, & *cor*
Cordis, *Iter tineris* : *Iovis* optat Jùpiter uſq;
Robur oris, *Iecur* atq, *femur* tibi præbit *ebùrq;*.

Nomina tertiæ in *r* deſinentia, adjiciunt genitivo *is*: ut Altar altaris, *an altar:* Specular, *a window*. Pulvinar, *a Cod*. Torcular, *a wine preſſe*. Subligar, *a garter*. Agger, *a rampier or bulwarke* Rancor, *mowling or rottennesſe*. Mucor, *haire mowling*. Vapor, *vapour or ſmoake of the earth*. Fulgur fulguris, *fire flaught*, ſed fulgor eſt ſplendor.

Excipiuntur multa à regula. Nam Far gemino *r* facit farris, *all kinde of corne* Hepar hepatis vel hepatos, latinè jecur, *the liver*. Tria adjectiva: Alacer, volucer, acer, faciũt *cris*: quibus addes mediocer ſi invẽiatur. Acer pro arbore aceris facit, *bris* dant Saluber celeber imber, cum compoſitis September, October, November, quæ ſunt menſiũ nomina. Imber, *a ſhowre*. Omnia latina in *ter* faciunt tris, ut Fratris, ventris. Uter utris, *a bottle*. Itẽ tria Græca, Pater. Mater, & linter, Cætera in ter Græca, eris habent per regulam: ut Æther ætheris, *the fire or heaven*. Character *a figure or marke*. Clyſter, *a Cliſter*. Crater, *a cup* Later quamvis Latinum ſit in *ter* deſinens, non facit tris ſed eris, *a tyle-ſtone*. Cor cordis facit. Iter itineris a nominativo olim uſitato itiner. jupiter facit jovis, ab antiquo nominativo Jovis. Quatuor in *ur* faciunt *oris*: robur roboris, fortitudo & quercus duriſſimæ ſpecies *ſtrẽgth* Jecur jecoris vel jecinoris, tanquam a veteri nomine jecinus, *the lever*. Femur Femoris, *the thigh*. ut femur anſerinum, gallinaceum, anatinum, leporinum, cuniculinum. Ebur eboris, os vel dens elephantis. *Ivorie*. Ar penultimam genitivi producit in neutris. Cum Nar Demito nectar, jubar, hepar, par, quæ corripiunt: & omnia

in ar quæ non ſunt neutra, ut Cæſar Cæſaris. Er corripit penultimam, ut mulier, æther, aër. Cætera Græca producũt, veluti Iber çrater, character, Clyſter, quibus unum latinum addes, quod eſt Ver. Ir corripit, ut Gadir, Martyr. Or producit penultimam genitivi, ut Color, Soror. Tolluntur æquor, marmor, memor, arbor bicorpor, tricorpor, indecor dedecor & ſi qua ſũt ejuſdẽ derivationis alia cum Græcis: ut Hector, Antenor, Rhetor, & Caſtor, tam appellativum quàm proprium, Author tamen producit tantũ. Ur corripit tantũ. ut Fulgur, guttur. Excipitur unũ, quod eſt Fur furis.

As interponit ti. *mas* maris, *as* dabit aſſis.
Hoc *vas* vaſis habet, *Vas* his vadis. *antis* habènto
Máſcula Græca, volunt per *adis* non màſcula poni.

Nomen in as deſinens facit genitivum, interponendo ſyllabam *ti* inter *a* & *s*: ut Simultas, ſimultatis, *privie hatred*. Pravitas pravitatis *wickedneſſe* Æquitas, *righteouſneſſe* Mæcenas, optimi viri nomen, qui Vergilium, Horatiumq; & alios doctos opibus juvit. Hinc docti, dites patronos Mecænates appellant. Mart:

Sint Mecænates, non deerunt Flacce Marones.

Excipiuntur à regula Mars maris, As aſſis hoc vas vaſis: hic vas vadis & græca maſculini generis, quæ faciunt antis: ut Elephas elephantis Sic Gigas, Adamas, Atlas, Pallas Pallantis vel Pallantos, Evandri filius, &c. Reliqua græca non maſculini generis faciunt adis, vel græcanicé ados ut Pallas Palladis vel Pallados, Dea ſapientiæ, *the Goddes of wiſdom*. Hic aut hæc Arcas Arcadis vel Arcados, Cyclas cycladis *a womans gown*. Hebdomas numerus ſeptenarius: latine ſeptimana, ſpatium ſeptem dierum, a *week*. Decas, numerus denarius. Olympias, luſtrum ſive quinquennium *five years ſpace*. Lampas, *a lampe*. As producit penultimã genitivi; ut Mecænatis, niſi Anas anatis, *a Ducke*. Corripiuntur cum iſto maris, Vadis, & quæcunque adis habent.

Es mutabis in *is*. Græcus dat multa per *etis*:
Adde *quies lòcuples, mánſues. per etis teges* exit
Et *ſeges, interpres, præpes, pariesque, abieſque,*

Indiges

Indiges, atque *aries*, *perpes*, *teres*, ac *hebes* addo.

Nomen in es desinens mutat *es* in *is*; ut Labes labis, *a blot*, Strages *a discomfiture or overthrow*; Ventus fecît stragem arborum: Cædes, *slaughter*.

Excipiuntur a regula multa Græca, quæ habent *etis* penult. longa, ut Tapes tapetis. Sic Cres, Lesbes, magnes, & plurima propria virorum: ut Chremes, Hermes, Laches, Thales. Horum quædam manent quandoque sub regula, ut Chremes, hujus Chremis, vel Chremetis Terent. *Puerum inde abiens conveni Chremis.* Idem. *Chremetem salvere jubeo* His aduntur Latina. Quies, quietis *Rest*. Locuples locupletis, dives, quasi loculorum plenus *Rich*. Mansues Mansuetis, *Meeke*.

Quædam faciunt *etis* penultima brevi, ut Teges tegetis *a mat*, Seges, *growing corn:* Interpres *an interpreter or trenchmã*. Præpes altè & sublimè volans, *light in flying*. Abies, *a fir tree*. Indiges, homo post mortem inter divos relatus Perpes id est perpetuus, *continual*. Teres rotundus cum longitudine, *round and long*, hebes *dul*.

Dic *verres verris*, *vates vatis*. Peritis fit
Communis géneris non dictum, sive marini.
Pes dat *edis*. Natum *sédeo* dat *idis:* volet *edis*
Heres, ut *Merces*: Cereris que *Ceres* retinêbit.
Æs æris, *præs prædis* habet: dipthõgus utriq; est

Verres facit verris, Vates vatis, *a prophet or poet*: Reliqua masculini generis aut communis. de quibus nihil dictum est, mutant *es* in *itis* penult: brevi, ut Poples poplitis, Miles militis. Sed Pes facit Pedis, sic composita, compes, bipes &c. Composita a sedeo faciunt *idis* penult: brevi, Obses obsidis, qui vel quæ ob fidem pignori datur, *a pledge*. Deses *swier*. Claud: *Desidis aurigæ non audit currus habenas*. Hæres facit hæredis penult. longa *an heire*, Merces mercedis penult. longa, *a reward:* Juvenal. *Nosse volunt omnes mercedem solvere nemo*. Ceres Cereris, Dea frugum *the Goddesse of the corn*. Æs æris, præs prædis, dipthongon æ habent, præs, est fidejussor in lite nummaria, *a cautioner*. Auson.

Quis subit in pœnam capitali supplicio? vas.
Quis cum lis fuerit nummaria, quis dabitur? præs.

Is non mutabo. dant *dis*, *cuſpis*, *lapis*, atque Plurima Græca. Facis per *ios*, vel *eos*, vel *yos*, vel *Entis*, Græcorũ quædã. *Charis* at charitis vult.

Is habet genitivum ſimilem nominativo: ut hæc vis, hujus vis ſignificat virtutem, fortitudinem & violentiam. Hic panis hujus panis. ſic ovis, peſtis, veſtis, &c

Excipiuntur lapis & cuſpis, quæ abjecta *s* litera capiunt *dis*: ut lapidis, cuſpidis. Cuſpis, *the point of a ſpear*: In *idis* vel *idos* genitivum faciunt plurima Græca, ut Caſſis caſſidis, fœminini generis, id eſt galea, *an helmet*: Aliud eſt nomen maſculini generis non creſcens. Hic caſſis, hujus caſſis, id eſt rete, *a net*: Aſpis aſpidis, *a kind of ſerpent*: Pyxis, *a box*. Pyrãis *an high tower ſmall above*: Chlamys per y Græcum veſtis militaris, *a Souldiers cloake*: Paropſis, *a plate*: Abſis abſidis, curvatura vel arcus in muro & rotæ teſtudo in qua figuntur radii, *the round of a Cartwheel*: Syrtis Syrtidos, aliquando etiam Syrtios, locus in mari periculoſus propter multitudinem arenæ, *dangerous ſands in the ſea*: Item *idis* habent nomina in *is* patronymica, & formam patronymicorum habentia, uti ſunt in *is* librorum nomina: ut Æneis, Thebais, Achilleis Et gentilia ut, Colchis, Sunamitis, Moabitis. Et omnia fœminina quorum maſculina in a vel in es deſinunt: ut Poëtis, prophetis, Nautis, &c. Item nomina virorum, ut Paris, Adonis, Daphnis, Alexis. Item mulierũ propria: ut Myſis, Lais. Quædam fluviorum nomina: ut Tibris, Phaſis. Tygris tam pro animali velociſſimo & truculentiſſimo, quam pro fluvio, in genitivo Tygridis vel Tygris. Sic plura poſſunt genitivum nominativo ſimilem habere: ut Adonis hujus Adonidis vel Adonis. Paris hujus Paridis vel Paris:

Dixi notanter, plurima Græca, non omnia, quia multa genitivum nominativo ſimilem efficiunt: ut Tiberis triſſyllabum, hujus Tyberis, & eſt idem quod Tybris, Charybdis, quidam periculoſiſſimus in mari locus, *a dangerous place in the ſea*: Lacheſis, una Parcarum. Charis, peculiarem formam habet faciens Charitis, ſed rarius in ſingulari numero reperitur. Tres enim erant Charites à Latinis Gratiæ dictæ. *Facis*, &c, Quædam Græca faciunt genitivum in *eos* vel *ios*: quædam etiam in *yos* per y Græcum

cum: pauciſſima in entis, De eos vel ios: ut Metamorphoſis, Metamorphoſeos vel Metamorphoſios Metamorphoſis eſt transformatio *a change*, Hæreſis, ſecta, *a ſect:* Polis, urbs, *a towne*: Hinc Nicapolis, Heliopolis, Conſtantinopolis, &c. Poëſis opus poëticum. Geneſis, generatio, *a genealogie:* Baſis, *a pillar*: Paræneſis, admonitio, *an advertiſement*: Nemeſis, Dea ſuperborum ultrix. Quæ omnia Latinis ſine creſcentia nonnunquam efferuntur. De yos: ut Chelys Chelyos *an Harpe*, Erinnys Erinnyos furia infernalis. Tethys Tethyos, eſt Dea maris uxor Oceani. At Thetis Thetidis cum aſpiratione in prima & i latino in ſecunda ſyllaba, mater fuit Achillis. Tiphys viri nomen. ut Capys. De entis, ut Simois Simoentis, fluvius Trojæ. Pyrois pyroentis, unus equorum Solis,

Quod dedit er, dat eris. Quod in n fuit, ut prius effer.

Pauca nomina in is, faciunt genitivum in eris: quia olim terminabantur in er: Pulvis pulveris. Cinis cineris. Olim pulver, ciner. Vomis eris, vel etiam nunc vomer vomeris. Itaque in his tribus, proprii obliqui exoleverunt. Duo ſunt in is vel in r deſinentia pro utraque terminatione proprios obliquos retinentia, ut hic Cucumer, hujus cucumeris. Cucumis, hujus cucumis, Hic hæc hoc puber, puberis, vel hic & hæc pubis & hoc pube, hujus pubis, id eſt maturus ad generandum, *ripe of age to engender*. *Quod in n fuit.* Nomina in is deſinentia quæ etiam in n literam deſinere reperta ſunt, ſervant regulam de n litera; ut Sanguis facit Sanguinis penultima correpta, quia olim dicebant hoc ſanguen, hujus ſanguinis. Pollis pollinis, quia etiam dicunt pollen pollinis. Multa Græca faciunt genitivum in inis penultima longa. quia nominativus per in efferri poteſt: ut Delphis Delphinis, Eleuſis, Eleuſinis, oppidi nomen: ut Salamis, Salaminis. quia dicimus etiam Eleuſin, Salamin, Trachys vel Trachyn cum y Græco Trachynis, Bœotiæ urbs: Sic Phorcys Phorcynis proprium viri, & Arys Arynis.

Dis, lis, dant itis, cum *Samnis*: junge *Quiritem*. *Glis* ſolum *gliris*, *ſemis* ſemiſſis habebit.

Quatuor in is habent itis penult. longa, ut Dis, Ditis, Lis litis *diſcord*: Samnis ſamnitis. Quiris quiritis, gentilia nomina. Hic & hæc Dis & hoc dite, id eſt dives, invenitur raruis, *rich:* Glis pro anima-

animali gliris facit, *a Ratton:* Glis glitis pro tenaci terra, & glis glissis pro lappa, barbara sunt. Semis à semi & as (est enim dimidium assis) semissis facit. Is genitivi penultimam in Crescentibus corripit. ut lapis lapidis. Tolluntur in *is* quorum nominativi terminatio etiam est in, in: ut Delphis, cum Psophis Psophidis oppidi nomine, & Crenis Crenidis, Nymphæ nomine. Et Lis, Dis, Samnis, Quiris, Glis, Simois, Pyrois.

Os ti interponit. *Glos, mos, flos, ros,* facit *oris.*
Quod dedit *or* faciet veluti priús. Ossis *os* optat
Os oris, *Custos* custod.s, *Bos* bovis: Ois
Thos, Minos & *Tros* capiũt: quibus additur *heros.*

Nomen in *os* facit genitivum interponendo syllabam *ti* inter *o* & *s* & ita facit *otis:* ut Cos cotis, Sacerdos sacerdotis. Sic Dos, Nepos, Monoceros, id est Unicornis, bestia in fronte cornu habens, *an Unicorne:* Rhinoceros, animal in naso cornu habens, Excipiuntur à regula glos, mos, flos, ros, quæ faciunt oris: ut gloris, moris, floris, roris, Glos est mariti soror vel fratris uxor, *a good sister:* Mos, *an use*: Flos, *a Flower,* habent etiam oris quæ in or quoque desinunt: ut Odos odoris, Vapos vaporis, vapor, fumus ex humidis calefactis surgens, Lepos leporis, vel lepor, id est venustas vel jucunditas in factis aut verbis, *a pleasant saying or doing:* Honos vel honor, *honour.* Cic, Honos alit artes. Arbos vel arbor, *a tree*: Virg. *Nunc omnis parturit arbos.*

Os ossis, & os oris satis patent. Ita & custos custodis, Bos bovis
Quædam Græca faciunt genitivum *ois* penult: longa, ut Thos, Thois, animal ex luporum genere. Minos Minois, Cretensium Res fuit justissimus, ideo á poëtis dicitur esse animarum Judex. Tros Trois fuit Trojæ Rex, & capitur pro Trojano per sæpê apud Virgilium. Heros, homo nobilissimus, *a noble and excellent man.* Quales dicuntur fuisse, Hercules Hector, Perseus, Talis fœmina dicitur Herois heroidis, vel heroine heroines. Os otis, & oris producuntur undique, præter compos compotis, & Arbos arboris, Custodis producitur, corripitur vero bovis.

Us tibi mittit *oris. Pejus* ceu pejor habebit.

U s facit *oris* penult: brevi: ut Corpus corporis. Comparativa faciunt *oris* penultima longa. Ut ea quæ in *or* desinunt, veluti pe-

jus

jus pejoris. Exempla principalis regulæ pauciora ferme ſunt quam ea quæ excipiuntur, ſed quia parum interfuiſſet, nolui mutare regulã. Exempla itaque ſunt, Lepus leporis, Frigus frigoris Corpus *a body*. Decus, *honeſty*. Dedecus, *diſhoneſty*. Littus *the ſhoare*. Fœnus *ocker*. Aliquando pro quocunque lucro ponitur, Tempus *Time, or the temple of the head*. Virg: *cava Tempora pulſat*. Nemus, *a wood*, Pectus, *the breſt*. Tergus, *an hide*.

Virg: *Tergora diripiunt coſtis & viſcera nudant.*

Tergum verõ eſt dorſum *the back*. Facinus, factum ſive bonum ſive malum, *a dead*. Ter. Non fit ſine periculo facinus magnum & memorabile. Pecus pecoris, quando eſt neutri generis, fœminini generis, pecudis facit. Pignus & fœnus etiam faciunt eris, ſed utrumque rectius habet oris, ut ſequitur.

Dant eris *hulcus, olus, vellus, venus,* & *genus* atq; *Viſcus, acus, fœdus, ſcelus,* & *cum pondere vulnus, Munus, onus, ſidus, latus ac opus,* & *vetus* addo, Et *funus, rudus*. Sed *oris* vel *eris* dare *pignus*, Ut *foenus* dicunt, meliús per *oris* fit utrumque.

Quædam nomina in *us* mutant *us* in *eris* penult: brevi, ut hulcus hulceris, *a byle*. Olus, *Cail or all kinde of hearbs eatable*. Vellus, Velleris *a fleece of wool*. Venus veneris, Dea amoris. Genus generis *a kinde or kinred*. Genus mortis, genus vitæ, viſcus viſceris *the bowell* Viſcus & viſcum, ſecundæ *Glew*. Acus aceris *Chaff* Fœdus *a paction or band* Scelus *a great crime*: Pondus *a weight*. Vulnus *a wound*. Munus *a gift or office*.

Virg *Suſceptum perfice munus*. Onus *a burden*. Sidus *a ſtarre* Latus *the ſide*. Opus, res facta: ut carmen eſt opus poetæ *a work* Vetus, antiquus *old*. Hinc vetulus, Vetuſtus. Funus, cadaver & exequiæ & mors, *a buriel*. Rudus *a lump of fallen ſtones*. Pignus *a pledge*. & pignora per metaphoram filii dicuntur. Ovid:

Dulcia ſollicitæ geſtabant pignora matres.

Item pignus eſt quod deponitur apud ſequeſtrum. Virg.

——*Tu dic mecum quo pignore certes.*

Uris habet *tellus*, veluti monoſyllaba. *grus, ſus*.
Dant *uis*. *Intercus* dat *utis*, *Liguris ligus* optat.

Dat

Dat *pes* hæc *pécudis*: Loca græca ferũtur in *untis*
Pus* ortum dat *odis*: *Incus, ſubſcus, palus, udis.
Utis* fœmineũ reliquum. *Laus fraus q*; dat *audis

Tellus & monoſyllaba in us, habent uris penult: longa, ut Tellus telluris, Dea terræ, & ipſa terra, *the earth or the goddeſſe of the earth.* Jus juris, quod natura, aut civitas, aut gens jubet: & liquor eorum quæ coquntur, *the broth of any ſodden thing.* Hinc jurulentus & juſſulentus, jure coctus: caro jurulenta, quæ cũ jure apponitur. ſic piſcis jurulẽtus, Pus puris *woreſome.* Contra monoſyllabarum regulã grus gruis facit, & ſus ſuis, Intercus intercutis morbus inter cutem latens, *hydropſie.* Ligus proprium viri aut aliquis ex liguria, in his penult: genitivi corripitur. Quædam græca nomina locorũ mittunt genitivũ in *untis*. Opus opuntis Achaiæ oppidum. Hydrus hydruntis, alterius oppidi nomen Cic. Ad Hydruntem ludibundi pervenimus. eodem modo habent Anthemus, Ceraſus, Trapezus, Hiericus, Phicus, Philus, Amathus, Sipus, & plura, ut ex poëtis Hiſtoriciſq; cognoſces, Compoſita à pus, id eſt pes, Græca ſunt, & faciunt in genitivo podis penultima brevi: ut Tripus tripodis, Oedipus Oedipodis. Dicitur etiam Oedipus Oedipi. Plaut. Iſti orationi Oedipo conjectore opus eſt, qui Sphingi interpres fuit. Tria faciunt *udis* penultima longa. Incus incudis, Subſcus ſubſcudis, palus paludis. In quo nomine poſteriorem ſyllabam *us*, in verſu correptam eſſe intelliges, vel quia uti oportuit licentia, vel s literæ interremptione, juxta veterum morem. Reliqua in *us* fœminini generis faciunt utis penultima lõga. ut virtus virtutis. Sic ſalus, juvẽtus; &c. Fraus fraudis, laus laudis.

Vult *i* feri medio (*b*, *p*, ſi præit *s*) genitivi.

Nomina in bs aut ps faciunt genitivum interponendo inter bs aut ps vocalem *i*: ut trabs trabis, ſtips ſtipis, nummulus *a pennie.* ut pauper mendicat ſtipem.

E per *i* mutabunt polyſyllaba: dat *cupis auceps.*

Polyſyllaba habentia *e* ante *bs*, aut *ps*, mutant *e* in *i* breve in genitivo: ut Cœlebs cœlibis, vivens abſque conjuge, etiamſi caſte non vivat, *an unmarried man or woman,* Horat. lib: epiſt. 2. v. 88. *Melius nil cœlibe vita.*

Hic adjectivi naturam habet, Sicus eſt de monoſyllabis: ut ſeps

ſepis

ſcpis. Auceps autem facit aucupis, & eſt qui aves capit, *a fowler.*

Dic *hyemis, pultis, cápitis, Cípitis* dabo proli.

Hyemis, pultis, capitis, génitivi ſunt ab hyems, puls, caput. Compoſita à caput faciunt cipitis ſive in *t* deſinant: ut ſinciput, occiput, cipitis: ſive in *ps*, ut Anceps ancipitis, Biceps bicipitis, Præceps præcipitis. Anceps eſt dubius vel incertus, *doubtſome.* Anceps gladius utrinque ſcindens, *a two edged ſword.* Præceps, in caput deorſum cadens, aut inconſideratus & nimium feſtinus, *falling downward, or haſtie.*

Ns aut *rs, s* demens *tis* dabit apte.

Nomina in ns aut rs faciunt genitivum dempta s & addita tis ut animans animantis. Ars artis. Duo ſumunt aſpirationem in obliquis, ut Tiryns Tirynthis, Herculis patria, & Elmyns Elmynthis, vermiculus in utero puerorum.

Dis vult, *glans, nefrens*, capitis *lens* & foliũ *frons*
Libràq; cum *pendo*, & quod *cor* faciet tibi nõen.
Vntis habento *quiens* & *iens*; legẽ *ambio* ſpernit.

Pauca nomina habent *dis*, ut Glans glandis. Sic compoſitum ejus Juglans juglandis facit: dicitur quaſi Jovis glans, *a walnut.* Glans, *an acorne.* Ovid. *Quernea glans victa eſt utiliore cibo.* Nefrens nefrendis, porcellus eſt teſte Varrone, per ætatem fabam frendere, id eſt frangere nondum potens, *a little gryſe.* Lens lendis pro pediculi pullo, *a nite.* Ut lendinoſus, cui multæ ſunt lendes. *full of nites.* At pro Legumine quodam Lens lentis dicimus. Unde lentigo macula faciei ad lentis ſimilitudinem, *a fairnetickle.* Lentiginoſus, *fairnetickled* Frons frondis, folium eſt, *the leafe of a tree.* Frons frontis, capitis pars anterior à radice capillorum, uſque ad ſupercilia, *the forehead.* Libripens, à libra & pendo pro pondero, eſt militum ſtipendiorum, hoc eſt ſtipis ponderandæ penſator teſte Plinio, *a wayer.* Compoſita a cor, miſericors, miſericordis, concors, diſcors, & Vecors, id eſt ſtultus.

Untis habento quiens, &c. Quod dictum eſt de nominibus in ns intelligendum eſt etiam de participiis ejuſdem terminationis, quæ eodem plané modo rejecta s addunt tis, ut amans amantis, timens timentis. Excipiuntur duo non tantum s in tis mutantia. Quiens queuntis: qui quit, id eſt poteſt, iens euntis: Sic nequiens nequeuntis

untis,rediens redeuntis,& cætera verborum ab eo compoſitorum participia.Sed ambiens ambientis facit contra legē compoſitorum

X in *cis* muto. per *gis*,*lex*, *frux*, *àquilex*, *Rex*, *Grex*,*remex* flecto:cum Græcis àddito multis, *Impetigem*. *conjunx n* tollens còn jugis edet.

Nomen terminatum in *x* mutat *x* in *cis* in genitivo: ut Arx arcis. Merx mercis,Radix radicis,*a roote*. Pollux,viri proprium.

Excipiuntur a regula quæ *gis* pro *cis* faciunt: ut Lex legis, jus ſcriptum,*the Law*.Frux frugis,*all kinde of eating fruit*. per Metaphoram transfertur etiam ad alia. Quint. illud ingeniorum velut præcox genus non temerè unquam pervenit ad frugem, Aquilex aquilegis,*a well maker*. Rex regis,Grex,gregis,Remex remigis, qui remigat id eſt remos agit,*a rower with oares*. Remus, *an oare*. Impetix,ſive impetigo,*a ring worme*. Et ab impetu nomen habet. Serenus.

Si vero vitium eſt quod ducit ab impete nomen:
Hoc matutina poteris cohibere Saliva.

Conjunx conjugis,n habet nominativus,quam genitivus abjicit.

Cum Græcis addito multis,&c. Sumunt etiam *gis* vel *gos*, ſuo more plurima Græca: ut Oryx origis, vel origos: Sphinx ſphingis vel ſphingos,animal eſt piloſum quod quia homini non abſimile eſt, inter ſimias ponunt. Vulgatum ſphingis extat ænigma, animal eſſe quoddam mane quadrupes, meridie bipes, veſperi tripes, quod de homine interpretatus eſt Oedipus.

E per *i* mutabunt polyſyllaba: quā retinebunt
Myrmex*,& *vervex*,*áquilex*, *halèxque reſèxque
Atque *lelex*,*Celex*.ctilis optat habêre *ſupellex*.
Dic *ſenis* et *nactis*,*nivis*.Actis paucula ſervant
Teſtis *Hylax*,ſolúmq; *Briax* formatur in axis.

Polyſyllaba in *ex* mutant *e* in *i* genitivo ſingulari: ut Remex remigis. Apex apicis id eſt rei ſummitas. ut apex literæ,apex galeri, apex ſcientiæ. Vortex vorticis pro quo nunc ſæpius vertex verticis dicitur: eſt,teſte Quint: contorta in ſe aqua *a whirepool*, vel quicquid aliud ſimiliter vertitur, ut ventus. Hinc transferrur ad montis,aut capitis ſummitatem,*the top of an hil or crown of the head*.

head. Caudex caudicis, ſive codex codicis, *the ſtocke of a tree or a booke.* Monoſyllaba retinent *e*, ut Lex, Rex. Pauca polyſyllaba etiam retinent *e*, Myrmex myrmecis, ſervi nomen apud Apuleium. Vervex, caſtratus aries, *a wedder.* Aquilex aquilegis, Halex halecis. Relex reſecis, id eſt ſubſidiarius palmes, *a cutted vine branch* Lelex Lelegis, viri & populi proprium eſt, Celex celecis penult. longa, fluvii nomen. Supellex duplex incrementum habet, facitque ſupellectilis, Senex ſenis, nox noctis, nix nivis. Pauca Græca faciunt *actis*: ut Hylax Hylactis, canis nomen. Aſtyanax, Hectoris filius Unum invenio habere *axis*: ut Briax Briaxis, ſtatuarii nomen, qui & Briaxis à Plinio vocatur.

Tertius *i* præbet. Quartus fit in *em* tibi caſus.

Dativus fit in *i*, accuſativus in *em*, ut huic pani, hunc panem.

Creſcèntem Græci per *a* quartũ ſæpe dedêre.

Nomina Græca quorum genitivus creſcens in *is* vel in *os* non purum deſinere poteſt: accuſativum ſimiliter creſcentem ſæpè in *a* faciunt: ut Pæan, i. Apollo & hymnus in laudẽ Apollinis, vel alterius, hujus Pæanis vel Pæanos hunc Pæanẽ vel Pæana, Lichen Lichena, Dæmon dæmona; Aer aera. Crater cratera, Martyr martyra Quædam licet genitivum in *is* vel *os* purum faciunt, nihilominus habent *a*: ut Heros herois vel heroos, hunc heroem vel heroa. Sic Tros Troa. Minos Minoa. Hujuſmodi accuſativus in *a*, vertitur aliquando in nominativũ primæ declinatiõis fœminini generis: ut hæc Hebdomas, hanc Hebdomada, hæc Hebdomada hujus Hebdomadæ Sic æthera, lampada, cratera. Plaut. Tene hanc lampadã.

Im dant *vis*, *cùcumis*, *ravis*, *tuſſis*, *ſitis*, atq; (dant Plurima Græca, quibus rectus fit in *is*: ſed & *in*

Pauca nomina habent ſolum *im*: ut vis vim, cucumis cucumim, ravis ravim, *hoarſneſſe*. Tuſſis tuſſim, *the hoiſt*. Sitis, *thirſt*. Plurima in *is* Græca, faciunt accuſativũ ſingularem per *im* vel *in*. Talia ſunt, Alexis, Alexim vel Alexin, & alia virorũ propria multa: ut Daphnis, Adonis, Paris. Quædam nomina mulierum, ut Iſis, Myſis, Chryſis. Quædã nomina fluviorum: ut Phaſis, Tybris. vel Tyberis, Albis. plurima appellativa ut Pthiſis, *conſumption.* Pleuritis, *the pleuriſie*, Diœceſis, *a Dioſie* Multa eorum quæ dis in genitivo habent, faciunt etiam accuſativum creſcentem in da vel

dem.

dem: ut hic Paris, hunc Parim, vel Parin, vel hujus Paridis, hunc Paridem vel Parida. Sic Tigris tigridis. Adonis, &c.

Em dat & *im buris, pelvis*, cum *clave, ſecûris*,
Et *puppis, turris, reſtis*: ſic *febris, aquâlis*:
Sic *peſtis, navis, torquis*, conjúnge *bipénnim*.

Quædam habent *em* vel *im*: ut Buris hanc burem vel burim Clavis, clavem vel clavim. Buris, *the ſtilt of a plough*: Pelvis, *a baſon*: Securis, *an axe*: Puppis, *the hinder part of a ſhip*: Turris, á terrendis hoſtibus, *a towre*: Reſtis, funis dicitur, quod quæcunque ligata ſtare faciat, *a coard*: Febris, *a fever*. Peſtis, ſæpius peſtem facit, *the peſt*: Navis, *a ſhip*: Bipennis, *a two edged chiſſell*.

Vocativus cujuſcunque generis cum accuſativo neutri generis, cognoſcuntur ex regulis generalibus. Nunc ablativum enucleabo. Habet autem maxima pars nominum tertiæ declinationis *e* ſolum in ablativo ſingulari. Quædam *i* ſolum, nonnulla *e* & *i* ſimul. Principalis igitur regula eſt hæc.

Sextus *e* donabit, ceu *pauper, ſoſpes*, & *hoſpés*:
Mobilibus reliquis *e* vel *i* dabo; *plus* cape pluri.
Quód ſi sit neutrum per *e*, tantúm ſextus in *i* fit
Ut *dulcis* dulci: per *e* dat quandóque Poëta.

Ablativus in *e* deſinit: ut Veſper veſpere, Lux luce, Tempus tempore. Rus rure, ſacerdos ſacerdote. Hoſpes hoſpite, qui vel quæ hoſpitio recipit, aut recipitur, *an hoſtler or gueſt*

Ovid. *Vivitur ex rapto non hoſpes ad hoſpite tutus.*

Pauper paupere *poor*: Papin: *Pugna eſt de paupere regno*: Soſpes ſoſpite, ſanus: plus facit pluri tantum. Omnia adjectiva præter pauper & ſoſpes, faciunt ablativum in *e* vel in *i*, ut degenere vel degeneri: Hubere vel huberi, Hinc excipiuntur ea, quorũ nominativus neutri generis *e* habet, quæ ablativum in *i* ſolum mittunt. ut hic & hæc dulcis & hoc dulce, ablativo dulci: Hic campeſter, hæc campeſtris, hoc campeſtre, ablativo campeſtri: Poëtæ tamen metri cauſa quandoque *e*, pro *i* ponunt: Ovid, in epiſt. parid ad Helen, 15: v: 176: *Hoc mihi (nam recolo) fore ut â cæleſte ſagitta:*

Figar, erat verax vaticinata ſoror.

Notanda eſt Servii & Priſciani regula: Subſtantiva adjectivis penitus

penitus ſimilia ſervant *e* tantum. ut Juvenalis, Martialis, Fœlix, Clemens, Laterenſis, Salutaris, & ſimilia virorum propria. Idem eſt de appellativis. Volucris adjectivum volucri facit. Volucris ſubſtantivũ volucre habet. Horum tamẽ quædã, quia ab adjectivorum natura penitus non deficiunt, inveniuntur etiam habere *i*, ut Annalis, annale vel annali, liber eſt annorũ geſta cõtinens, *a Chronicle*, & ſæpius in plurali reperitur. Sic Rivalis rivale vel rivali, qui cum alio eandẽ amat, *a breek-brother*. Ea in quibus ſubſtantivum certum ilico intelligitur, vix *e* poterunt habere; itaque molaris, Abl: molari ſolum. Sic natalis, auricularis, ædilis, conſularis, ſodalis, familiaris, &c. Compoſita in ablativis non ſequuntur ſimplicium regulã, quia miſericors, tricuſpis, inops, & ſimilia adjectiva *i* vel *e* ſervant cum ſimplicia ſolum faciunt *e*. Confinis & affinis *i* tantum, ut dulcis, licet finis & *e* & *i* habeat.

Al vel *ar*, *i* neutris tantùm dat sicut *e*. præter *Sal*, *jubar*, & *nectar*, *far*, *hepar*: ait mare vates.

Nomina neutri generis in *al* vel in *ar* vel in *e* definentia, faciunt ablativum tantum in *i* ut Animal animali, Torcular torculari, Cubile cubili, Monile monili *a neck chain*: Tolluntur Sal ſale, Jubar jubare, Nectar nectare, Far farre, Hepar hepate, Rete facit reti, quod ſatis indicat plurale retia, ablativum verò rete à maſculino nomine retis eſſe volunt, ut hos ablativos Gauſape. Præneſte, Soracte, Præſepe à nominativis minus uſitatis, Gauſapes, Præneſtis, Soractes, Præſæpis. Poêtæ interdum *e* pro *i* ponunt: Ovid, Triſt: lib. 5. El. 2.

Exiguum pleno de mare demat aqua:

Menſibus *i* tantum eſt: ut queis dat quartus *in*, *imve*.

Sextus *e* donat, & *i*, cũ quartus in *em* vel *im* fit.

Nomina menſium finiunt in *i*, ut Aprili. Quintili, Sextili, Septembri. Octobri, Novembri, Decembri: Simplex tamẽ imber habet *e* vel *i*. ut patebit. Nomina in *is*, quorum accuſativus ſolum in *im* deſinit, vel in *im* & *in*, non autem in *em*, faciunt ablativum in *i* ſolum, ut hæc vis, hanc vim. Abl. hac vi, Hæc Hæreſis. hanc hæreſim, vel hæreſin. abl, hac hæreſi. Quæ vero habent *em* vel *im* habent *e* vel *i*. ut febre vel febri, turre vel turri. ſic *e* vel *i* capiunt,

in Abl. Nomina Græca, quorum accuſativus habere poteſt *em* vel *im* more Latino, & *a* vel *in* more Græco: ſed ablativus in *e* genitivi creſcentiam ſequitur, non ablativus in *i:* ut Tethys, hujus Tethyos, hanc Tethyn vel Tethya, Ablat. hac Tethy vel Tethye. Hic Paris hujus Paris vel Paridis, & Paridos, hunc Parim vel Parin, Paridem vel Parida Abl. hoc Pari vel Paride.

I vel *e* dant *finis*, *fuſtis*, *pugil*, & *vigil*, *imber*,
Vnguis, *avis*, *poſtis*, *vectis*, cum *nepte*, *ſupellex*,
Atq; *tridens*, *claſſis*, cum *civis* & *amnis* & *ignis*:
Sic *anguis*, *ſtrigilis* ſtrígili, vix ſtrìgile dicam.

Nomina hic poſita habent *e* vel *i* in ablativo: ſed ſæpius *e*. Pugil, qui vel quæ pugnandi artẽ novit, *a chãpion*. Vigil, qui vel quæ vigilat *a watch*. Tridens, ſceptrum Neptuni triſulcum. *a three forked ſcepter*. Claſſis, navium multitudo eſt, *a navie of ſhippes*: Sed metaphorice transfertur etiam ad alia. Strigilis eſt inſtrumentum dentatum, a ſtringendo nomen habens, abraduntur enim eo ſordes & ſudores ſive hominum in balneis, ſive jumentorum in ſtabulis, *an horſe combe*. Horat *Furtiva mutat ſtrigili*.

DE PLURALI NUMERO TERTIÆ

Rectus in *es* fiet plurâlis, jungito quartum.

Nominativus pluralis cui vocativus ſimilis eſt, cum accuſativo in es deſinit. ut hi & hos & O homines. Fit autem hic caſus à genitivo ſingulari, mutando *is* vel *os*, in *es*: ut Ibis, ibidis, ibides: Ibis, hujus ibis, ibes. Tigris, tigridis; tigrides, tigris, tigres.

Cũ genitivus *ium* dat, quartus in *eis* quoq; fiet,
Tralleis & *Sardeis es* ſpernunt. Quartus in *as* fit
Dum per *a* quartus erat, ceu *Dæmonas* atque
Gigantas.

Nomina quorum genitivus pluralis in *ium* deſinit, faciunt pleraque accuſativum per *eis:* ut pars partium, has partes vel parteis. Sic treis, omneis, acreis. Tralleis & Sardeis Græca oppidorum nomina pluralis tantum numeri, nec nominativo nec accuſativo es habere leguntur.

Quartus in as fit, &c.) Quando accuſativus ſingularis in a deſinit

ſinit, accuſativus pluralis in *as* terminari poteſt, ut hanc lampadem vel lampada has lampades vel lampadas. Sic Dæmones vel Dæmonas, Gigantes vel Gigantas: Heroes, vel Heroas, nihil de neutris locuti ſumus. Nam per regulam generalem habent a in nominativo, accuſativo, & vocativo plurali, ſed quoniam alia quædam habent *ia*, ut animal animalia, alia non, ut corpus corpora, de his pauca afferam.

Quod dedit i ſexto (niſi comparat) hoc *ia* põit.
Vult *ia plus* raro: nũquam *vetus*. Effer *apluſtra*
Vel ſtria. Si ſolum dat ſextus *e*, non *ia* pones.

In nominibus neutri generis ſi ablativus deſinebat vel in *i* ſolum, vel in *e* & *i* ſimul, tunc nominativus accuſativus & vocativus plurales habent ia, ut mare, Abl. mari, hæc maria. O maria. Fœlix, abl. fœlice vel fœlici, hæc fœlicia, O felicia. Comparativa tantum a faciunt, ut meliora dulciora. Sic vetus vetera non veteria, plus plura, & aliquando pluria unde complura & compluria, apluſtre apluſtra vel apluſtria, eſt ornamentum navis in cacumine mali *a tackling of a ſhip*. Quæ ablativum ſingularem ſolum in e terminant, *a* faciunt: ut Dogmata, corpora: Gauſapa vero non à gauſape, ſed gauſapum eſſe memineris.

Vm vel *ium* patrio Latium dat: Græcia vult *on*.

Genitivus pluralis tertiæ declinationis habet Latinè *um*: ut patrum vel *ium*, ut partium. Græcè etiam habet *on*, ut Epigrammaton, Hæreſeon.

Præbet *ium* patrius, ſi ſextus in i fuit ante.

Genitivus pluralis in *ium* deſinit, ſi ablativus ſingularis habuerit *i*, ſive *i* ſolum, ſive *i* & *e* ſimul: ut hoc Ancile, ab. hoc ancili, horum ancilium: fuit ſcutum breve & rotundum, *a round buckler*. Monile monilium. Animal animalium, ſic noſtratium, veſtratium imbrium, ditium, clavium, concordium, fœlicium, prudentium, amantium, legentium, &c. Quædam per Syncopen *um* faciunt, maximè ea quæ in ns deſinunt, ut prudens, innocens, amans.

Tolle *vigil*, *ſupplex*, *ópifex*, *vetus* & *pugil*, & *quod*
Comparat (excepto *plus*,) *artificẽ*, *ſtrigilemq́*:
Atq; *inopẽ*, *memorem*, *conſortẽ* jungito: & ortũ

A *Capio*: *dives* quibus additur. *Vm* dat *e* tãtum.

Excipiuntur à dicta regula quædam um ſolum habentia, licet in Abl. habuerint *i*: ut Vigil vigilum, Supplex ſupplicum, &c. Et quædam horum *um* putantur habere differentiæ cauſa propter nomina neutri generis in *um* deſinentia, qualia ſunt Supplicium opificium, artificium, conſortium: mancipium, municipium, principium, &c. Supplex, id eſt ſupplicans & humiliter rogans, *a ſupplicant*. Opifex, operis effector *a craftſman*. Artifex, artificioſus, *cunning in any craft*. Plin. Vir tam artificis ingenii. Inops *needy*, Conſors, *a marrow or partaker* Exors, id eſt non particeps, aut non conſors; *not participant*, ium habet: niſi verſus gratia fiat Syncopa, comparativa nomina etiam um tantũ faciunt: ut Melior meliorum, Fortior fortiorum, plus ſolum facit plurium. Item compoſita à capio faciunt um tantum: ut particeps participum. Sic municeps, &c. A capite verò adjectiva faciũt ium, niſi fiat Syncopa: ut Anceps ancipitium, vel per Syncopam, ancipitum. Dives divitum. Sic volunt ſimilia habere per Syncopam, quæ tamen regulariter *ium* habere arbitror ut Locuples locupletium vel locupletum. Degener & huber, licet in ablativo nonnunquam i habeant, nunquam tamen inveni habere ium,

Um dat e tantum) Nomina habentia e tantum in ablativo ſingulari, habebunt um ſolum in genitivo plurali: ut pauper pauperum. Sic Puber & impuber: quæ licet aliquando adjectivè in ſingulari ſumantur, tamen per i in ablativo non reperi. Sex exceptiones ſunt ab hac regula, quarum prima eſt hæc.

As dat *ium* Latiale: magis polyſyllaba dant *um*.

Nomen Latinum in *as* deſinens, facit genitivum pluralem in *ium*. ut Mas marium, Vas vadium, As aſſium. Polyſyllaba melius per Syncopam efferuntur tam in proſa quam in carmine: ut Civitas civitatum vel civitatium. Dixi Latinum, quia Græca ſolum *um* faciunt: ut Arcas Arcadum, Atlas Atlantum.

Donat *ium* *ſamnis*, *linter*, *caro*, *dos*, *uter*, *os*, *os*, *Glis*, *faux*, *nix*, *nox*, *cor*, *lis*, *cos*: quòd q; *uncia* dõat

S quoq; non creſcens, velut ns, junge *Quirîtem*.

Excipis inde, *canis*, *jùvenis*, *panis*, *volucriſque*,

Et

Et *vates, proles, ſoboles,* forté *indole* juncto.
Donat *ium cum mure, cohors:* monoſyllaba jũge
Cónſona bina tenet si finis, Finge priorem
Tantúm pluràli numerum. Signato figũras.

Ium habent hæc nomina in genitivo plurali: Samnis ſamnitium Linter lintrium: Caro carnium, Dos dotium. Sic Cos cotium Uter utrium, Os Oſſium, Os oriũ, ſi genitivum pluralem habere reperiatur, Glis girium, Sic faux faucium, Nix nivium, Nox noctium, Cor cordium, Lis litium. Sic compoſita ab uncia, ut Septunx ſeptuncium, & nomina in *es* & in *is* non creſcentia in genitivo ſingulari, ut Sedes ſedium; Ædes ædium, Menſis menſiũ, Turris turrium, præter canis, panis, juvenis: & volucris ſubſtantivè captum, & vates vatum. Item proles prolum teſte Marc. Capella, Soboles, ſobolum, Indoles indolum, ſi pluraliter legantur Ideo dixi proles, ſoboles, forté indole juncto, Apes apum plerũq; per Syncopam habet. Item á regula *Ubi dat e tantum* excipiuntur Mus murium, Cohors cohortium, *a band of men of war.* Nomina monoſyllaba in duas conſonantes deſinentia, faciunt ium in genitivo plurali. ut Trabs trabium, Plebs plebium, Seps ſepium, Ars, artium, Lynx lyncium. Nomina tantum pluralis numeri in *es* omnia faciunt genitivũ in ium, ex analogiâ vel proportione numeri ſingularis: ut Penates penatium, quia ſingulare foret penas. Hâc ratione ium faciunt, Fores forium, Manes maniũ, vires virium; Ædes pro domo ædium *a houſe.* Lactes lactium, Sic ſortes, ſordes, ſentes, pugillares, Gades, Alpes, in tertio libro declaranda. Contra, um ſolùm faciunt, Lemures, Celeres, Majores, Minores, Proceres, Luceres. Opes pro divitiis opum faciẽs, analogiam non ſequitur, *Riches.* Notato benè figuras, quæ circa genitivum contingunt, Syncopam & Epentheſin, Syncopa ſatis declarata eſt, & per eam invenies Macedo habere Macedûm pro Macedonum.

Pap. *Fraxineas vibrant Macedûm de more ſariſſas.*

Contrariam vim habet Epentheſis, quæ eſt additio literæ vel ſyllabæ in medio dictionis gratia metri: ut Ales alitum, & per Epentheſin alituum Virg.

Alituum pecudumque genus ſopor altus habebat.

Tertius eſt in *ibus: Bos* bobus flecto boûmque.

Dativus pluralis, cui ablativus ſemper eſt ſimilis, deſinit in *ibus*, ut hominibus, patribus, ænigmatibus. Sed in *a* græca elegantius faciunt hos caſus in *tis*, ab antiquis nominativis in *tum*. ut Sophiſmatis, Epigrammatis, &c. Bos verò bobus & aliquando bubus pro bovibus, & boûm pro bovum per Syncopam facit.

Quarta Declinatio.

Quarta dat *us* recto, dat & *u* prius invariatum.

Quarta declinatio nominũ duas terminationes habet, *us* & *u*; ſed u prius, id eſt, in ſingulari numero non declinatur: ut Rictus id eſt, roſtrum vel os, *the beck or the mouth*. Cornu *a horn*. Genu, *the knee*. Inter hæc in *u*, quædam plurali carent: ut Gelu, aſtu.

Us genitivus habet: Per *uis* flexere vetuſti.

Genitivus deſinit in *us*, ut hic Senatus, hujus ſenatus, *the councell* Hic Magiſtratus, hujus magiſtratus, *a Magiſtrate or an officer*. Apud veteres nomina quartæ faciebant uis in genitivo: ut hujus manuis, anuis. Terent. *Ejus anuis cauſa opinor quæ erat mortua*. multa *i* in genitivo habent. ut ornati, Senâti &c.

Tertius optat *ui*: quandoq; per *u* quoq; lectus.

Dativus fit in *ui*: ut hic cõmeatus, hujus cõmeatus, huic commeatui, *a ſafe conduct or victuals of an army*. Æſtus, huic æſtui, *heat*. Dativus fit in ui ab antiquo genitivo in *uis*, à genitivo autẽ in *us*, regulariter fit dativus in *u*, qui jam in rariore uſu, ut metu pro metui Virg. *Paræ metu Cytherea*.

Vm retinet quartus. Fit ſextus in *u* tibi caſus.

Vm quarto, reliquis *u* caſibus optat Jesus.

Accuſ: fit in *um*, Ablativus in *u*, vocativus eſt ſimilis nominativo: ut fructus, hunc fructum, O fructus, ab fructu *Fruit*. Cicero. Non parum fructus habet in ſe eloquentia, *Ieſus* accuſativum facit *Ieſum*. Cæteri caſus in *u* deſinunt: ut hic *Ieſus*, hujus *Ieſu*, huic *Ieſu*, hunc *Ieſum*, O *Ieſu*, Abl: *Ieſu*. Interpretatur ſalvator, & eſt dictio triſſyllaba.

Primus pluralis cum quarto ſemper in *us* fit.

Dat genitîvus *uum*, per ibus tibi tertius exit.

Dant *ubus*, *artus*, *acus*, *ficus*, *tribus*, & *lacus*, *arcus*,

Et

Et ſpecus, atq; *veru*, *partus*, *quercus*, quoq; *portus*
Forſitan & *queſtus* á deponente creatum.

Nominativus pluralis, cui vocativus ſimilis eſt, cum accuſativo deſinit in *us*, ut hæ manus, has manus, O manus. Neutra in his caſibus per regulam generalem *a* habent: ut cornua, genua. Genitivus deſinit in *uum*, & dativus cum ablativo in *ibus*. ut hic Saltus, horum ſaltuum, his ſaltibus, *a forreſt or lowping*. Genitivus per ſyncopam accuſativo ſingulari fit ſimilis: ut currûm pro curruum, nurûm pro nuruum. Ovid. 12 Met:

Cinctaque adeſt virgo, matrumq nurûmque caterva.

Pauca faciunt abl: in ubus, ut artubus, ne ſi artibus dicamus, videatur eſſe ab ars. Artus, *a joint in the body*. In quibuſdam hæc ratio eſſe non poteſt: ut acus acubus, Quercus quercubus, Lacus lacubus, *a lake or loch* Et vas in quod fluit muſtum de torculari. Arcus a *bow*. Veru etiam invenitur in ubus, *a ſpit* Virg.

Pinguiaque in verubus torrebimus exta colurnis.

Quercus *an oake tree*. Partus *the birth of a childe*. Portus *an haven or harbery*. Valla jungit Queſtus pro querimonia, *a complaint* Sed credo tam queſtus a queror pro querimonia, quam quæſtus a quæro, quod lucrum ſignificat, *ibus* facere, *profite*.

Quinta Declinatio

Rectus utriuſvis numeri, quartuſque per es fit
Pluralis quintæ. Dempta s capit i genitivus
Cum dandi caſu. quartus volet *em*. dabo ſexto
E bene. vult *êrum* patrius, vult tertíus ebus.

Nominativus & vocativus utriuſque numeri quintæ declinationis, cum àccuſativo plurali deſinunt in es longum, Genitivus & dativus ſingularis in ei, Accuſativus ſingularis in *em*, Abl in *e* Genitivus pluralis in *erum* Dativus & ablat in *ebus* Exemplum eſt in Donato, ſpecies, id eſt forma, *a forme, or kinde*. Omnia nomina quintæ declinationis ſunt fœminina, præter dies & meridies, quæ ſatis ex libro primo patent. Omnia nomina quintæ declinationis ſunt appellativa. Ideo Fides, nomen virginis, eſt tertiæ declinationis. Genitivus & Dativus ſingulares quintæ declinationis olim erant ſimiles ablativo, Item Genit; repertus

eſt in *ei* & in *i*: ut hic aut hæc Dies, hujus diei vel dii: ut famei vel famii cauſa. Teſtimonia ſi deſideres, lege Gellium lib. 9. cap. 14.

PATRONYMICA.

Patronymicũ eſt quod à nomine Patris, & abuſivé alterius derivatur ſecundam Græcã formam: Æacides, id eſt Pelius à nomine patris ſui. ſic Achilles á nomine avi: vel, Pyrrhus á nomine proavi. Patronymicũ interpretatur patris nomen, a patre & onoma, id eſt nomẽ, *o* mutato in *y* Patronymicũ enim ſignificat filiũ aut filiam, nepotem vel neptem. Aliquando etiam qui poſt longa tẽpora per rectã lineã cõſanguinitatis natus eſt: ut Pyrrhus, Epirotarũ Rex dictus eſt Æacides: quia dicebatur ab Æaco deſcẽdiſſe. Patronymica formantur abuſive á nominibus matrum: ut Phillyrides id eſt Chiron Centaurus, qui Apollinis & Phillyræ filius fuit. A nominibus fratrũ, ut Phaëtontias, i. Lampetia, ſoror Phaetontis. A nominibus regum: ut Romulidæ, Romani, a Rege Romulo. A nominibus filiorum ut Meleagris, Althea Meleagri mater. A nominibus maritorum: ut Menelais, Helena uxor Menelai. A nominibus Deorum: ut Phœbas, Phœbi ſacerdos: A nominibus Urbium, ut Troas, mulier Trojana, A nominibus Regionum, ut Theſſalis, quæ eſt ex Theſſalia.

Patronymicorum terminationes quibus latini utuntur, ſunt quatuor, una maſculini generis, ſcilicet *es*. ut Priamides, reliquæ fœminini generis, *a*, *is*, *ne*. ut Phaëtontias, Priamis, Nerine. Patronymica in *es* ſolum viros ſignificant & ſunt omnia primæ declinationis.

Patronymica in *as* declinantur per omnia: ut Lampas, veluti Ætias, adis vel ados. id eſt Medea, Æetæ filia.

Patronymica in *is* declinantur per omnia ut pyxis: ut Æneis Æneidis, vel idos, id eſt filia vel neptis Æneæ, aut Virgilii de geſtis Æneæ poema.

Patronymica in *ne* declinantur eodem modo, ut Pentecoſte: veluti Nerine, Nerines, id eſt filia aut neptis Nerei.

Patronymica non habent formationes certas. Regulæ tamen, licet nou ſatis catholicæ, hæ dari ſolent.

Nomina primæ declinationis mutant æ genitivi in *a* brevem, & juncta ſyllaba *des* reddunt patronymica: ut Pelias Peliæ, Peliades, Contra regulam ſunt Anchiſiades, Lærtiades.

Nomina

Nomina ſecundæ declinationis correpta *i* genitivi addunt *des* ut Priami Priamides. Niſi fuerint duo ii, tunc enim poſterius *i* mutatur in a breve, & additur *des*, ut Menetius, Menetii, Menetiades. Quæ vero ei habent, mutant *ei* in *i* longum addita *des*: ut Peleus, Pelei, Pelides.

Nomina tertii ordinis correpta *i* dativi addunt *des*: ut Hector Hectori, Hectorides.

Multa irregulariter formantur, quia poëtæ addunt, demunt, aut mutant pro metri exigentia.

Patronymica in *as* formantur á patronymicis in *des*, habentibus *a* ante *des* extrita *de* ſyllaba, ut Peliades, Pelias.

In *is* Patronymica formantur ab habentibus *i* ante *des*, ablata *de*, ut Priamides, Priamis, idis. Quod ſi *i* ante *des*, producatur, mutabitur in ei, ut Pelides, Peleis.

Patronymica in *ne* pauca leguntur, & formantur á genitivis, addita ſyllaba *ne*: ut Adraſtus, Adraſti, Adraſtine vel mutando *ei* in *i* longum: Nereus, Nerei, Nerine, vel mutando poſterius *i* in *o* breve, ut Acriſius, Acriſii, Acriſione.

Pronominum Declinatio.

Pronominum declinationes ſunt quatuor: prima declinatio habet pronomina tria, Ego, tu, ſui, ſine nominativo.

Secunda quinque: ille, ipſe, iſte hic, is. Tertia totidem, Meus, tuus, ſuus, noſter, & veſter. Quarta duo habet, Noſtras & veſtras.

Prima declinatio pronominum mittit genitivum in *i*, ut Ego Genitivo mei, Dativo mihi, qui interdum figuratè una ſyllaba pronunciatur. Virg: 6 Æn. Et *mi genus ab ove ſummo*.

Secunda declinatio mittit genitivum ſingularem in *ius* per duas ſyllabas, ut illius, vel per unam ut hujus.

Tertia declinatio mittit genitivum ſingularem in *i*, *æ*, *i*. ut meus mea, meum. Mei, meæ, mei. Meus, vocativo mi.

Quarta declinatio mittit genitivum in *atis*: ut Noſtras noſtratis, Veſtras veſtratis, Declinantur per tria genera, ut Arpinas.

Pronominum Declinatio.

Pronomina componuntur inter ſe: ut Egoipſe, tuipſe, ſuiipſius, Iſte componitur cum hic, ſervata aſpiratione: ut Iſthic, iſthæc, iſthoc, vel comicè iſthuc. Genitivo caret, dativo caret. Accuſativo

cuſativo, iſthanc, iſthoc vel iſthuc, Ab. Iſthoc iſthac iſthoc pluraliter generis neutri Nominativo & accuſativo iſthæc. Cæteris caret Sic invẽitur Ille cum hic, Illic illæc illoc. Secũdõ, pronomen componitur cum nomine, ut hujuſmodi, & intercedente ſyllabica adjectione, hujuſcemodi: Tertio, cum præpoſitionibus cõponitur: ut mecum, tecũ, ſecũ. Quartó, cõponitur cum adverbio: ut Idem ab is & demum & declinatur ſic. Idem eadẽ idem, ejuſdẽ, eidem, eundem eandem idem, Abl: eodẽ eadem eodẽ, & pluraliter eidem vel iidem, eædem, eadem: eorundẽ earundem eorundem, eiſdem vel iiſdem, eoſdẽ eaſdem eadem. abl eiſdem vel iiſdẽ, quintõ, componitur cum cõjunctione interrogativa ne. hiccine hæccine hoccine, Genitivo & dativo caret, accuſativo hunccine hancccine hoccine ab: hoccine haccine hoccine: Et pluraliter generis neutri, nominativo & accuſ: hæccine: cæteris caret. Sexto pronomina cõponuntur cum Syllabicis adjectionibus, quæ ſunt quinque met, tim, te. ce, pte: ut egomet, meatim, tute, hujuſce, ſuapte, Syllabica adjectio eſt particula extra compoſitionem nihil ſignificans cujus ſignificatio in compoſitis eluceſcit.

QUIS ET QUI IN COMPOSITIS.

Quis & qui differunt dupliciter, ſignificatione & compoſitione. de diverſitate ſignificationis, dictum eſt alio loco. De compoſitionis differentia nunc agemus.

Notabis autem *qua*, extra compoſitionem non inveniri, neque in ſingulari numero neque plurali Ut ergo cognoſcas compoſita a *quis* & *qui*, à *quæ* & *qua*; notabis verſus Badianos.

Ec, *ne*, *alius*, *num*, *ſi*, depoſcunt *quis* ſibi ſubdi:
Et *qua* volunt, nõ *quæ*, quoties reperitur utrũq;
Poſt *quis*, *nam*, *que*, *piã*, non *qui*, tu pone, *putas*, *quam*.
Dam, *vis*, *cunq*; *libet*, non *quis*, ſed *qui* ſibi ſubdet
Nec *qua* volunt, ſed *quæ*, quoties reperitur utrumque.

Quis & *qua* in compoſitione poſtponuntur dictionibus *ec*, *ne* *alius*, *num*, *ſi*. Et dicimus, *ecquis*, *nequis*, *numquis*, *ſiquis*. Sic *ecqua* *nequa* &c. *Quis* verõ & non etiã *qua* præponitur, *quis*, *nam*. *qua*, *piam*

piam, putas, quam: Quiſquis, quiſnam, quiſque quiſpiam, quiſputas, quiſquam Dictis omnibus particulis nec præponitur, nec poſtponitur *qui*: ſed præpõitur quatuor aliis *dam, vis, cunq; libet*, ut *Quidam, quivis, quicunque, quilibet*. Præponitur his ipſis *quæ* ut *quædam*, atque etiam illis quibus præponitur *quis*: ut *quænam*: *quæquã quidquã aut quodquam*, rariſſimè legitur: *quidcunq;* nunquam. Item *quiſquis*, in uſu vix habet alios caſus quam *quiſquis, quicquid*: Abl *quoquo* & *quaqua*. *Quiſque* teſte Valla, caret genitivo plurali, Quoties igitur apud Donatũ ſimul reperies quæ vel qua, dictarum particularum gratia ſic eum flexiſſe memineris.

De Heteroclitis.

Liber Tertius.

Heteroclita proprie loquendo ea demum dicuntur, quæ contra aliorum regulam variè declinantur; ut hoc Cœlum, hi cœli, hoc vas vaſis, hæc vaſa vaſorum. In hunc librum congeſſi, Anomala, Defectiva, & Abundantia, tanquam generali nomine hæc omnia Heteroclita debeant dici. Juxta illum Badii verſiculum vulgi ab uſu ſumptum:

Deficit aut variat Heteroclita vox vel abundat.

Irregulariter declinatur nomen ſive variat, quinque modis: primò, variat genus, ut hoc cœlum; hi cœli. Secundó, variat declinationem tantum, ut hoc vas vaſis, hæc vaſa vaſorum. Tertiõ, variat genus & declinationem, ut hoc epulum, hæ epulæ. Quartõ, variat ſive irregulariter format obliquos. ut Jupiter Jovis. Quinto contra aliorum modum aliquot caſus finit, ut ambo, duo, quæ ex præcedente libro nota ſunt. De Heteroclitis, proprié nominatis dicam primum, inde defectiva & abundantia enucleabo.

Anomala, ſive Heteroclita & primum in ſingulari Maſculina, in plurali neutra.

Máſcula ſũt primo numero, ſed neutra ſecũdo,
Díndymus, infernus, locus Iſmarus, & *joca, cetus, Mœnala, Taygetus*, ceu *tartara, Maſſica, Avernus Sibila, Pangæus*, ceu *Tœnara Carbaſa*. Dant hi

Quædam

Quædam plurali: verum *loca* non damus arti.

In ſingulari maſculina, in plurali neutra ſunt omnia hic poſita, hic Dindymus, hæc dindyma. &c. ſed hic aut hæc Carbaſus, pluraliter hæc carbaſa. Quædam horum etiam maſculina ſunt in plurali, & ſic non ſunt Heteroclita, ut hic locus, & pluraliter hi loci, vel hæc loca, Hic jocus, & pluraliter hi joci, vel hæc joca, Sed notandum quod locus quando eſt argumenti ſedes, ad Rhetoricæ vel Dialecticæ pertinens curam, non habet in plurali loca, ſed loci tantum. Dindymus eſt mons Phrygiæ, Infernus *the Hell* Sed adjectivi potius naturam habet: ut ſupernus. Iſmarus, mons Thraciæ. Jocus, ludus eſt in verbis, *a mow*. Cetus. piſcis maximus, hi ceti & hæc cete *a whale*. Virg.

Immania cete Mænalus, mons Arcadiæ. Taygetus, mons Laconiæ. Tartarus, idē eſt quod infernus *the Hell*. Tartari Tartarorum, populus quidam eſt Scythiæ, Maſſicus, mons campaniæ optimi vini ferax. Avernus, Campaniæ lacus propter circumſtantes ſylvas fœtidiſſimus. Deſcribit eum Virg 6. Æn. Sibilus, fictitium eſt nomen, flatum quendam ſignificans *hiſſing*. Pangæus, promontorium eſt Thraciæ, Tænarus, promontorium Laconiæ At hujuſmodi propria eatenus etiam inter abundantia referri poterunt. quod in ſingulari & plurali idem ſignificant.

In ſingulari fœminina, in plurali, neutra.

Hæc prius, hæc pôſt, dant tibi *Pergamus* atque *ſupellex*.

Hæc duo nomina Pergamus & Supellex dant hæc prius, & poſt i. in ſingulari ſunt generis fœminini, in plurali generis neutri. ut hæc pergamus, hæc ſupellex: & pluraliter hæc pergama, hæc ſupellectilia, Pergamus Regia fuit Priami, in plurali idem ſignificat & non plura, *the Palace of King Priamus*.

In ſingulari neutra, in plurali maſculina.

Màſcula pluràli número, ſunt neutra priore, *Elyſium*, *Cœlum*: quibus apte jungitur *Argos*.

Pluràli numero ſũt mâſcula neutràve, *frænum* Et *filum*, *clauſtrum*, *raſtrum*, conjunge *capiſtrũ*.

Eſt

Est primo numero neutrũ plus, omne secũdo.

In singulari neutri generis, in plurali masculini sunt: hoc Elysium, hi Elysii: hoc Cœlum, hi cœli: hoc Argos, hi Argi. Quæ sequuntur in plurali tam neutri quam masculini generis sunt: ut hoc frænum filum, &c. Plus in singulari solum neutri, in plurali omnis: ut hi & hæ plures, & hæc plura. Elysium, locus bonarum animarum, *the resting place of the good soules.* Cœlum *the Heaven.* Argos hi Argi, urbs Græciæ. Frænum *a bridle.* Filum *a threed.* Claustrum *a Bar.* Rastrum *a spade.* Capistrum *an horse halter.*

In singulari neutra, in plurali fœminina.

Dic *èpulas* & *delicias:* numerus prior *um* dat.
***Bálnea* dic vel *eas*: tantũ prior *um* número dat.**
***Nũdinũ* apud veteres, nũc usus *nũdinæ* habebit.**

Pauca in singulari sunt neutri generis, & in plurali nũero fœminini: ut hoc Epulũ, hæ epulæ: hoc delicium, hæ deliciæ: hoc balneũ hæc balnea balneorũ, vel hæ balneæ balnearũ. Epulũ, multis non videtur Anomalũ, quia aliud in singulari quã plurali significat. Nam epulũ est teste Valla conviviũ pomposũ, & variis cibis comparatũ. *a great banket.* Epulæ sunt cibi quotidiani, *customable cheare.* Hanc differentiã confundi ostendit Calepinus. Ideo inter Heteroclita pono: Deliciũ, hæ deliciæ, *delite & pleasure.* Balneũ; hæc balnea, vel hæ balneæ: *the stoves.* Nundinũ dixerunt veteres, nunc pluraliter tantum hæ nundinæ dicimus, *a common faire.*

OBLIQUI HETEROCLITI.

Anórmes servant obliquos nòmina quædam.
***Júpiter* est testis, cum multis ante retectis.**

Multa nomina anormiter faciunt suos obliquos: ut caro carnis lac lactis. Jupiter Jovis. Sic hepar, femur, robur, sanguis, turbo, Anio, supellex. Sic poëma in dativo ablativoque poematis melius quam poematibus. Item ambo duo, & plura antè declarata. Causa in multis est quia alii fuerunt olim nominativi: ut carnis, lacte, Jovis, itiner, jecur & jecinus, robor, teste Phoca: hepas, femor, sanguen, turben. Anien, supellectile, poematum, &c. Irregulariter etiam obliquos habent pronomina, Ego & tu.

¶ Anomala declinatione, Vas, Iugerum, Domus.

Vas vasis ternæ, pluraliter esto secundæ.
Plurali tantum numero sit *jugera* ternæ.
Attamen effertur cum *jugere jugeris* apte.
Partim sit quartæ, partim *domus* esto secundæ.

Vas vasis neutri gẽeris, in singulari est declinatiõis tertiæ, in plurali secũdæ: ut hæc vasa vasorũ, vasis. quia olim dicebãt hoc vasũ.

Declinemus sic jugerum. Nominativo jugerum, Genitivo jugeris vel jugeri. Dativo jugero. Accus. & vocat. jugerum. Ablat. jugero vel jugere. Et pluraliter Nominativo accusativo & Vocativo jugera. Genitivo jugerum: Dativo & Ablativo jugeris vel jugeribus: ab antiquo nominativo iugus vel iuger. Est autem iugerum, spatium agri uno die ab uno pari boum aut equorum arati, *as much ground as two oxen may till in a day.*

Domus sic flectitur. Nominativo hæc domus: genitivo huius domi & domus: dat: huic domui, accus hanc domum vocat. O domus. abl. hac domo. Et plural. hæ domus: gen. harũ domuũ vel domorũ: dat: his dõibus. ac. has domos, voc. O domus abl. dõibus, est itaq; domus partim secundæ declinationis, partim quartæ. domi genitivus, locũ ædificii denotat, & põitur adverbialiter; ut sum domi, i. in domo. Domus genitivus, ædificiũ significat. ut culmen domus, *the rigging of an house.* Hanc formã declinandi sequuntur quædam arborum nomina, Laurus, Quercus, Cornus, pinus, &c.

DEFECTIVA.

DEfectiva nomina sunt quibus aliquid in plena declinatione repertum deest, vel casus variatio, ut centum; vel casus aliquando, ut sponte, vel alter numerorum, ut arma. Sed prius quam ad rem accedam, declarabo casuales formas, quæ sunt septem: Aptota monoptota, diptota, triptota, tetraptota, pentaptota, hexaptota. Nomen itaque Aptoton est quod per omnes casus uniformiter currit, ut quatuor: & dicitur ab a, id est sine, & ptosis, id est casus, quasi sine casus variatione. Monoptotum est quod unicum casum habet ut natu. Aliquando etiam plureis, sed qui similes esse solent, ut expes: & dicitur a monos, id est solus vel unicus & ptosis. Diptotum est, quod duas diversas voces habet ut Inficiæ, inficias: Dicitur a dis, id est bis, & ptosis. Triptotum

tum, nomen quod tres diverſos caſus habet: ut Templum, templi, templo, dicitur a tris, id eſt tres, & ptoſis. Tetraptotum, nomen quod in declinatione habet quatuor diverſas voces: ut Puer, pueri, puero, puerum: a tetras id eſt quatuor, & ptoſis. Pentaptotum, quod in declinatione ſua habet quinque diverſas voces, ut Dominus, domini, domino, dominum, domine. Dicitur a pente id eſt quinque, & ptoſis. Hexaptotum, ab hex id eſt ſex, & ptoſis. Hexaptotum eſt quod in declinatione ſua ſex habet varias voces: ut unus, unius, uni, unum, une, uno.

APTOTA ID EST INDECLINABILIA

Nomen in *u* nullum numero variabo priore.
Nuſquã nomẽ in *i*, numeroſq; notaſq; reflecto
Hinc *duo*, *tres*, *unus*, vólumus cum *míllia* demi,
Et quæ dat *centum*: teſtem tibi pone *ducénti*.

Nullum nomen in *u* variatur in numero ſingulari, veluti cornu, veru. Nullum nomen in *i* declinatur: ut gummi, ſinapi, nauci. Numerorum cardinalium id eſt principalium, unde alii inclinantur numeri, nomina non declinantur: ut quatuor, quinque, centum, biſcentum, mille adject: &c. Hinc excipimus duo duæ duo: tres tria. Et principium numeri potius quam numerus, unus, una, unũ. Hoc mile ſubſtantivum unico l, in plurali eſt milia, milium milibus, declinantur etiam compoſita a centum: ut ducenti, trecenti, quadringenti, &c. Nomina literarum cum dictionibus materialiter (ut loquuntur) poſitis, aptota ſunt: ut a Alpha, g Gamma, Magiſtri. ut ſi dicas magiſtri eſt genitivi caſus. Sed materialiter poſita nomina nonnunquam flectuntur: ut ab homine componitur nemo.

Barbara multa, id eſt nec Graca, nec Latina.

Barbara multa manẽt nõ flexa, quibus dato *cepe*
Pondo, *pedum nequam*, *nugæs*, *hir*, *faſq́*, *nefaſque*
Nil, *nihil*, *inſtar*, *ador*, *tot. quot*, cũ prole utriuſq;
Adde *neceſſe* datis *frit*, *præſtoq́*, plurima jũgunt
Indocti, ut *Rhemis*: tu *Rhemi* flectere debes.

Multa barbara, id eſt nec Latina nec Græca, ſunt indeclinabilia: ut Bel, quem noſtri Belum vocitant: fuit primus Aſſyriorum Rex,

poſt

poſt mortem habitus Deus, Cepe *an onyon:* Pondo, *a pound* pedũ *a ſhepherds club*: Nequam *wicked:* Nugas, idem quod nugax & mendax, *a clatterer*, Inſtar ſignificat ad æquiparationẽ *in likenes.*

Virg. *Inſtar montis equum divina Palladis arte*
Ædificant, ſectaque intexunt abiete coſtas.

Ador eſt frumenti ſpecies. Non declinantur etiam tot, quot, & utriuſque compoſita totidem, quotquot, aliquot, neceſſe, & quod idem valet, neceſſum. Frit *the black in the crop of the corn:* Præſto idem eſt quod præſens, *preſent:* Adde dictis git. cete. Tempe, neper, Cim, ſubtal. Virus *poyſon:* Quidam dicunt virus declinari per ſecundam declinationem viri, viro, &c. Barbari cum multis aliis quæ recenſere non libet, jungunt oppidorum & pagorum nomina quæ in is fingunt deſinere: Bergis, Brugis Tu dices plurali Terminatione Bergæ, Bergarum, Bergis, Bergas. Rhemi, Rhemorum, Rhemis.

Nominativo ſingulari carentia, cum paucis aliis.

Vix retinẽt rectum, *frondis* cum *femine*, *frugis*,
Cum *ditione*, *dapis*, *precis* & *necis*, & *vicis* atq;
Remigis: addis *opem*, niſi divam ſignificaris.
Verberis adjicito: *primoris* Servius addit.
Aleo dat rectos, ut *gàneo* jungitur *expes*,
Gáneo vult etiam quartum: *ſàtiâs* dabit *ate*,
Nõ *later*, aut *viſcus*, cum doctis ferre verebor.
Nex, *remex* & *daps* parce utens, pulchra putabo

Frondis &c. carent nominativo & vocativo. Ganeo, *a drunkard or harlot.* Et aleo, *a dycer.* cuui expes, quaſi ſine ſpe; *hopeleſſe:* Habent nominativum & vocativũ ſolum: Accuſ. ganeonẽ aliquando legitur Satias, id eſt ſatietas *ſatiety*, Habet nominativum & vocativum & abl. ſingularem. Frequens eſt Grammaticis de defectivis diſſenſio, doctiſſimos igitur ſequere, & hoc obſerva, ut rarò inventis, raró utare. Frondis, notæ jam ſignificationis eſt cum frugis. Virgil: *Frons Tenera*, dixit. Feminis femini. ablat. femine Et pluraliter femina integrum eſt. Feſtus nominativo femen utitur. Sunt autem femina, interiora, femora, exteriora. Ditionis di-

tioni

tioni,ditionem, Abl. ditione, *Dominion or Empire*. Dapis, dapi, dapem, Abl. dape, plurale dapes integrum eſt, Dapes cibi opipari *delicate diſhes or chear*. Precis,preci,precem: Abl: prece, plurale preces integrum eſt,*prayers*.Necis,neci,necē, Abl: nece,*ſlaughter* Cicero nex dixit.Inſidiatori & latroni quæ poteſt afferri injuſta nex? Vicis, vici,vicem. Abl. vice,plurale vices,vicibus. Pluralem genitivum non reperi,& in ſingulari vicis , vici, rariſſime leges Vices ſunt alternationes,*courſe or time about*. Faciam vice tua, id eſt pro te. Remigis genitivo, datus eſt lib. 2. Nominativus: ex neceſsitate. Opis,opi,opem: abl: ope *help*. Plurale opes, integrum eſt, quod ſignificat ſæpiſsimè divitias,*Riches*. Ops,opis quando integrum eſt ſignificat,Deam terræ,*the goddeſſe of the earth*. Verber,nominativus cum dativo verberi rariſsime leguntur,*a long wand or ſcourge*.Servius rectè addit (quod natura adjectivum eſt) primoris id eſt primi & principalis. Later & viſcus nominativi frequentiores ſunt doctis,quam ut eorum obliqui à Grammaticis iis privari debeant.

VOCATIVO CARENTIA.

Quærens, diſtribuens,infinitumq;, neganſque.
Et réferens,vocitante carēt, pronōen ut omne
Quatuor exceptis,*noſter,noſtras,meus, & tu.*

Vocativo carent interrogativa: ut Quis, qualis. Diſtributiva, ut quiſque,omnis: cujus plurale omnes collective aliquando capitur,& ſic vocativum habet, Virg:*Diique Deæque omnes*; Infinita, ut aliquis ſiquis. Negativa,ut Nemo nullus neuter. Relativa, ut Qui, qualis. Omne pronomen præter tu,meus,noſter,noſtras: Meus in vocativo mi facit, & meus rariſsimè.

SOLI ABLATIVI.

Eſt ablativus nonnúllis ſolus in uſu,
Obice,ſponte,diu, noctu,natu,impete,juſſu,
Aſtu cum *promptu,permiſſu, flamine* junge.
Impetis & ſpontis, flaméńq; leges aliquando.

Quædam in ſingulari numero ſolum ablativum in uſu habent ut Obice,cujus nominativus apud Grammaticos aliquando ponitur obex,in plurali obices & obicibus ſunt in uſu: obicum nuſ-

quam inveni, Sponte, *willingly*. Genitivus ſpontis etiã eſt in uſu licet rariore. Diu, id eſt die, *in the day time*. Noctu, id eſt nocte, plerunque adverbia ſunt, *in the night*. Natu, id eſt nativitate & ætate, *of age*. Hinc major natu *elder of age*. Maximus natu *eldeſt*. Impete ab antiquo nominativo impes, *with force*. Unde adhuc reperitur genitivus ſingularis impetis. Juſſu, *by cõmand* & permiſſu *with tollerance*. Vix quicquã in uſu habent præter ablativos juſſu permiſſu. hoc juſſum, permiſſum. In plurali, hæc juſſa, permiſſa integra ſunt, Aſtu *by ſubtility*. Terent. *Aſtu rem tractavit*. Promptu *in readyneſſe*. Flamine, *with blowing*. Plurale flamina integrũ eſt, & Cicero uſus eſt nominativo flamen in Arato.

Quibus deſunt Genit. Dati, & Ablat. plurales.

Plurali numero cum ſexto tertius abſit,
Et patrius quintæ: *res* atque *dies* capis inde.
Talia ſunt *jus*, *thus*, *æs*, *os*, *far*, *defruta*, *morum*,
Hordea, *mulſa*, *forũ*, *vinũ*, *mare*: jungito *rus*, *mel*.
Oribus, *& vinis*, *&* plura legendo notabis.

Nomina quintæ declinationis in plurali carent genitivo, dativo & ablativo,

Excipiuntur a Priſciano tantum duo, res rerum, dies dierum, Cic. Oſtendit in Top. minus latine dici ſpecierum ſpeciebus, quorum caſuũ apud dialecticos frequens uſus eſt. Carẽt ſecundũ Grammaticos eiſdem caſibus jus, thus, os, oris &c. Defrutũ eſt vinum decoctum ad mediam uſque partem *half ſodden wine*. Morum *a mulberry* Hordeum *Bear*. Mulſum potus dulcis ex vino & melle, *Meid*. Forum, eſt locus ubi publicæ emptiones & venditiones fiunt, cauſæque aguntur, *a mercat place*. Rus, *the land and countrey without towns*. Jungi poſſunt vel raro, vel nunquam habentia dictos caſus hyems, fel, crux, &c. Doctiſſimi tamen oribus & vinis dixerunt, & ſic plura uſurpata invenies.

Reliqua certis caſibus carentia.

Cætera Maſculei rectum removeto priôrem,
Dic *fors fòrte*, *luc ſg. luem*, *macti* dato *macte*.
Tantundem ſolum *tantîdem* debet habere.

Cum

Cũ primo, quartũ, quintũq; *ſpecus* petit, & *plus Pluris*, & *a: pluri* neutrum: plurale ſit omne.
Suppetiæ, inficiæ dant quartum: *dica dat* as, am.
Deque *veru veruum* tollunt: *grates* dato fratres
Gratis, grate leges: *repetundârum repetund. s.*
Vis, vis, vim, vi, dat, quondam has *veis*, *nunc* fero *vires.*
Ausim cum magno Fàbio bene dicere *tabum.*

Hæc cæterа, hoc cæterum, nominativum ſingularem maſculini generis in uſu non habet, qui eſſet cæter. Hoc fors, o fors, ab. forte, *chance*, Invenies tam fors quam fortè adverbiaſcere. Lues, hanc luem, aliquando etiam abl. hac lue, *an infecting ſickneſſe*, O macte & pluraliter, O macti, quaſi magis aucte, magis aucti, dictiones quibus laudamus cum exhortatione ad virtutem aut gloriam.

Virg. 9. Æneid;

Macte puer virtute nova, ſic itur ad aſtra.

Tantundem, tantidem, tantundem, cæteris caret. Dicitur quaſi tantum idem, id eſt æquè tantum *even as much*, Specus in nominativo, accuſativo, vocativoque dum eſt neutri generis. Specoris ſpecori, ſpecore, in uſu non ſunt. Hoc plus, hujus pluris, hoc plus abl. pluri. Plurale, hi & hæ plures, & hæc plura, integrum eſt. Hæ ſuppetiæ, has ſuppetias. *help*, Hæ inficiæ, has inficias, *denying*, Eo inficias, id eſt nego, *I deny*, Hæc dica, hanc dicam, has dicas, *an accuſation or proceſſe*, Grates ſine genitivo, dativo, vel abl. plurali, in ſingulari ſolum habet genitivum gratis, abl. grate, & ſignificat gratias, *thanks*, Harum repetundarum, abl. his repetundis tantum, i. pecuniarum aut rerum principi vel populo ſurreptarum *goods ſought again ſtollen from Prince or people*, ut Cic. Verrem accuſavit repetundarum. Vis, hujus vis, hanc vim, abl. vi. Et pluraliter has veis apud veteres, nũc ab antiquo ſingulari dicimus hæ vires, virium, viribus, &c. Hujus tabi, abl. hoc tabo tantum, ut Grammatici volunt. Sed Quint: in paſtu cadaveris etiam tabum dixit. caret plurali tamen ut tabes: cum quo ſaniem ſanguinemque corruptum ſignificat, *rotten and putrified blood and worſome*

De Heteroclitis

Plurali numero carentia.

Propria plurali nisi sint pluralia tantùm,
Cuncta carẽt: cum mensuratis, herba, frutèxq;
De specie lòquimur. tamen hæc quandóque leguntur
Pluráli numero, partes ubi significamus:
Sicut *vina, fabæ.* Plurale tenent quoque raró
Abstractũ, nomen quintæ, nomenq; elementi.

Plurali numero carent propria nomina, quarumcunque rerum, nisi sint tantum pluralis numeri, Exempla sunt propria hominum ut Joannes, Jacobus, Anna, Phillis. Montium: ut Ossa, Olympus Sic nomina oppidorum, Planetarum, &c. Dixi, nisi pluralia sint tantum, propter Athenæ, Gabii, Artaxata, &c Venetia regio est at Venetiæ venetiarum, Venetiæ urbs. Argos hi Argi, Mænalus, hæc Mænala, & huic similia abundantia sunt, quatenus in singulari & plurali idem valent. Item hæc Fidena, hæ fidenæ, hæc Mycena vel mycene Mycenes, vel hæ Mycenæ Mycenarum, & plura oppidorum nomina quorum singularia & pluralia sunt penitus synonima. Galliæ Galliarum, Hispaniæ Hispaniarum dicimus, quia est Gallia Comata, Togata, Brachata, Hispania citerior, ulterior. Invenimus etiam in plurali non quidem proprie sed appellative. Jacobi. Scipiones, Hectores, Mecœnates, &c. Secundo plurali carent nomina rerum quæcunque referuntur in pondus vel mensuram: ut nomina metallorum, aurum, plumbum, &c. Nomina frumentorum: ut Triticum, siligo, &c. Et leguminum: ut ervum, cannabis, & multa alia, ut Lac, butyrum, lardum, sevum. Loquimur autem de specialibus Nam generalia pluraliter declinari nihil impedit: ut Metalla, liquores, frumenta, legumina, &c. Quin etiam specialia in plurali numero quandoque leguntur, ubi partem significare volumus: ut vina, hordea, pisæ vel pisa, fabæ, æra, electra. farra, defruta, mella, quibus vix sunt in plurali genitivus, dativus vel ablativus. Item herbarum, fruticumque nomina raro pluralem numerum habent. ut Apium siler. Nonnulla aliquando habent ut Lolia, lilia, rosæ, rutæ, cepæ, myricæ, genistæ cum multis aliis. Declaranda sunt nonnulla vocabula hujus regul.e

gulæ. Metallum eſt omnis dura materia in terræ viſceribus nata, *all kinde of mettal.* Nam Plinius etiam lapides vocat metalla. Iſidorus ſeptem ponit nomina metallorum magis vulgata: Aurum, argentum, electrum, ſtannum plumbum, æs, & ferrum: ſub quibus intelliguntur orichalcum & chalybs. Aurum *gold.* argentum *ſilver.* Electrũ, *gold mixt with the fift part of ſilver.* Stannũ *tin.* plumbum *lead.* æs *copper.* Orichalcum *braſſe or latten.* Ferrum *yron.* Chalybs *ſteel.* Lardum vel laridum, *Bacon,* Sevum eſt pinguedo cornigerorum animalium, *Tallou.* Minium eſt terra rubra, *red lead.* Frumentum quod ſpicis continetur: ut hordeum, *all kinde of corn.* Legumen eſt quod naſcitur in folliculis, ut fabæ piſa, *peaſe, beans, and ſuch kinde of corn.*

Plurale tenent quoque raro). Sententia eſt, nomina abſtracta, id eſt, ſubſtantiva ab adjectivis deducta virtutes ſignificantia aut vitia, cum nominibus quintæ declinatiõis, & nominibus elemẽtorum raro tenent pluralem numerum. Exempla de abſtractis. Juventus, *youth.* Socordia & vecordia *fooliſhnes.* Sic Parſimonia, memoria, eloquentia, avaritia, inſania, paupertas, inopia, parcitas, infantia, humilitas, ſenium, marcor, poëtica, dialectica, &c. Exempla de nominibus quintæ declinationis, ut Fides, Macies, pernicies, caries, dies pro tempore. Sanies, ſanguis corruptus. Exempla elementorum, terra, aqua, aer, ignis, quæ (excepto aer) pluralem admittunt omnia, ubi non totum elementum, ſed aliquas parteis ſignificamus. Habent quoque pluralem ex aliis complura ut ſine dubio dies & res cum pluribus quintæ declinationis nominibus, & multa abſtracta. Ideo dixi non ſemper, ſed raro.

Ovid. *Vulgus amicitias utilitate probat.*

RARO PLURALIA.

Maſ. Vix plurale tenẽt *limus* cũ *ſãguine fumus*
Et *fimus*, & *mundus*, *muſcus*, cũ *nemine*, *pontus*,
Captorum *carcer*, *ſopor*, & *pulvis*, *penus*, *uncus*,
Cæſtus, ceu *cultus*, pro auro, *ros & genuinus.*
Fœmin. *Gloria*, *fama*, *lues*, *pax*, *galla*, *fames*, *fuga*, *vita*,
Culpa, *ſtrues* *pix*, *gaza*, *ſalus*, cumq; *indole*, *arena*

Mors tuſſis, proles tabes, labes, ſoboleſque,
Talio cum *cholera, ſitis*, atque *humus* & *pitûita*,
Lux, plebs, jungantur *pubes, contagio, bilis*:
N*o.hir, cœnũ, fel, pus, ver, nectar, ador, nihil, hepar*
Nil, jubar & nihilum, gluten, vulgus, pelagũ, gs,
Ævũ, ſal, barathrũ cũ *manna, mammona, paſcha*,
Juſtitium, fœnum, virus cum *mane, neceſſum*,
Atque *neceſſe, ſalum, ſolium, fas, inſtar, & halec*,
Adde *nefas, letũ, vitrum, viſcum* atq; *macellum*,
Et *nitrum, ſpicum, ſinumg, gelug ſolumg*,
Atq; *lutũ*. Sunt his qui longe plura notarunt
Si bene diſcutias doctorum ſcripta virorum,
Multa ſecus cernes, quã lex vult grãmaticorũ.

Raro habent pluralem numerum hæc nomina, Limus, ſanguis, fimus, &c. Limus i. cœnum & terra madida, *ſlime*. Sanguis in ſacris ſolum pluraliter legi, ut virum ſanguinum & doloſum abominabitur Dominus. Fimus, *dung*. Mundus vel mundum, pro omni eo quo ſe ornat mulier, in plurali non reperitur, *a womans attyre*. Alias apud naturales Philoſophos pluralem habet, Muſcus, *musk or fog of walls or trees* Pontus, *the ſea*, Carcer, *a priſon*. Sopor, *a ſound ſleep*. Sub penus comprehende penũ & penu idem ſignificantia *a girnel of victual*. Uncus, *a cleik*. Cæſtus *a kinde of weapon*. Ceſtus etiam eſt cingulum ſponſæ nubentis, *a ſpouſing girdle*. Cultus pro eo quod vulgo folium auri dicitur *gold foylie*. Genuinus, dens in extrema gingiva homini ſæpe vigeſimo anno naſcens, interdum vigeſimo octavo, *a chaſt tooth*. ſequentia fœminina ſunt: Gloria, Quint. conſentiens laus bonorum gloria apellatur. Fama, *fame or report*. pax, *peace*. Galla *a nut gal or ſhoe laſt*. Fames. *hunger* Fuga, *flight*. Vita pro modo vivẽdi pluraliter leges, *life*. Terent. in Adel, Inſpicere tanquam in ſpeculo, hominum vitas jubeo, Pix *pick*, Strues *a heap of wood*. Gaza, *Riches*. Indoles, eſt in pueris ſignificatio quædam fututæ probitatis

bitatis, *an appearing of diſpoſition to vertue.* In viris ſignum eſt præſentis virtutis, & aliquando in malum capitur. Arena *ſand.* proles, fœtus animalis, *the fruit of man or beaſt.* Labes, *a ſpot.* Soboles, à ſoboleſcendo, i ſuccreſcendo, dicitur *ſucceſſion of children* Aſinius Pollio. pulchrè hoc nomine utitur ſcribens ad Cicer: & robur & ſoboles militum interiit, ſi quidem quæ nuntiantur ulla ex parte vera ſunt. Cholera, *choler.* Pituita, *phlegme.* Lux, *light.* Pluraliter legitur pro diebus, luces & lucibus, non lucum aut lucium. Pubes, *the hair on the ſecret parts.* Contagio eſt morbi ex contactu propagatio, *infection.* Inter neutra, plurali carent hæc nomina, hir, cœnum, &c. Cœnum eſt lutum & terra humore reſoluta, *clay.* Fel, *gall,* Ver, anni pars, Martium, Aprilem, & Maium continens, *the ſpring time.* Nectar deorum potus dulciſſimus *the drink of the gods* Nil, nihil, nihilum, *nothing.* Gluten ſive glutinũ *glew.* utrunque plurali caret. Vulgus maſculine aliquando pluralem habet, Ævum *long age.* Sal maſculine pluralem dabit etiam pro condimento. Barathrum, locus Athenis erat unde damnati præcipitabantur. & capitur pro immenſa profunditate & inferno *a deep gulf or hel.* Juſtitium, quaſi juris ſtatio dicitur: & eſt juris dicendi intermiſſio *vacance.* Fœnum, *hay.* Mane, *the morning,* neceſſe vel neceſſum dicitur in quo ceſſandum non eſt *neceſſary.* Salum *the ſea.* Solium, *the kings throne.* Letum ſine dipthongo & aſpiratione, *death.* Vitrũ, ubi parteis ſignificamus in plurali reperitur *glaſſe.* Viſcum vèl maſculine viſcus, utrumque ſine plurali, *Bird lyme.* Macellum, *a fleſh or fiſh mercat.*

Nitrum, ſalis ſpecies, quo ſordes corporum veſtiumq; purgantur, *ſalt peter.* Spicum, acumen ad ſpicæ ſimilitudinem, ſinum vel ſinus, vaſculum ventroſum eſt, & accipitur pro flaſco, *a boſome or bowked veſſel.* Plaut. Hic cum vino ſinus fertur. Gelu *froſt,* junge dictis unuſquiſque. Jungenda cenſent alii plura: Sed in hoc plerique falluntur, quod in duobus aut tribus auctoribus non reperta, nuſquã inveniri ilico clamitant. Itaque ſiqua dixero carere aliquo vel caſu vel numero, tantiſper ab illis abſtineas dũ e claris auctoribus me falſũ deprehẽdes & tũ illos potius quã me imitare hac obſervãtia tamẽ, ne raro inventis affectatè utendum putes.

SINGULARI NUMERO CARENTIA.

Diſtribuens nũmerus cum *càrdine, feſta, libriq.*

Cum *ludis*, *urbs*; multa carẽt nũero iſta priore.
Dant quidã libri numerũ tantũmodo primũ.

Numeri diſtributivi ut bini, terni, carent ſingulari numero niſi ſingulariter pro numero cardinali ponantur, Septeno gurgite, pro ſeptem gurgitibus: apud Virg. Septuageno coitu apud Plin. Numeri cardinales ut duo, tres, quatuor, &c Sub his continentur totidem, aliquot, quot. Unus principium numeri eſt non numerus. Tertio, nomina feſtorũ ſingulari numero carent: ut Vulcanalia, Bacchanalia Saturnalia, Opalia, Vinalia, Neptũalia, Quinquatria, Megaleſia, Floralia. Liberalia Feralia, & cætera feſtorum nomina, Horum quædam, quorum deorum, aut dearum fuerint, derivatio indicat: ut Vulcanalia, feſta vulcani, *the feaſt of Vulcan* Floralia floræ deæ Feſta vel ludi, *the feaſts of the goddeſſe Flora.* Vinalia autẽ erant quibus jovi novũ vinũ libabant. Quinquatria, quinq; diebus Palládi fiebant. Megaleſia, feſta erant & ludi magnæ matris deorum, ſed ludi ſæpius Megalenſes dicuntur. Feralia, a ferendis in ſepulchra epulis dicta ſunt, teſte Varrone, *the feaſts of the dead*: Horum declinatio patet ex 2 lib. ut Parentalia parentalium vel parentaliorum parentalibus: feriæ quæ parentibus defunctis fiunt. Nonnulla totã malunt ſequi ſecundam declinationẽ ut Repotia, repotiorũ, repotiis, celebrantur cũ poſtridie nuptias apud novum maritum quaſi renovatur potatio *drinking or banquets the morne after marriage*. Item feſtorum nomina ſunt Latinæ & Neomeniæ, Quarto ſingulari carent multa librorum nomina: ut Georgica, Bucolica, Chronica, Biblia Rhetorica Rhetoricorum Nam Rhetorica Rhetoricæ, ipſa ars eſt benè ornatéq; dicendi. Quinto ludorum nomina, ut Apollinares Circenſes, Quinquatres, Circenſes dicti ſunt, quod in circo fiebant. Sexto multa oppidorum, aut pagorum nomina: ut Pariſii Thebæ, Artaxata, Hieroſolima: Invenies etiã in ſingulari, hieroſolyma Hieroſolymæ, apud Suetoniũ & Tacitum contra Vallam,

Maſculina Pluralia tantum.

Maſcúlei generis ſunt hæc pluràlia tantum,
Annales, *ſentes*, *cancelli*, *Liberi*, *amores*:
Vepres, *carceribus*, *Luceres*, *cani*, *Lemures* do
Furfuribus, *geminis*, *natales*, *Cœlitibus* ceu

Manes

Manes, & *caſſes*, *ſuperi*, *loculi*, atque *penates:*
Cuique prius foret as, *majores*, atque *minores:*
Primòres, *faſti* vel *faſtus*, adde *Quirites*,
Et *pugillares*, *Seres*, *Careſque ſaleſque:*
Atque *lares*, *piſces*, signũ, ceu *menſtrua menſes*
Atque *fori faſces*, *proceres*, sic *poſteri* & *antes*,
Mores, *inferi* & *ambo* dąbis sic *codiquecilli*,
Interdum numero potientur pauca priore.

Maſculina tantum pluralia ſunt, Annales, ſentes, cancelli. &c. Quorum nonnulla aliquando reperiuntur in numero ſingulari: Quæ nec penitus refugiemus, neque affectabimus. Sentes, *thornes* Cancelli, *ſtanchers or tirliſes*. Liberi *children*. Amores pro turpibus & venereis, *filthy love*. Niſi adjectivo diſtinguantur, veluti hõeſti amores, Vepres, *a brier* Carceres, *the place where horſe begin their race* In hac ſignificatione reperitur etiam ſingulariter, Cic. A carcere ad calcem revocari. Luceres, nobiles quidã Romani. Cani *white hairs in old men*. Lemures, *bogils and ghoſts*, Furfures *lumps in the head* Pro purgamento farinæ etiã ſingulariter dixit Serenus. *Additur excuſſus nivea ſimilagine furfur.*

Gemini & gemelli, *twines* Natales, naſcendi conditio, *nobility of blood* Natalis in ſingulari eſt dies, quo quis naſcitur Cœlites, *ſaints in heaven* Manes, *the ſoules departed*: Caſſes, *grins*. Superi, *they that are in heaven* Inferi, *they that are in hel*. Poſteri, *our ſucceſſours*. Loculi, *bags for money*. Penates, *houſe gods or the houſe:* Item pluralia tantum ſunt quædam quæ in as deſinerent ſi ſingularem numerum haberent ut Primates, Optimates. &c. Sunt autem primates civium primi, *the principle of the people*. Optimates probiſſimi, *the head men of a towne*. Summates, ſunt civium ſummi *the chiefe of a Realm or citie*, Infimates infimi, *the inferior people* Item hæc, Majores, *our elders* Minores, *our ſucceſſours* Primores cõmunis generis quia naturã habet adjectivi ut meminimus ſupra, *firſt or chief*. Tac. Erat Othoni celebre convivium primoribus fœminis viriſque. Neutrum eſt apud Cicer. 1 Orat. Ne primoribus quidem labris attigiſſent. Reperitur ſæpe ſingu-

lariter

riter Gellius primore aſpectu. Idem Si me non fallit quod quidē in primori pueritia legerim. Faſti faſtorum, vel faſtus. faſtuū, liber eſt in quo totius anni res Romanæ & cauſæ faſtorum explicantur. Quirites ſunt Romani á Quirino, id eſt Romulo *the people of Rome*. Pugillares, *writting tables* pro eodem dicimus pugillaria pugillariū, pugillaribus. & reperitur utrumq; aliquando in ſingulari. Seres & Cares populorū nomina ſunt, Sales, *merry words or ſports*. Reperitur in hoc ſignificatu ſæpiſſime ſingulariter.

Catul. *Nulla in tam magno corpore mica ſalis.*

Cicero: P Scipio omnes ſale facetiiſque ſuperabat. Lares *houſehold gods, or the houſe*, Piſces, ſignum cœleſte. Menſes pro menſtruis, ſingulari caret, Plinius. Cujus ſemen menſes & urinam ciet. Fori, pars navis, qua à prora in puppim diſcurritur, *the hatches of a ſhip*. Cicero cum alii malos ſcandant, alii per foros curſitent, alii ſentinā exhauriant. Faſces, conſulatus, aut prætura, quia virgarum faſces ante magiſtratus portabantur, *the offices of the noble men of Rome*. Proceres, *nobility*. Antes, ſulci & vitium ordines, *the outer pillars of an houſe, or firſt ranks of vines*. Virg.

Iam canit extremos effœtus vinitor antes

Mores teſte, Diomede, pro vitæ modo, nam & boni & mali mores dicuntur *manners*. Sic codiquecilli, id eſt codicilli, Tmeſis metri gratia. Sunt autem codicilli, epiſtolæ & libelli, *epiſtles or books* Sulp, *Ciceronis puer mihi obviam venit cum codicillis*. Juriſconſulti aliter uſurpant. Adduut quidā plura: ut Aborigines, antiqui Italiæ populi *people of Italy*. Ludi pro ſpectaculis, *common plays*.

FOEMININA PLURALIA TANTUM.

Hæc muliebria ſunt tantùm pluràlia *grates*,
*Suppétiæ, cunæ, chàrites, látebræ, phaleræ*ý*s*,
Antiæ, & *ambages*, *Alpes*, *argutiæ*, & *ædes*.
Præſtigiæ, *exquiliæ*, *bigæ*, cum fratribus, *Idus*,
Et *decimæ*, *inficiæ*, *nugæ*, *ſcalæ*ǵ*s*, *foreſ*ǵ*s*,
Copiæ, & *antennæ*, *Gades*, *diræ*, atque *Caléndæ*,
Feriæ, & *exequiæ*, *gingivæ*, *líteræ*, & *antæ*,
Et *decretales*, *inimicitiæ* quoque & *aræ*,

Neniæ

Neniæ, & *illecebræ*, *genæ*, *opes*, *nonæ*, *tenebræque*,
Exùviæ, *indúviæ*, *paleæ*, *ſálebræ*, *ſcatebræque*,
Cum *valvis*, *tricæ*, *thermæ* cum *nàribus*, atque
Blanditiis, & *compedibus*, cum *ſordibus* adde,
Clitellæ, *ſortes*, *fortùnæ*, *divitiæque*,
Gratiæ, & *inſidiæ*: sic *cantes*, *relliquiæque*,
Quiſquiliæ, *lactes*, *mappæque*, *minæque*, *plagæque*
Núptiæ, & *excùbiæ*, cum *primis*, *primitiiſque*,
Infériæ, & *ſcopæ*: *partes* si factio fiat.
Cætera vix verſu contingit dicere: verúm
Interdum numero porientur pauca priore.

Hæc fœminina carent ſingulari ut dicunt Grãmatici. Ego vero horũquædãſæpicule ſingulariter flexa notavi. Cũæ, *a cradle*, Charites id eſt gratiæ *the three graces*, Latebræ, *lurking places*, Phaleræ equorũ ornãenta, *a horſe harneſsing*, Antiæ *rowles of haire on the fore heads of women*, Ambages, *boutgates*, Alpes, montes ſunt Italiam terminantes. Argutiæ ſubtilitates & acutè malitioſèq; dictum aut factum *naughty ſubtilities*, Ædes: pro domo, *a houſe*, Quando ſingularem habet, templum ſignificat, ſed fere ſemper cum adjectione, ut ædes ſacra, ædes Jovis. Præſtigiæ oculorum illuſio per incantationem, vel dexteritatem, celeritatem, agilitatemque, *juglary*, Inveniuntur etiam præſtigia præſtigiorum. Exquiliæ, mons Romanus, id eſt mons Exquilinus. Bigæ cum fratribus, id eſt, cum iis quæ ejuſdem ſunt originis: ut Trigæ, quadrigæ, &c. Bigæ currus, à duobus equis tractus, *a cart or coach with two horſes*, Quadrigæ à quatuor, *a cart with foure horſe*, Sejugæ à ſex, *with ſix horſes*, Monigæ ab unico *with on horſe*, Capiuntur etiam pro ipſis equis, & reperiuntur ſæpe ſingulariter contra Grammaticorum legem, quæ exigit teſte Servio: ut nomina ſignificantia res ex plurimis conſtantes, ſingulari careant: ut Bigæ Scalæ, Scopæ, Decimæ *tithes*, Nugæ *clatters*, Scalæ quæ latiores habent gradus, & immobiles, permanent, *a ſtaire or ſtanding ladder*, Scala eſt quæ ex teretibus lignis, aliave materia conſtructa,

huc

huc atq; illuc transferri poteſt. Differentia plerumque non attenditur & plurali ſæpius utimur, Fores, *a doore*, Copiæ pro exercitu, *an hoſte*, Antennæ, lignum ex tranſverſo mali navalis poſitum, unde pendent vela *the Rea*, Gades, duæ ſunt inſulæ in extremo noſtri orbis verſus Occidentem, ubi Europa ab Africa dividitur. Diræ, furiæ inferni, Kalendæ, primus dies cujuſlibet menſis, *the firſt day of the moneth*, Feriæ, dies feſti ac feriati, *holy dayes*, Vulgus contra Latine loquentium conſuetudinem, dicit Feria ſecunda, Feria tertia, &c Exequiæ funebre officium *Funerals for the dead* Gingivæ, caro in qua dentes gignuntur *the chafts*, Literæ id eſt Epiſtola, & diſciplinæ quæ literarum monumentis mandatæ ſunt. Antæ, lapides qui utrunque latus oſtii muniunt, *the jambs of a doore or port*, Decretales, Pontificum conſtitutiones *the decreets of Biſhops*, Inimicitiæ, procul dubio ſingulariter invenitur *unfriendſhip*, Cicero 4 Tuſculanorum, Inimicitia eſt ira ulciſcenda tempus obſervans. Aræ pro penatibus teſte Diomede *houſe gods*. Neniæ, carmen funebre proprie eſt, *a doolſong*, & capitur pro quovis inepto cantu aut ſermone, Illecebræ, *entiſements*, frequens eſt in ſingulari, Cicero pro Milone. Quis ignorat maximam illecebram eſſe peccandi, impunitatis ſpem? Genæ partes capitis inter malas & auriculas *the cheeks*, Opes pro divitiis, *Riches*, Nonæ, dies quidam in menſe. Tenebræ, *darkneſſe*, Exuviæ *ſpoile of enemies*, Induviæ *garments*, Paleæ *chaffe*, Salebræ loca aſpera vel aquoſa per quæ ſalire oportet *irkſome paſſages*, Scatebræ *ſprings of waters*, Valvæ, januæ quæ in ſe replicantur, *folded doores*, Tricæ capilli ſunt qui pedibus pullorum gallinaceorum involuti greſſum impediunt: Capitur pro re nihili, *trifles and naughty impediments*, ut Apinæ, quod etiam ſingulari caret. Thermæ *hote ſtoves*, Nares *the noſtrils*, Blanditiæ, *flattering words*, Compedes pedum vincula *fetters*, Sordes *filth or avarice*, Clitellæ, *a packe ſadle*, Sortes i. oraculum & Dei reſponſum *an oracle of the gods*, Fortunæ *Riches*. Terent. Omnes laudabant fortunas meas qui gnatum haberem tali ingenio prædituṁ. Gratiæ, deæ quædam, *Goddeſſes of friendſhip*, Inſidiæ, Laquei & occulti doli, doloſaque expectatio ad agrediendum aliquem, *crafty watching*, Cantes, *pipes of organs*, Reliquiæ *the remnant of any thing*, Quiſquiliæ, *fallen leaves from trees or other naughty things*. Lactes, inteſtina per quæ cibus labi-

tur

tur, proprie in homine & ove: ut indicat Plinius, *the trypes.* Mappæ frequens eſt in ſingulari, Horat. lib: 1 Epiſt: 5. v. 22. —— *Ne turpe toral, ne ſordida mappa Corruget nares:* —— Dicitur etiam mappum *a board cloath.* Minæ, *threatnings.* plagæ pro reti tantum *nets for wilde beaſts,* Nuptiæ *marriage,* Excubiæ vigiliæ militum *watches,* Primæ id eſt primæ partes, *the firſt places* Sic ſecundæ ſignificat ſecundas partes, *the ſecond places.* Cic: in Oratore. Quis unquam dubitat quin in republica noſtra, primas eloquentia tenuerit ſemper, ſecundas juriſcientia? primitiæ quæ in aliqua *re* ſunt prima & principalia *the firſt fruits,* Inferiæ, ſacra defunctorum, & exequiæ *ſacrifice for the dead, or to the infernall gods* Scopæ *a beſome,* Partes, pro factione, junguntur his omnibus pauca alia: ut Ceremoniæ *ceremonies,* Minutiæ, partes partium, *ſmal bits,* Offuciæ *crafty deceits,* Manubiæ pecunia ex vendita præda, *a prey or booting,* Facetiæ *merry words or deeds.* Fidiculæ *a kinde of puniſhment with cords,* Fidicula fidiculæ *a gittern or a Lute.*

Neutra pluralia tantum.

Tantũ pluràlis numeri ſunt neutra, *juga, arma,*
Seria cum *roſtris, effata, crepundia, bactra,*
Exta, cibaria, teſqua, Ceraunia, claſſica luſtra,
Cum *caſtris, flabris, cunabula, juſta, pudenda.*
Tranſtra, verenda, bonis, & *munia* do *paraphernis*
Aulæis, lachanis: libis, comitia lector
Addes cum *ſpoliis præcordia:* ſunto ſecundæ,
Hæc *carcheſia,* uti *vinacea,* & *oſtia, ſerta,*
Oſtrea Grammatici, *bellaria* pleraq; jungunt.
Ilia ſit ternæ ceu *lumina, mœnia,* ſicut
Pugillaria, uti *ſponſalia millia* junge.
Et *vetera* atque *mapalia* ſic *magalia* flecto,
Pluraq; perfacilis melius quæ proſa recludet,
Interdum numero potientur pauca priore.

Neutra tantum pluralia ſunt juga, arma, &c. Quorum pauca ſin-

ſingularem numerum quandoque habent. Juga, montium cacumina *tops of mountains*, Invenitur quandoque in hac ſignificatione ſingulariter, Arma, *weapons*, Seria, *earneſt matters*, Roſtra locus Romæ in quo concionabantur, roſtris hoſtilium navium ornatus, *a place in Rome where the Oratours made their orations*, Effata ultimæ augurum precationes *the laſt prayers of divinours* Crepundia, reculæ pueris ludendi gratia datæ, *childrens puppets*, ut enſiculi, puppæ, imagunculæ. Bactra populus in Scythia, & ipſa regio in eaque regione urbs. Exta, *intralls*, Cibaria *delicate meats*, Teſqua *deſart and difficile places*, Ceraunia, montes Epiri Claſſica *trumpets*, Caſtra, *a camp where an hoſt remains*, Huic junguntur æſtiva, hiberna, ſtativa. Flabra, *blowing of winde*. Flabrum inſtrumentum quo flabra fiunt, *a winde fan*, Cunabula & ſimiliter incunabula, ſunt cunæ, *a cradle*, & rerum primordia, Juſta *funerals*, Pudenda & verenda, ex adjectivis in ſubſtantiva tranſierunt, quia intelligimus membra ſemper. *the ſecret members*, Tranſtra. *ſeats in a ſhip*, Bona pro divitiis, *goods or riches*, Munia, *publick offices*, Parapherna, præter dotem data fœminis *womens jewels*, Aulæa, *Tapeſtrie*, Lachana, *all kinde of eating herbs*, Liba, panis dulciarii genus, *a loaf*, Comitia conventus populi ad magiſtratus creandos, pro ipſa magiſtratus electione, ſemper pluraliter dicitur, *a convention for chooſing of magiſtrats, or a Parliament*. Pro loco autem ubi comitia celebrantur, dicitur comitium frequenter. Spolia *ſpoile of enemies*, Præcordia, cartilago circa cor, *the filme of the heart*, Carchefia, *the hole of the Maſt where the ſhrewds are faſtned*, Macrobius refert carcheſium, ſummam eſſe veli navalis partem, & poculum procerum circa mediam partem compreſſum, anſa a ſummo ad infimum pertingente. Vinacea *hooles of grapes preſſed*, Oſtia, *the mouth of rivers* Serta, *garlands of flowrs*, Oſtrea, *oyſters*, Invenitur etiam fœminini, & ſæpius in plurali quam in ſingulari; ut Oſtreæ oſtrearum. Bellaria *deſert after meat*, Græce Tragemmata & pemmata dicuntur. Omnia nomina jam dicta, ſecundæ declinationis ſunt, ſequentia vero tertiæ ut ilia, quod tamen ipſum per ſecundam quandoque invenitur. Sunt autem illa, teſte Plinio, arteriæ quædam inter veſicam & alvum ad pubem tendentes, & hæc ſunt ilia interiora: Vocant etiam ilia inferiores laterum partes quas reſpiratio præcipue concutit. Lumina pro oculis,

the

the eyes, Mœnia *the wals of a towne*, Sponſalia, genitivo ſponſalium, vel per ſecundam ſponſaliorum: dativo ſponſalibus, ſunt futurarum nuptiarum promiſſio, *ſpouſage or wedding*, Milia pro miliari, *a mile*, Vetera pro loco quodam, frequenter in Tacito. Mapalia, *countrey cottages*, Magalia, idem. Addi his poſſunt pluralia in ſingulari rariùs inventa, tam ſecundæ declinationis: ut Vivaria, tripudia, ſcruta, multitia, quam tertiæ, ut Lemuria, penetralia, palearia pro pelle, á collo bovis dependente. Nam pro locis ubi reponuntur paleæ ad ſecundam declinationem pertinet, habetque ſingulare non infrequens palearium. Carent etiam ſingulari neutra quædam indeclinabilia: ut Tempe Cete & pondo, Tempe, *pleaſant places in Theſſalie*, Abuſive quæcunque loca quibus nemora præſertim & ſylvæ gratiam addunt, Tempe vocamus.

Abundantia,

Multiplex uno ſenſu dicàtur abúndans:
Tignus vel *tignum* sit teſtis, *piſaque piſum*:
Cũ pene innúmeris, quæ lèctio multa docêbit.

Nomen abundans eſt, quod in eadẽ ſignificatiõe multifariam effertur, & diverſa habet accidentia: ut Tignus vel tignum, eſt quævis trabs in ædificio, & proprie cui tectum innititur *a beam, or balke of an houſe*, Talia ſunt multiplicia, de quibus ponam modos aliquot.

Primo quædam ſola terminatione abundant; arbos arbor; planeta planetes: 2 Quædam ſola declinatione, Laurus lauri vel laurus. 3 Solo genere, ſicuti dubia omnia. 4 Terminatione & declinatione ſimul: ut caſſis, idis, vel caſſida, dæ: Maceria vel maceries. 5 Declinatione & genere: ut hic vel hæc ficus, ci: & hæc ficus, hujus ficus. 6 Terminatione & genere: ut hic ſyngraphus phi, hæc ſyngrapha phæ. Hic tonitrus & hoc tonitru. 7 Quædam caſibus diverſis in declinatione, genere & terminatione iiſdem abundant, Chremes etis vel Chremis: Sic feſtorum nomina in genitivis pluralibus; Vulcanaliorum vel ium. 8 Quædam ſub eadem ſignificatione diverſis numeris efferuntur. Fidena, næ, vel fidenæ, arum, & quæ talia multa apud probatos authores eſt legere. Sed quia eorum numerus eſt maximus, quæ terminatione plurifariam inveniuntur, paucula ſubjiciam.

Alluvium vell alluvio vel alluvies, hujus alluvici, *a ſpait of wa-*

ter. Angiportus vel angiportum, *a litle row or cloſe.* Abrotanus, vel abrotanum, *ſouthernwood,* Hoc Amygdalum vel hæc amygdala hujus amygdalæ, *an almond,* Aranea, vel arancus *an ettercap,* Adagium vel adagio *a proverb,* Anapis vel anapus, *a river in Sicile,* Ambago vel ambages, ſed rarius in ſingulari, Acinus, vel acina acinæ, vel frequentius acinum *little kirnels in raiſings and other fruit* Adam vel Adamus, Abraham vel Abrahamus. Arar vel araris. Baculus vel ſine plurali baculum. Baptiſmus, vel baptiſmum: Baptiſma i. ablutio *baptiſme or waſhing,* Buccina vel buccinum, *a trumpet,* Buxus vel buxum, *a Buſh tree,* Balteus vel balteum, *a ſword belt or ſtoothed belt.* Perſ

——— Ilia ſubter. Cæcum vulnus habet: ſed lato balteus auro Protegit ———

Curriculus vel curriculum, *a litle chariot or a running place,* Carrus vel carra, vel carruca *a chariot,* Cubitus vel cubitum *the elbow, or the meaſure of an foot and an halfe.* Commentarius vel commentarium, liber rerum ſummas continens, librique expoſitio *an abridgement, or expoſition of a book,* Cryſtallum vel cryſtallus *cryſtall,* Conſortium vel conſortio, *company or fellowſhip,* Colluvium vel colluvio vel colluvies *an heap of filth,* Capo, vel capus *a capon,* Clypeus vel clypeum, *a Buckler,* Calcaneus vel calcaneum, *the heel,* Coloſtrum vel coloſtra, *the firſt milk after the birth, beeſting,* Compago vel compages, *a joyning together,* Cavilla cavillum, *a merry mock.* Apuleius etiam dicit cavillus, Conclave vel conclavium, *a ſecret chamber,* Plautus in Aulularia *Conclavium mihi pervium facitis,* Clathrus vel clathrum, *a bar,* Cepa vel cepe, *an onyon,* Ceraſus vel Ceraſum, *a cherrie.*

Propert *Hic dulces ceraſos, hic autumnalia poma.*

Contages vel contagio, vel contagium, *a contagious ſickeneſſe,* Dictamnus vel dictamnum herba quædam, *dictanie,* Dipondius vel dipondium, duo pondo, *two pounds,* Diluvium vel diluvies, *a ſpait of water* Eventus vel eventum, *chance,* Fundum vel fundus, *land or ground,* ſed fundum ſæpius pro imo rei capitur, *the bottome of any thing,* Fretum vel fretus, Per quartam declinationem, id eſt mare, *the ſea.* Lucr. teſte Priſc.

Anguſtoq; fretu rapidum mare dividit undis.

Lucretium imitatus videtur Cicero quinto in Verrem, Per anguſto, inquit, fretu diviſa, Guttus vel guttum, *a narrow necked veſſel,*

veſſel. Galerus vel galerum, latior pileus; *a broad hat.* Gânea ganeæ, vel ganeum ganei, helluonum & meretricum diverſorium *a Bordel houſe.* Gobio vel gobius *an haddock.* Hebenus vel hebenū, *an heben tree.* Helleborus vel helleborum, *hellebore.* Hibiſcus vel hibiſcum, herba maluæ ſimilis *wilde mallowes.* Hemiſtichium vel hemiſtichius *an halfe verſe.* Jubilus vel jubilum, vox eſt lætantis *joyfull ſhouting and crying.* Hic aut hæc Intybus, vel hoc intybum, *Cicorie.* Ludius vel ludio, i. hiſtrio *a player of interludes*, Ludia, talis mulier. Luctus vel luctum, *mourning* Lanio vel lanius *a butcher.* Labium apud Gelliū ſæpe Labia labiæ, Mendum vel menda *a fault.* Margarita Margaritum vel Margaris, *a pearle.* Monitus vel monitū, *an advertiſment.* mulctra vel mulctrum, vel mulctrale, vas in quod mulgetur, *a kit or milk tub.* Invenitur naſus, naſa, naſum: ſed in uſu eſt naſus, *the noſe.* Nepes vel nepis, vel nepet, oppidi Etruriæ nomen. Peribolus vel peribolum circuitus, *a compaſſe or circuit.* Papyrus vel papyrum, *paper.* piſa vel piſum, *peaſe.* Punctum aliquando punctus, *a point.* Horat.

Omne tulit punctum qui miſcuit utile dulci.

Plinius. Neque enim aliud terra univerſa quam mundi punctus. Pileus & pileum, *a bonnet.* Paſcua paſcuæ. vel paſcuum. *a paſtural place for beſtial.* Porrus legitur apud Celſum lib. 4. Sed uſitatius eſt porrum, *a leeke.* Piſtrina & piſtrinum, *a mill or bakehouſe.* Poſtica vel poſticum, *a backe doore, or poſterne gate.* Pavus vel pavo *a peacock.* proluvies vel proluvium, vel proluvio, *filth.* Puſius & puſio, *a litle childe.* Phorcus, Phorcyn, & Phorcys, Pater Meduſæ. Rapa & rapum, *a rape.* Rictus vel Rictum, *the mouth or gaping thereof.* Ramus & ramale, *a branch.* Retis, & rete, *a Net*, Rhenus & Rhenum. Sabulum vel Sabulo, *groſſe ſand.* Syngrapha & ſyngraphum, & ſyngraphus, literæ a multis conſcriptæ vel ab uno nomine multorum, qui vel adſcribunt, vel ſigilla appendunt in rei veritatem, *an handwrit or obligation.* Plautus, *Age, iſtum oſtende quem conſcripſi ſyngraphum, inter me, & amicam, & lenam.* Saguntus vel Saguntum, *a towne of Spain* Strabo & Strabus, *gleyd.* Scorpius & ſcorpio, *a ſcorpion* & cœleſte ſignum, & nodoſum flagellum. Supparus vel ſupparum, linteum femorale dictum, quod ſupra appareat, *a ſmoke or topſaile.* Satan & Satanas, *a devil.* Theſaurus & Theſaurum *a treaſure.* Textrina, & textrinum, *a webſters houſe.* Taxus vel taxum,

an Ewe tree Thymus vel melius thymum, *Tyme.* Torques & torquis, *a chaine.* Veſper vel Veſperum, & veſpera, *the evening time or evening ſtarre.* Invenitur & Heſperus in eadem ſignificatione.

Ite domum ſaturæ, venit Heſperus, ite capellæ.

Xyſtus vel xyſtum, ampla porticus in qua athletæ, per hiberna tempora exercentur, aut locus amœnus & ad deambulationem commodus, *a gallerie or walking place.*

Quæ compoſita diverſarum declinationum efficiunt.

Vs vel is orta volunt *limus, cera, arma, bacillus,*
Norma, jugũ, clivus, nervus, ſomnúſq; animúſq;:
Pluraq; cum *fræno*, quæ gloſſa reclũdet abũde.

Quædam nomina faciunt adjectiva compoſitæ figuræ, ſecundæ vel tertiæ declinationis: quorum tamen alia ſunt aliis frequentiora: ut a Limus fit illimus vel illimis, id eſt, ſine limo vel cœno, *without ſleme.* Ovid. 3. Met. v. 407.

Fons erat illimis nitidis argenteus undis.

Item ſublimus & ſublimis *high.* Virg.

Sublimes in equis redeunt, pacemque reportant.

A Cera ſincerus & ſinceris, *clean, undefiled.* Horat.

Sincerum eſt niſi vas quodcunque infundis aceſcit.

A nomine arma, inermus vel inermis, quaſi ſine armis, *without armour.* A baculus diminutivum eſt bacillus: hinc imbecillus & imbecillis, *weake.* Norma, *a ſquare or rule.* Anormis *out of rule:* Jugum, *a yoke* Hinc Bijugi vel Bijuges, duo animalia conjugata, *two yoked beaſts.* Quadrijugi, quatuor, *foure yoked beaſts.*

Virgil. *Martis bijuges* ——

Idem. *Centum quadrijugos agitabo ad flumina currus.*

Clivus *the path of an hill.* Acclivus vel acclivis, *ryſing upward tõ an hight.* Declivus vel declivis, *leaning downward.* Nervus, *a ſinew.* Enervus & enervis, *weake and tender* Valla notavit fere ſemper in declinatione tertia dici inſomnis & exſomnis, per ſecundam vero ſemiſomnus, *halfe ſleeping.* Animus, *the mind. the ſpirit and courage* Hinc, Exanimus vel exanimis, inanimus & inanimis, magnanimus, puſillanimus, &c. Infrænus vel infrænis, quaſi ſine fræno, id eſt indomitus. Effrænis vel Effrænus idem, *undanted.* Sic à barba dicimus inberbis vel imberbus, teſte Marcello,

cello, Ab annus, perennus vel perennis. Elumbus, elumbus, & elumbis, i. debilis & erigere ſe non valens, *very weak.*

Nomina ſub eadem nominativi terminatione, & genere diverſarum declinationum.

Multa tibi flexum dãt quartum, ſive ſecundũ,
Vt *domus*, & *laurus*, *ficus*, *colus*, & *penus* adde,
Et *lacus*, & *quercus*, *pinus*, *cornus*, *monituſq́*,
Et quondam *lectus*. veteres ita plurima flectũt.
Eſt aliis varius flexus: proteſte *ſequeſter*.
Cætera ne longum faciam, tibi gloſſa recludet.

Abundant nomina quædam declinatione, ut quæ ſunt ſecundæ aut quartæ declinationis: ſaltem in aliquibus caſibus, ut domus, ante ſatis declaratum: Laurus, ficus, fœmininum, ut oſtenſum eſt lib. prim. & alia multa, Hæc laurus, hujus lauri, dativo lauro tantum, hanc laurum, O laure, Abl. lauro, & aliquando lauru: hæ lauri harum laurorum, his lauris, has lauros & laurus, O lauri. Abl. lauris, *a lawrel tree.* Colus ſecundæ eſt, præter ablativũ ſingularem, qui per utramque profertur, hac colu vel colo, *a rock.* Penus, cui adjungere potes ſpecus, in generibus declaratum eſt. Lacus, hujus laci vel lacus: *a logh* Reliqua per quartam effert. Quercus, pinus, cornus, & laurus arborum nomina ſunt. Quartæ ſunt multa quæ olim per ſecundam quoque flectebantur, ut monitus, ornatus, quæſtus, ſaltus, aditus, tumultus, & plura alia, Pl. in Amph. dixit lectus locus, pro lecti locus, quod exolevit: quia nunc ſolum ſecundæ eſt Sequeſter, ſequeſtris, ſequeſtre, per tertiam flecti dictum eſt libro primo. Invenitur etiam in ſecunda declinatione ſequeſter, ſequeſtra, ſequeſtrum. Sunt quæ pro diverſitate declinationum diverſas habent ſignificationes: ut acus fœmininum quartæ eſt, neutrum vero tertiæ. Significationes patent ex libris præcedentibus. Item acus aci maſculinum ſecundæ eſt, & piſcem quendam ſignificat. Sunt etiam quæ in eadem declinatione pro diverſitate obliquorum diverſa ſignificant: ut Acer acceris, eſt arbor *a maſer tree.* Acer acris, id eſt ſtrenuus, *ſharp and bold.* Hujuſmodi omnia huc pertinere videntur, ſi recte dictum eſt, Multiplex uno ſenſu dicatur abundans.

DE COMPARATIONIBUS.

LIBER QUARTUS.

COmparatio eſt rei ad rem collatio,. Gradus Comparationis ſunt tres: Poſitivus, Comparativus, & Superlativus, Poſitivus eſt, qui rem ſine exceſſu ſignificat, ut doctus. Comparativus, qui rem cum exceſsu quidem ſignificat, ſed non ſummo: ut doctior. Superlativus eſt, qui rem ſummo cum exceſſu ſignificat: ut doctiſſimus. Hunc excedit quandoque comparativus. Cicero ad filium. Vale mi Cicero, tibique perſuade, te mihi eſse chariſsimum, ſed multo fore chariorem, ſi talibus monumentis præceptiſq; lætabere.

Nomina ſola adjectiva comparantur, eaque non omnia, ſed Quorum ſignificatio poteſt augeri vel minui, ut pulcher, dulcis, fœlix, &c. propria propter aliquod accidens rebus inſitum comparari leges, ut Nero, quia magnæ fuit crudelitatis, dicimus Neronior pro crudelior.

Comparatio eſt triplex, voce tantum, ſignificatione tantum, & utroque modo.

Comparatio voce tantum fit ubi vox convenit, ſignificatio diſcordat: ut a novus noviſsimus, id eſt ultimus. Sunt enim maxime nova fere ultima, Novior ſunt qui negent recte dici.

Comparatio ſignificatione tantum eſt, ubi ſignificatio convenit vox diſcordat. ut bonus, melior, optimus. Comparatio voce & ſignificatione eſt, ubi cum voce ſignificatio convenit: ut doctus, doctior, doctiſsimus.

Formatio Comparativorum.

Doctior à *docti* eſt: ita formes cuncta ſecúndæ.
Tolle *ſiniſterior*, *melior*, *pejor*, *minor*, *& plus*,
Cum *major*. Donant *ficus & dicus*, èntior apte.

Comparativus à nomine ſecundæ declinationis fit a genitivo ſingulari addita *or* ſyllaba: pro communi genere, & us pro neutro ut doctus, doctior, doctius. amicus, amicior, amicius: non ut putant indocti amicitior: ſpurcus ſpurcior: pudicus pudicior: non ſpurcitior, nec pudicitior. ſpurcus, *filthy*. Mart.

Munera

Munera quod ſenibus vi luiſque ingentia mittis,
Vis te munificum Gargiliane vocem:
Sordidius nihil eſt, nihil eſt te ſpurcius uno,
Qui potes inſidias dona vocare tuas.

Deterior deterrimus, ab inuſitato nomine deter, deteri, quod malum ſignificat,& cui aliquid quaſi detritum eſt, ne bonum ſit. Excipiuntur a regula ſiniſter,ſiniſterior, bonus, melior malus, pejor parvus,minor: multus plus,ſolum in neutro genere,& hoc in ſingulari numero:At in plurali hi & hæ plures, & hæc plura vel pluria: Item magnus major. Siniſter aliquando ſignificat adverſum vel noxium, *noyſome.* Virg: 1. Georg.

Arboribuſque ſatiſque ,Notus pecorique ſiniſter.

E diverſo.dexter interdum eſt idem quod proſper & favens, *right or proſperous.* a quo dexterior regulariter. A facio ſunt quædam adjectiva in ficus: & a dico vel dicax, in dicus penult. correpta, Mirificus, mirificentior *marvelous,* Munificus, *liberal,* Maledicus *evil ſpeaking.* Falſidicus, *lying.* Addunt a volo, benevolus, malevolus: A loquor magniloquus,&c. benevolentior magniloquentior, &c.

Fortior à *forti* eſt: Facies ita cæter a ternæ.
Junior excipiunt,á nequam *nequior* exit.

Comparativus,ſi poſitivus fuerit tertiæ,fit a dativo ſingulari addito or, ut Forti fortior, pauperi, pauperior. Hic & hæc potis & hoc pote,id eſt potens: ſolum nominativum invenitur nunc habere:unde potior potiſſimus,id eſt melior & optimus: quaſi potentior potentiſsimus. Excipitur a regula unicum nomẽ, Juvenis junior, legitur aliquando juvenior. Nequam citra ullam exceptionem,nequior nequiſsimus facit,quia eſt indeclinabile:Sic à frugi habebuntur frugalior,frugaliſsimus,ſed ut notat Quint.frugalis eſt dictio parum proba.

Superlativorum formatio.

Er rimus adjiciet ſuperánti. Dant timus *exter*
Et *citer*,*& dexter:* quibus addes rite *ſiniſter.*
Dic etiam *extremus.* *maturus* dat *rimus* apte,

Vel ſimus. huic jũgũt*ſatur*. à *vetus* eſt *rimus* uſq;
Poſitivus in er addit ſuperlativo rimus, rima, rimum, ut niger, nigerrimus, deter, deterrimus, pauper, pauperrimus, pauperrima, pauperrimum: Nota hiſce nominibus, celebris, ſalubris, alacris, & ſiqua ſunt ejus farinæ alia, quæ non in *er* tantum, ſed etiam in *is* maſculine inveniuntur; raro alia dari Superlativa quam in rimus: ut celeberrimus, ſaluberrimus, alacerrimus.

Excipiuntur a regula Exter exterior extimus vel extremus, ſiniſter ſiniſterior ſiniſtimus. Exter idem eſt quod externus, a *ſtranger*. Papin: 11: Thebaidos.

Sed quid apud tales queis nec ſua pignora curæ
Exter honos?

Valerius exterarum gentium dixit. Et virgilius extera regna. Citer citra citrum, quod eſt citra, *near*. Maturus, maturiſſimus, vel maturrimus, ab antiquo nomine matur. Sic ſatur ſaturrimus, & ſaturiſſimus, ut quidam volunt. Vetus veterrimus tantum habet. Eſt autem maturum quod tempeſtivum dicitur, *ripe*. ut maturæ fruges, matura poma. Satur, plenus cibo, *full*. Terent.

Sed tu cum ſatur, atque ebria eris, puer ut ſit ſatur facito.

In re iquis *ſimus* accipiet pátrius poſitivi,
Atq; dat vus in i: tamen *s ſimus* uſq; præibit.
Excipe *poſtremus*, *ſ premus*, & *optimus*: atq;
Peſſimus, *& minimus* cũ *máximus*, *intimus addes*.
Plurimus, *infimus* adjunges. *entiſſimus* autem
A *ficus* atq; *dicus*, facito *limus is* dato dempta
Cũ *ſá ilis*, *gracilis ágilis*, *ſimiliſque*, *humiliſq;*.

Si poſitivus non deſinit in r, tunc ſuperlativus fit a genitivo poſitivi in ſecunda declinatione, vel a dativo tertiæ, addendo s & *ſimus*, ut celſi celſiſſimus, excelſi excelſiſſimus. Celſus & excelſus, id eſt excellens, altus *excellent*. Huic forti fortiſſimus.

Excipiuntur a regula poſterus poſtremus, ſuperus ſupremus, bonus optimus, malus peſſimus parvus minimus, magnus maximus. Interus vel inter intera interum. Veteres dicebant, ut ſuperus, hinc interior, intimus. Multus plurimus, multa plurima, multum

tum, plus, plurimum. Infer vel inferus, inferior infimus, quæ non ſolum ad locum, verum etiam ad dignitatem pertinent. Terentius.

Tu tu, quem ego eſſe infra infimos omnes puto homines.

Nomina a facio in ficus, à dico vel dicax in dicus, habent entiſſimus: ut maleficus maleficentiſſimus, maledicus maledicentiſſimus. Quandoq; regulares horum inveniuntur ſuperlativi, ſed apud vetuſtiores Terent. *Mirificiſſimus eſt patruus tuus.* Hæc quinque, Facilis, gracilis, agilis, humilis, ſimilis; & ab his compoſita: ut difficilis, abſimilis, faciunt ſuperlativos abjiciendo *is*, additis *limus* ſyllabis, & ita concurrunt duo *ll*, ut facillimus, agillimus. His additur á Valla docilis, docillimus. Facilis *eaſie*, Huic contrarium eſt difficilis, *uneaſie*. Cic. *Amanti nihil eſt difficile*, Agilis, *prompt and ſouple*, Gracilis, *ſmall*, Humilis, *laigh or low*, Docilis, *eaſie to learn*. Contrarium eſt indocilis.

Comparatio imperfecta.

Antèrior ſuperante caret, *juveniſque*, *ſenèxque*,
Sicut *adoleſcens*: cui *dives* pluraque jungunt.
Temperior ſolum eſt. Ignòrant hæc positivum,
Ultimus, *ultèrior*, *prior*, & *primus*, *propiórque*:
Proximus, *ócyor* atque *ociſsimus* adjiciantur.

Anter vel anterus Veteres dixêre, Hinc anterior anterius, ſine ſuperlativo: ut juvenis juvenior, vel junis junior, ſenex ſenior, adoleſcens adoleſcentior, ut dives divitior. Ter. *Quam inique comparatum eſt, ut hi qui minus habent ſemper divitioribus aliquid addant.* Dis ditior ditiſſimus integrum eſt. Multi addunt ſuperlativo carentibus, Remiſſus remiſſior tantum, ſalutaris ſalutarior. Infinitus infinitior. Opimus opimior, Longinquus longinquior. Propinquus propinquior. Temperior vel rectius temporior, id eſt tempeſtivior, a tempore deductum *timely*, caret poſitivo & ſuperlativo. Huic addunt habitior, *fatter*, At ejus poſitivo ſuperlativoque utitur Gellius in lepidiſſimo exemplo. P. Scipio Naſica & M. Pompilius, cum equitum cenſum agerent, equum nimis ſtrigoſum & male habitum, ſed equitem ejus huberrimum & habitiſſimum viderunt. Et cur inquiunt, ita eſt: ut tu ſis quam equus curatior? Quoniam inquit ego me curo, equum Statius meus ſervus: Ultrà, pridem, & prope non comparantur, quicquid dicat Priſc. cum ſuis,

Nam

nam teſte Diomede ulterior ultimus,& authore Plinio prior primus,proprior proximus carẽt poſitivo. Dicimus & ocyor ocyſſimus poſitivo carere, nam græco ocys,id eſt velox,Latini non utuntur.Sunt etiam quibus negatur comparativus: ut falſus falſiſſimus, perſuaſus perſuaſiſſimus, apricus apriciſſimus, immeritus immeritiſſimus,invitus invitiſſimus. Legitur tamen invitus adverbialiter, juriſconſultus juriſconſultiſſimus,comis comiſſimus nuper vel nupe us nuperrimus, id eſt recentiſſimus.

Us ſi vocalis præeat, rarò gradus exit,
More prius dicto. *Tenuis* non additur apte.
Mobile fixa gradus non dant adverbia quædã.

Quando vocalis præcedit in poſitivo ſyllabam us, nomen aut nunquam aut raro comparatur more dicto,i.in *or* & *ſimus*, at ubi comparatione opus eſt, jungitur vice comparativi cum adverbio magis, ſuperlativi vero cum adverbio maxime: ut Idoneus magis Idoneus, maxime idoneus: Sic arduus, *hard or difficile*.

Mart. *Ardua res hæc eſt, opibus non tradere mores.*

Pius proprie, qui quos debet reveretur,colit & amat,ut Parentes & Deum,*meek and godly*, Induſtrius, *diligent and ingenious*, Inglorius *without glory or honour*, Strẽnuus *ſtrong and diligent*, Incurius *negligent*, Injurius *injurious*,Ratio regulæ eſt,quia cõparativus regulariter formatus debet ſuperare poſitivũ una ſyllaba,ut docti doctior: Et quia i litera inter duas vocales efficitur cõſonans, comparativus horũ nominũ non ſuperaret poſitivum: & ſi *i* non fuerit conſonans,ut ſuperaret: jam naſceretur cacophaton. Quis enim libenter audiat injurior pentaſyllabum. Sed autores hæc Grãmaticorũm ratio non movit ſemper. Invenies enim ab aſſiduus,aſſiduior aſſiduiſſimus: a ſtrenuus ſtrẽuior ſtrẽuiſsimus. Et pius invenitur habere pientiſsimus,ab inuſitato nomine piens piiſsimus in epiſtola Antonii,ut male latinum notat Cic: Philippica decima tertia. Tu porro,inquit ne pios quidem,ſed piiſsimos quæris, & quod verbum omnino nullum in lingua Latina eſt,id propter tuam divinam pietatem novum inducis. Alexander inſcite negavit regulariter comparari poſſe tenuis, Apud Latiniſſimos enim invenies tenuior tenuiſsimus. Sicuti quædam adiectiva ut ſupra: ita quædam adverbia comparantur,ut doctè,doctius, doctiſsimè. Nomina ſubſtantiva non comparantur, ut dies, ſilex, &c.

DE

DE PRÆTERITIS ET SUPINIS *VERBORVM. LIBER QVINTVS.*

COmpósitũ ſimplexq; modo flectũtur eodẽ.
Excipies quædam poſt clarè notificânda.

Verbum compoſitæ figuræ coniugatur ut ſimplicis, & contra, ut Sedeo ſedes in præterito ſedi: poſsideo, poſsides, poſſedi.

Excipiuntur quædam: ut Maneo manſi, immineo imminui. Et do eſt primæ coniugationis: reddo, addo, tertiæ. Sed hæc & alia paſsim declarabuntur in ſequentibus. Deinceps vero de præteritis & ſupinis tantum agemus Nam reliqua ad coniugationis pertinentia, ex analogia & ſimilitudine verborum, Amo, Doceo, Lego, Audio, ſatis noſcuntur. Coniugatio eſt verborum per tempora declinatio.

A quoties mutatur in *i*, per *e* pono ſupina.
Tolle *habeo, do go, ſápio, ſalio, ſta noque.*

Si verbum compoſitum mutet a ſimplicis in i ſupinum retinebit e: ut facio feci factũ. reficio refeci refectum. Excipiuntur verba in do: ut Cado cecidi caſum: recido recidi recaſum Et in go: ut Ago egi actum, adigo adegi adactũ. Et cõpoſita à Sapio, & habeo quia retinent i in ſupino: Deſipui deſipitũ inhibui inhibitũ. Itẽ à ſalio, & ſtatuo, quæ pro a in ſupino, retinent u ut inſilio inſilui inſultum, Inſtituo inſtitui inſtitutum. Hoc etiã notatu dignũ: Verba mutantia e in i, non perdunt e ſimplicis in præteritis & ſupinis: ut Emo emi emptum: redimo redemi redemptum: ſic ſedeo, inſideo &c. Compoſita à teneo non habent e in præteritis ſed ſupinis: Contineo continui contentũ. Cædo & lædo mutant æ diphthongum in i longum quod retinent cõpoſita in præteritis & ſupinis.

Cum geminat ſimplex, compósto tolle priorẽ:
Quam retinet *do, ſto* natum, ceu *diſcere, poſco.*
Pluria sic olim, ceu nunc *præcurro, repungo.*
Principium ullius, nunquam duplicabo ſupini.

Cum ſimplex geminat principium præteriti, compoſitum non geminat: ut Mordeo momordi, Remordeo remordi, pello pepuli, compello compulli. Excipies compoſita a do, ſto, diſco, poſco, quia ſemper geminant; ut credo credidi, reſto reſtiti: ediſco edidici, re-

poſco

poſco repopoſci. Sic olim plura: ut compoſita à curro, ut decurro decucurri. Sed nunc inter compoſita verbi curro, ſolum præcurro geminat principium. A pungo ſolum repungo geminat. Caper apud Priſcian. Cum ei qui nos pupugit, talionem, id eſt vicem a nobis redditam oſtendimus, repupugi dicimus. Supinum nunquam principium geminat.

Si sit *a* præſenti, non desinit eſſe ſupino.

Quoties præſenti fuerit a, non aberit ſupino: licet in præterito mutetur: ut facio feci factum. Fallo fefelli falſum.

Præteritis quæcunq; carent, ſpoliâbo ſupinis.

Quæcunque carent præteritis etiam carent ſupinis: ut polleo, gliſco, &c. licet præteritorum & ſupinorum defectus ad ſequentem pertineat librum: tamen in hoc libro totam hanc rem abſolvam modo verbum non pluribus careat quam præteritis & ſupinis: Brevius enim id & commodius fiet.

PRIMA CONJUGATIO.

PRæteritis *avi* facit *as*, *atúmque* ſupinis.

Verbum primæ conjugationis, facit præteritum perfectum indicativi modi à ſecunda perſona ſingularis numeri indicativi modi, Præſentis temporis ablata litera s & addita ſyllaba vi, quæ in ſupinis mutatur in tum vel tu: ut Amo, amas, amavi, amatum, amatu. Æquo, æquavi, æquatum, *to make equal*, Albo, *to make white*, Libo *to taſte*, Prælibo *to taſte before*, Æſtuo, æſtuas, æſtuavi, æſtuatum, ſupinum vix invenitur, id eſt ferveo, *to be hot or burn*, Excipiuntur pauca jam declaranda.

Excipe *do*, dedit, atq; datum: ſtetit atq; ſtatũ *ſto*, Cujus compósitum ſtitit, atq; ſtitũ capit apte.

Do dedi datum; Circundo circundedi circundatum. Sic Peſſundo, venundo, ſatiſdo. Sto, ſteti, ſtatum, nujus compoſita ſtiti ſtitum faciunt: ut præſto præſtiti præſtitum. Inſto inſtiti inſtitum. Da ſyllaba corripitur, ubicunq; eſt prima ſyllaba in condeclinandis à do: ut dabam, dare. Ergo dic penultima brevi, Peſſundabam, circundabam, &c. Circundo: *to cloſe about*, ut Circundo ſaltus canibus. Venundo, *to ſell:* Peſſundo, *to trampe down*, Satiſdo, *to ſatisfie or pay*, Sto, *to ſtand*, Item ſtat, manet, aut certum eſt

eſt, Virg. *Stat ſua cuique dies, breve & irrevocabile tempus,*
Omnibus eſt vitæ ——————

n Sto conventis *to keep condition*, Per me non ſtetit id eſt, non fui cauſa cur minus fieret. Adſto *to ſtand beſide*, Anteſto *to excell*, Reſto, *to abide or remaine*, Præſto, i do *to give*, Item excello, *to excel*, præſtat impersonaliter i melius eſt *it is better*, in præterito præſtitit Conſto, *to ſtand with or abide*, Item conſtat, id eſt liquet. *it is manifeſt*, Quanti conſtat liber, i. quanti emitur? Diſto *to ſtand far or be diſtant*, Quantum diſtat hinc Roma? quinquaginta miliaria, Exto *to appear forth*, Liber non extat, i. nuſquam invenitur, vel periit. Inſto *to be near*, ut paſcha inſtat vel operam do pro re acquirenda, *to be diligent*, Plaut. poſcit, inſtat, urget, non ſinit hominem quieſcere.

Dono *lavo*, lavi, lotum, lautum, atque lavatum.
Poto magis potum: *Juvo* jutúmque, juvare.

Lavo lavi, lotum vel lautum, (nam veteres, lavo, lavis, lavi, lavere per tertiam dixerunt) in ſupino etiam lavatum, ab eo quod dicebatur lavavi, *to waſh*, A lautum naſcitur lautus, quod ſi nomen eſt, mundum, delicatum, aut elegantem ſignificat. Poto, potavi potatum, & ſæpius potum: unde potor, potio, poturus. Potare aiunt eſſe luxuriæ, Bibere neceſsitatis, Compoto *to drink together* Compotor, qui cum alio ſolet potare. De hoc adagionem habemus. *Odi memorem compotorem*, juvo juvi jutum, *to help*.

Virg. *Audentes fortuna juvat*,

Lectum eſt juvavi juvatum, Adjuvo, idem eſt quod juvo.

Terent *Forteis, Fortuna adjuvat*.

Præbet *ŭi* per itum *cubo*, cum *ſono* ſive *crepâre*,
Et *domo*, ſive *tono*, *veto*, cũ *plico*. *Nexo*, xui, xum.
Præbet *ŭi* per itum *frico*, cum *ſeco*, junge necare
Nulla ſupina creat *mico*, dans micui. datur avi
Nonnullis. avi tantum dat *ſupplico*: ſicut
Omne *plico* verbũ quod dat cum nõine junctũ.

Hæc ſeptem verba, Cubo, ſono, crepo, domo, tono, veto, plico, faciunt per duas ſyllabas ui in præterito, & itum in ſupino: ut

Cubo

Cubo cubui cubitum, Nexo facit nexui nexum. Hæc tria verba Frico,ſeco,neco, faciunt *ui* per duas ſyllabas in præterito, & *ctũ* præcedente litera *c* ante *t* in ſupino: ut fricui fricꝛum,ſecui,ſectũ, necui nectum. Mico micui facit abſque ſupino. Quædam ex dictis etiam dant avi in præterito, & atum in ſupino ut increpo increpui vel increpavi. Implico implicui vel implicavi, implicitum vel implicatum. Sic dimico dimicui ſine ſupino, vel dimicavi dimicatum. At ſupplico, *humbly to require*, ſolum facit ſupplicavi ſupplicatum: ut duplico duplicavi duplicatum. Cubo *to ly*. Olim dictum eſt cubavi cubatum: unde cubatio dicimus. Sic domatio, tonatio non domitio, tonitio, & contra domitus, domitor, potius quam domatus domator. Compoſita à cubo corripiunt penultimam, niſi aſſumant *m* ante *bo*, & fiant tertiæ conjugationis ita tamen ut idem habeant præteritum: ut Accubo accubas, vel accumbo accumbis accubui, *to ly or ſit down at table*.

Virg. *Tu das epulis accumbere divûm.*

Occumbo vel occubo *to die*. Virg.

In utrumque paratus.

Seu verſare dolos, ceu certæ occumbere mortì.

Idem per primam dixit. *Nec adhuc crudelibus occubat umbris.*

Sono *to ſound*, Compoſita penultimam corripiunt: ut Aſſono *to ſound back*. Perſ. *Reparabilis aßonat echo.*

Reſono, *to ſound again*. Virg. —— *Reſonat clangoribus æther*

Crepo, *to make great ſound or noiſe*. Ovid.

Et crepat in mediis laurus aduſta focis.

Compoſita corripiunt penultimam: ut concrepo, ſimul crepo.

Terent. *Oſtium concrepuit*. Increpo, *to reproꝛe or ſound*.

Ovid. *Abnuit Alcides, increpuitque lyra.*

Domo *to dant*, Edomo, perdomo, idem fere valent & penultimam corripiunt: quam corripiunt etiam compoſita à Tono *to thunder*, Veto vetui vetitum *to forbide*, Plico plicui plicitum, & aliquando plicavi plicatum, *to fold*, Plicatilis, quod plicatur. Applico penultima brevi, *to apply or joyne*, Explico, *to unfold or deciare*, Implico *to winde in*, Nexo nexas, vel ſæpius per tertiam, nexo nexis, *to binde*, Compoſita à Frico habent penultimam correptam. Affrico *to rub till*, Confrico, *to rub together*, Perfrico, *to rub faſt*, Plin. perfricui faciem, nec tamen profeci. Perfricare faciem aut frontem,

eſt

eſt pudorem deponere, Refrico, *to rub again.* ut refrico deſiderium aut dolorem, i. renovo. Seco ſecui ſectum, *to cut*, Compoſita penultimam corripiunt, ut Deſeco, *to cut off.* Diſſeco, *to cleave or cut aſunder.* Reſeco, *to cut away.* Neco necui nectum, vel necavi necatum, *to ſlay.* Eneco penultima correpta. Terent: *Cur me enecas* Mico micui, ſine ſupino *to ſhine or glance.* ut Enſis micat, Fulgur micat. Virg.

Crebris micat ignibus æther.

Capitur pro movere. Virg: de equo.

Stare loco neſcit, micat auribus, ac tremit artus.

Ovid: *Corque timore micat.*

Compoſita penult. corripiunt: ut emico, *to kyth.* Dimico *to fight.*

Secunda Conjugatio.

PRæteritum per *ui* facit *es*: per *itum*q; ſupinũ.

Verbum ſecundæ conjugationis facit præteritum a ſecũda perſona præſentis tẽporis, indicativi modi ſingularis numeri, mutando *es* in *ui*, & ſupino facit itum. ut Habeo habui habitũ, *to have,* Prohibeo prohibui prohibitum, ſignificat impedio ne quid incipias, *to forbid.* Inhibeo, veto ne in re cœpta procedas, *to inhibite.* Arceo arcui arcitum, *to drive away.* Cicero Philip. 11. A progreſſu arcuit, Coerceo coercui coercitum, *to ſtrain.* Supinum etiam fuit arctum, unde nomen adhuc eſt, Arctus arcta arctum, i. ſtrictus, & frequentativum Arcto, i. ſtringo. nam idem Arceo aliquando ſignificat. Compoſita mutant *a* in e, ut Aberceo *to put away.* Exerceo, *to exerciſe or trouble.* Terent. I ſane ego te exercebo hodie, ut dignus es. Omnia verba ſecundæ conjugationis deſinunt in *eo*, & nulla alia præter hæc primæ, beo, creo, ſcreo, meo, calceo, laqueo, enucleo & tria quartæ: eo, væneo, queo.

Dat *doceo* doctum, *tẽneo* tentum, *pateo*q; Paſſum. Sic Miſtum dat *miſceo*, *torreo* toſtum. *Cenſeo* dat cenſum: *cáreo* caſſum, caritumque.

Verba hic poſita, præterita ſecundum regulam formant, ſupina contra regulam. ut Doceo docui doctum, *to teach.* Edoceo plane doceo, Perdoceo, *to teach perfectly.* Dedoceo, contrario modo doceo, docens alterum male docuiſſe *to teach otherwiſe.* teneo tenui tentum,

tentum *to hold*, Compoſita mutant *e* in *i*: ut retineo, retinui, retentum. Sic detineo, contineo. Obtineo, *to get*, Suſtineo ſuſtinui ſuſtentum, unde ſuſtento ſuſtentas, *to ſuffer*, Abſtineo, *to abſteen*, Terent. Non manum abſtines maſtigia? Supinum eſſet abſtentum quod non eſt in uſu. verſus.

Abſtineo nullum video retinere ſupinum.

Pateo patui paſſum, *to be open*, Plaut: Ingredere tu, fores jamdudum patent. Patefio, aperior, Pando & patior etiam faciunt paſſum, Miſceo miſcui miſtum, per s potius quam mixtum per x *to mix or confound*, ut miſceo aquam vino. Admiſceo, ad aliquid miſceo. Torreo torrui toſtum, *to roſt or burn*, Cenſeo cenſui cenſum, *to judge or eſteem*, Cenſor id eſt judex morum. Cenſura id eſt judicium, caſtigatio. Juvenal.

Dat veniam corvis, vexat cenſura columbas.

Succenſeo, *to be angry*, Terent. Adoleſcenti nihil eſt quod ſuccenſeam. Careo carui caritum. ſecundum regulam & contra regulam caſſum *to want*, Cicer. Carere debet omni vitio, qui in alterum paratus eſt dicere.

Pólleo Præterito caret: & vix *nideo* donat.

Polleo caret præterito, quod nideo vix habet. Polleo, *I may or can*, Cato. *Ingenio pollet cui vim natura negavit.*

Compoſita ſunt præpolleo, prævaleo, repolleo, revaleo, æquipolleo, æquivaleo, *to be alike*, Nideo, & renideo, *to ſhine*, Nidor, odorem ſignificat rei exuſtæ vel aſſatæ. Virg.

Illi ingens Barba reluxit.
Nidoremque ambuſta dedit.

Quod dat *ŭi* neutrum *time* ġz carento ſupinis.

Tolle *valet*, *noceo*, *placeo*, *doleo*, *taceoque*, *Paret*, *olet*; *càreo*, *pateo*, *làteo*, *cavet*, & *li*.

Verbum neutri generis, ſecundæ coniugationis faciens præteritum per ui, per diviſas ſyllabas. cum unico activo. Timeo caret ſupino: ut Splendeo, ſplendui Maxima pars verborum ſecundæ coniugationis ad hanc regulam pertinet. Et ſciendum quod quæcunque carent ſupinis, carent etiam omnibus à ſupinis formandis: ut ſunt participia præter. tem. & futur. in rus, & futur. infinit. & verbalia in *io* &c. Splendeo, *to ſhine*, Madeo *to be wack or dunk*.

Per-

Permãdeo *to be very wack*. Studeo, *to ſtudy*. Surdeo ſurdes ſurdui *to be deaſe*. Surdeſco ſurdus fio, ſordeo, *to be vile or filthy*.

Virg. *Sordent tibi munera noſtra.*

Candeo *to be white*. Excandeo *to be very angry*. Frendeo frendes frendui, *to grin or gnaſh the teith together*. Frondeo, *to bloome*

Virgil *Nunc frondent ſylvæ, nunc formoſiſſimus annus*

Egeo *to lack*, Indigeo idem, Calleo gemino ll, *to underſtand*. Terent. *Eius ingenium pulchre calleo*, Occalleo idem. Plin. *Longa patientia occallui* Palleo *to be pale*. Ovid:

Palleat omnis amans.

Expalleo *to be very pale*. Coaleo *to grow together*. Sileo *to be quiet* Vileo, *to be lightly eſteemed*: Jaceo *to lye or be deſpyſed*: ut *Pauper ubique jacet*. Marceo *to corrupt or ſpil*: Senec *Marcet ſine adverſario virtus. Tolle valet* &c. Pauca neutra quorum præterita per ui diviſas ſyllabas fiunt, ſupina retinent. Valeo valui valitum *to be whole and able*. Noceo nocui nocitum *to hurt or ſkaith*. Nunquã nocui tibi, placeo placui placitum *to pleaſe*. Diſpliceo, *to diſpleaſe* Senec. *Argumentum eſt recti, malis diſplicere*. Doleo dolui dolitum *to mourne*. Taceo tacui tacitum, *to be ſilent*. Cato.

Proximus ille Deo, qui ſcit ratione tacere.

Compoſita mutant *a* in *i* brevem ut Reticeo, obticeo, conticeo, unde conticeſco. Virg. *Conticuere omnes, intentique ora tenebant*. Lateo *to lurk*, Latet me, id eſt neſcio. Deliteo, delitui ſupino careret, Pareo parui paritum, *to obey*. Senec. Deo parere libertas eſt. Etiam ſignificat noſci. Virg.

Cui pecudum fibræ, cœli cui ſydera parent.

Compareo, Appareo, idem. Diſpareo *to evaniſh* Caleo *to be hote*

Ovid 13 Met. v 592. —— *Calituras ignibus aras.*

Oleo patebit, & licet licuit, cum liceo & liceor, quæ omnia ſecundum analogiam in ſupino licitum faciunt.

Dant *di, ſum, prãdet, videt, & ſedet*: at geminãbit S *ſeſſum, ſtridet ſtridi* facit, abſque ſupino.

Prandeo dat prandi pranſum. Video vidi viſum. Sedeo ſedi ſeſſum gemino ſſ. Strideo ſtridi, abſque ſupino. Prandeo facit etiam pranſus ſum, quia eſt neutro paſsivum: Gaudeo gaviſum in ſupino, & gaviſus ſum in præterito. Audeo auſum, auſus ſum, Mœreo mœſtus ſum, de quibus in ſequenti libro agemus. Prandeo *to dyne*. &

ponitur

ponitur ſimpliciter pro comedo, Horat,

Si pranderet olus patienter, regibus uti
Nollet Ariſtippus ——————

Video *to ſee* Compoſita corripiunt *i* ut prævideo *to forſee*. Provideo *to provide*, ut ſatis mihi providi. Invideo dicitur quaſi nõ libenter video, *to envy*: invideo tibi ſciẽtiam, i, doleo te ſcire, Sedeo, *to ſit*. Sedet animo, i, placet, Superſedeo, *to ceaſe*. Plaut. Superſede iſtis rebus, Obſideo *to ſiege or incloſe* Omnia in præterito retinent e longum: ut obſedi, præſedi, Strideo facio ſtridorem, id eſt ſonum violentum: Currus non linitus ſtridet. Dicitur etiam per tertiam ſtrido ſtridis,

Di, ſum, præterito geminato *mordeo* donat:
Ut *pendet, ſpondet, tondet*. Donat *Veo* vitum.
Dic *fautum, cautum*. *Veo* neutra carẽto ſupinis.

Quatuor verba dant *di* & *ſum*, geminato principio præteriti: ut Mordeo momordi morſum, Pendeo pependi penſum: Spondeo ſpopondi, ſine ſ in ſecunda ſyllaba, ſponſum: tondeo totondi tonſum. Compoſita non geminant principium præteriti, per regulam generalem prius dictam. Remordeo remordi: reſpondeo reſpondi. Mordeo *to bite*: capitur pro lædo. Terent: *Par pari referto quod eam mordeat*: Admordeo, valde mordeo. Demordeo *to rive with byting*: Immordeo, id eſt morſum infligo. Pendeo *to bee hanging*: ut toga pẽndet, fur pendet. Compoſita ſunt appendeo dependeo, impendeo, ſuſpendeo, Spondeo, *to promiſe*. Deſpondeo, *to wed*. Reſpondeo, *to anſwer*. Tondeo, *to clip or cow*: Detondeo, à ſummo deorſum tondeo. *Donat veo vi tum*. Verbum deſinens in *veo*, facit præteritum in *vi* ſyllabam; quam ſupinum in *tum* mutat: ut Moveo movi motum, Foveo fovi fotum. Voveo vovi votum Duo irregulariter ſupinum faciunt: ut Faveo favi fautum: Caveo cavi cautum. Reliqua in *veo* fere omnia ſupina non habent, quia neutra ſunt: ut Liveo livi, Ferveo fervi, pro quo Ferbeo ferbui dicitur: Conniveo connivi, vel connixi. Supinum connictum nou eſt in uſu. Verſus.

Connivit vi, xique dabit, nullumque ſupinum.

Conniveo, *to winke or diſſemble*: Cicer, Quibuſdam in rebus etiam conniveo. Moveo *to move*. Terent. *Move te ocyus nutrix*:

Admoveo

Admoveo, demoveo, removeo, ſubmoveo, *to remove.* Foveo *nouriſh.* Voveo, *to promiſe to God.* Votum, promiſsio & deſiderium: ut compos voti. Compoſita a moveo, foveo, voveo, corripiunt *mo, fo, vo,* niſi in præteritis, & inde formatis. Faveo, *to favour,* ut ſuis quiſque favet. Caveo *to provide or eſhew.* Tuo capiti cave. Præcaveo præcaves, correpta ca ſyllaba, *to force.* Terent. Hoc tempus præcavere mihi monet. Paveo pavi ſine ſupino, *to feare.* Flaveo *to be yelow* Liveo, *to be blay or to envie,* Ferveo, vel ferbeo, *to be hote and angrie.* Deferveo, fervorem amitto, *to coole.* Efferveo, *to be very hote.*

Dant quoq; vi, tum, *flet plet, delet, net, ciet* adde
Cum *viet* ortũ *oleo.* ſed vult adolevit adultum.
Do ſimplex *òleo* pêr *ui,* mage nata per *evi.*

Sunt adhuc pauca ſecundæ conjugationis verba facientia præterita per vi ſyllabam, ſupina vero per tum, mutata vi in tum: ut Fleo flevi fletum, *to weep.* Pleo plevi pletum, ſed non eſt uſitatum niſi in compoſitis: ut impleo, compleo, repleo, *to fill.* Sic ab inuſitato verbo leo, eſt deleo delevi deletum, *to aboliſh or ſcrape away,*

Horat. ——— *Delere licebit,*
Quod non edideris, neſcit vox miſſa reverti.

Neo nevi netum, fila duco, *to ſpin.* Ovid.
Sic ſedit ſic culta fuit, ſic ſtamina nevit.

Cieo cies civi citum, *to provoke.* Virgil.
Bella cient, primaque vetant conſiſtere terra.

Idem: *Ære ciere viros, Martemque accendere cantu.*

Pro eodem dicitur per quartam cio, quod idem cum illo habet præteritum & ſupinum, niſi quod citum a cieo, priorẽ corripit ut indicant compoſita frequentativi cito: ut excito, oſcito, concito, penultima brevi: citum autem à cio priorem producit. Vieo vievi vietum, antiquum verbum eſt, ſignificãs ligo & flecto. Vnde vietores dicuntur qui vaſa ligant, ſtipantque. Compoſita ab *oleo* ſæpe habent evi etum: ut aboleo abolevi aboletum. Suet. Hoc decretum Veſpaſianus abolevit. Habent quoque ui tum: ut oboleo obolui, obolitum, Plaut: At te jupiter diique omnes perdant, oboluiſti allium, Oleo nunc olui olitum habebit ſemper. Adoleo adolevi adultum: oleo *to ſavour* ut oles cerviſiam, oles hircum, Compoſita hanc ſignificationẽ ſemper non ſequuntur: ut aboleo *to abliſh.*

tiſh and put out of uſe. Exoleo, *to paſſe out of uſe.* Inoleo, *to come in uſe* Ut non probanda res inolevit, obſoleo, *to go out of uſe.* Tul. Obſolevit jam iſta ratio. Adoleſco. *to grow.* Virg.

---Tu jac mox, cum adoleverit ætas. Sis memor.

Dant si, ſum. *ſuadet, ridet, manet, hæret & ardet,*
Et *terget, mulcet, mulget, jubeo,* geminans ſſ.
Indulget, si tum, cum *torquet,* ſæpius optat.
Sorbeo, pſi, tum dat, vel normam rite reſervat.
Dans *a* per *i maneo* minui *facit* abſque ſupino.
Sic *urget,* ſi vult, cum *fulget, turget,* & *alget.*

Quædam habent ſi ſum, ut ſuadeo ſuaſi ſuaſum. Jubeo juſſi juſſum, gemino s utrobique. At indulgeo, indulſi indultum: torqueo torſi tortum ſæpius, Aliquãdo etiam indulſum, torſum: ſorbeo ſorpſi ſorptum, vel ſorbitum. Compoſita a maneo mutantia *a* in *i* breve, habent *ui* ſine ſupino. Emineo eminui, *Sic* (id eſt ſine ſupino) *urget ſi vult* &c. Urgeo urſi cui conjunguntur fulgeo fulſi, turgeo turſi, algeo alſi, ſuadeo id eſt conſulo, *to counſel.*

Ovid, *Nox & amor vinumque nihil moderabile ſuadent.*

Rideo riſi riſum, *to laugh or ſcorn.*

Ridere & merito pectus habere neger.

Maneo manſi manſum Sic permaneo permanſi permanſum, & quæcunque *a* non mutant in *i.* Maneo *to abide or tarie.* Præterea expectare. Terent. *Quem hic manes?* Item *inſtare.* Ovid.

Fata manent omnes---

In hoc ipſo ſignificato ponitur immineo, Tull: Mors propter incertos caſus quotidie imminet. Emineo *to kyth.* Naſo.

Eminet ante oculos, quod petis ecce tuos.

Hæreo hæſi hæſum, *to ſtick ſtill.* Terent: *Lingua hæret metu.* Hinc hæſito hæſitas, & capitur utrumque pro dubito, *to doubt.* Idem, *Hæreo quid faciam.* Ardeo *to burn.* Horat.

Tum tua res agitur, paries cum proximus ardet.

Tergeo, terges, vel tergo tergis terſi terſum *to cleanſe,* Juvenal:

Vaſa aſpera tergeat alter.

Mulceo & mulgeo habent communia præterita & ſupina mulſi mulſum, vel ut jam dicetur mulxi mulctũ. Mulceo, *to mitigate:* hinc demulceo, Terent. Non poſſum pati quin tibi caput demul-

ceam

ceam. Mulgeo *to milk*, Jubeo *to command:* Virg.

Infandum regina jubes renovare dolorem.

Indulgeo, *to grant eaſily or to make much of*, Terent. *Nimium filio indulges*, Torqueo *to torment, or turn round.* Exemplum ultimi, Virg.

——*Illum ter fluctus ibidem Torquet agens circum*

Sorbeo, *to ſup.* Fulgeo, *to ſhine* Urgeo, *to compell* Turgeo, *to be boulden* Algeo, *to be cold* Horat.

Qui ſtudet optatam curſu contingere metam,
Multa tulit fecitque puer, ſudavit & alſit.

Xi, ctum dant *mulcet. mulget, luget*, velut *auget.*
Xi *friget, lucet, connivet*, at abſq; ſupino.

Hæc quatuor verba mulceo, mulgeo lugeo & augeo, habent xi in præterito & ctū præcedente c in ſupino. Lugeo luxi *to mourn* Augeo auxi auctum, *to augment* Cicer. Natura non patitur ut aliorū ſpoliis noſtras facultates augeamus: Additur his Sugeo ſuxi ſuctum, at invenitur per tertiã ſæpius Sugo unde exugo, & exugeo *to ſuck* Tria verba faciunt xi in præterito abſque ſupino. Frigeo frixi, luceo luxi, conniveo connixi: quod etiam connivi habet, ut dictū eſt. Frigeo *to be cold* Luceo *to ſhine*, Perluceo vel r in l verſo, pelluceo, tranſluceo. Plaut. Pellucet quaſi laterna Punica:

TERTIA CONJUGATIO.

VVlt xi ctumq; *cio. facit*, & *jacit*, *ecit* & *actū.*
Elicio per ui dat *itum*, fratres magẽ, *xi ctū.*

Verbum tertiæ conjugationis deſinens in cio dat xi in præterito, & ctum per ct in ſupino, ut Aſpicio aſpexi aſpectum. Excipiuntur. Facio feci factum, Jacio jeci jactum, Quorum compoſita quæ mutant a in i breve, faciunt ſupina in ectum, per regulam, *A quoties mutatur in i, per e pono ſupina* ut Inficio infeci infectum, injicio injeci injectum, Quæ cum verbis vel adverbiis componuntur, ſequuntur ſimplex, ut Calefacio eci actum, ſic benefacio malefacio. Compoſita cum nominibus, tranſeunt in primam conjugationẽ. Magnifico, lætifico. Elicio magis habet elicui elcitum, quam elexi electum *to allure out*, Reliqua ejuſdem compoſitionis magis xi ctum faciunt, ut Pellicio Pellexi pellectum.

Teren. Is ſenem per epiſtolas pellexit, modo non montes auri pollicens. Simplex Lacio inuſitatum eſt, ſignificat in fraudem duco. Sic exolevit Specio. i. video compoſitis utimur quæ ſunt deſpicio deſpexi deſpectum. Reſpicio, inſpicio, perſpicio, mutant e ſimplicis in *i* breve: Facio olim paſsivum habuit facior, pro quo nunc fio utimur. Jacio jacis jacere, *to caſt* Objicio, *to object or caſt againſt*, Saluſt: Ea ſi tibi falſò objicio, refelle. Rejicio, rurſum jacio, *to caſt off or refuſe.* Virg.

——— Ex humeris rejecit amictum.

Dic fodi foſſum, gemino *ff*: *fugi* fugitúmque.

Fodio facit fodi foſſum gemino *ff*: Fugio autem fugi fugitum Fodio, *to delve* Fugio *to flee*. Compoſita utriuſque *fo* & *fu* ſyllabas corripiunt, exceptis præteritis, & ab eis formatis.

Ivi itumque *cupit*, *ſapit*, *ivi*, & *ui* dat itumq;.
Dic *capio*, cepi, captum. *rapio*, rapui, ptum.

Cupio facit cupivi, cupitum: ſapio ſapivi ſapitum, penultima longa quia olim fuerunt quartæ conjugationis: verum ſapio nunc ſæpius quidem facit ſapui ſapitum, penultima brevi: Capio cepi captum; rapio, rapui raptum. Sapio *to have favour, or to be wiſe*. Cupio, *to deſire*. Capio, *to hold to take, or underſtand*. Rapio *to reave* Horum omnium prima ſyllaba corripitur in compoſitis, ut percupio percupis: reliquorum compoſita mutant *a* in *i*:

Horat. *Miſce ſtultitiam conſiliis brevem.*
Dulce eſt deſipere loco.
Arripe quamprimum, brevis eſt occaſio lucri.

Seneca, Nil eripit fortuna niſi quod dedit.

Dat *pário*, peperi, partum, paritum. *Quatioque*
Dat quaſſi quaſſum, cuſſi cuſſum dabo proli.

In rio unicum verbum, Pario dat peperi partum, vel paritum: Hinc pariturus, illinc partus. In tio ſimplex unicum eſt, Quatio quaſsi quaſſum, compoſita ſunt concutio, diſcutio, excutio, percutio, &c. quæ omnia breviant ſecundam, & in præterito cuſsi, & ſupinis cuſſum habent: Parere proprie fœminarum eſt, *to bring forth children*, & metaphoricôs, Terent. ait: Obſequium amicos: Veritas odium parit. Quatio *to ſhake*. ut Quatio arborem.

Vult

Vult *üo* ſemper *ui* dans *utum*. vult *ſtruo* xi ctũ.
Datq; *fluo* xi, xum. *pluo*, vi, vel ui, dat & utum.
Vultq; *ruo* ruitum, dat utum proles tibi ſolum.
Nulla ſupina dabunt *metuo luo*, *còngruo*, ſicut
Annuo cum ſociis *cluo*, *reſpuo*, & *ingruo* junctis.

Verba in *uo* per diviſas ſyllabas deſinentia faciunt in præteritis *ui* per diviſas ſyllabas, & in ſupino *utum*, penultima longa: ut Arguo argui argutum, *to accuſe or reprove or ſhew*, ut arguo te furti Virg. *Degeneres animos timor arguit*,

Imbuo, *to weit or inſtruct*. Horat.

Quo ſemel eſt imbuta recens ſervabit odorem, Teſta diu.

A lavo compoſita huius coniugationis ſunt & in luo deſinunt ut Diluo dilui dilutum, *to waſh or put away* Excipiuntur quædam a regula. Struo facit ſtrũxi ſtructum, *to build*, Fluo fluxi fluxum *to flow*, ut aqua fluit, oleum fluit. Affluo *to abound*. Ovid.

Affluit incautus deſidioſus amor.

Pluo plui, vel pluvi, plutum, raro legitur niſi in tertia perſona ſingularis, quia exemptæ actionis eſt, *to raine*, Ruo rui ruitum, cado aut cum impetu curro, *to fall or run with force*. Ovid.

Quo moriture ruis, maioraque viribus audes?

Compoſita non itum ſed utum volunt, penultima brevi: ut Diruo dirui dirutum, *to caſt down or deſtroy*, Quædam ſequntur regulam in præteritis, ſed carent ſupinis: ut metuo, *to feare*, Luo, *to pay or ſuffer*. Virg. *Poſt mihi non ſimili pœna commiſſa luetis.*

Item congruo & annuo, cum congenitis, quæ ſunt abnuo, renuo, &c. Quibus adduntur, Ingruo *to invade*, Cluo, *to ſhine or fight*, & reſpuo, *to refuſe*, Spuo tamen & Nuo habent ſupina quemadmodum forte luo, & abnno. Inveniuntur enim luiturus & abnuiturus participia. Nuo, *to nod* Hinc annuere eſt aſſentire. Renuere, & abnuere, negare.

Bi, *bo*, bitũq; facit. *Scabo*, *lambo* carẽto ſupinis.
Ut *cubo*, ſic proles. Dant *ſcribo*, *nubo*, pſiptum.

Verbum deſinens in bo, facit bi in præterito, & bitum in ſupino, ut Bibo bibi bibitum. Naſo.

Sæpe bibi ſuccos quamvis invitus amaros.

Deglubo deglubi deglubitum, *to flay*, Suet: Tiberii verbum eſt, Boni paſtoris eſt tondere pecus, & non deglubere. Scabo ſcabi, *to rub*, Lambo lambi, *to lick*, Supina ſcabitum, lambitum, non ſunt in uſu. Compoſita a cubo in cumbo per tertiam definunt, & abiecto in præteritis & ſupinis *m*, faciunt cubui cubitum, ut cubo: velut procumbo procubui procubitum. Patent hæc in prima conjugatione, ſcribo ſcripſi ſcriptum, *to write*, Nubo nupſi, viro trador, *to be married*, Compoſita a ſcribo producunt penultimam. a bibo corripiunt ubique.

In *vi tum*, muta *ſco*. *Paſco* dat tibi paſtum.
Agnòſco, *cognòſco*, dabis per *itum*. Nihil autem
Gliſco dabit, velut incœptîva: *popoſcit* habeto
Poſcere, vult *diſco* didici: *compeſcit ui diſ*,
Hæc per itum flectam. *Conquexi* tolle ſupinũ.

Verbum deſinens in *ſco*, mutat ſco in vi ſyllabam & tum: ut Creſco crevi cretum, noſco novi notum, ſueſco ſuevi ſuetum. Excipiuntur a regula paſco, agnoſco cognoſco, quæ præterita regulariter formant, pavi, agnovi, cognovi. Supina vero contra regulam paſtum, cognitum, agnitum. Noſco notum in uſu habet. Videtur enim noſcitum aliquando habuiſſe, unde ſunt noſciturus & ignoſciturus participia. Gliſco caret præterito & ſupino. Item præteritis & ſupinis carent verba incœptiva, id eſt inchoativæ formæ, ſaltem propriis. Capiunt autem præterita a primitivis. ut Caleſco calui, tepeſco tepui. Quorum ſignificatio alia eſt quando his tribuuntur, quam ubi dantur primitivis; nam calui a caleſco ſignificat calidus factus ſum. calui a caleo, idem quod calidus fui. Præterea tolluntur poſco popoſci, diſco didici, compeſco, compeſcui. diſpeſco diſpeſcui, quæ quatuor faciunt ſupina in itum, ut poſcitũ, diſcitum, compeſcitum, diſpeſcitum: ſed ſunt raro in uſu. Conquiniſco, conquexi, ſine ſupino dicimus. Creſco, i. augeor, *to grow*. Juv. *Creſcit amor nummi quantum ipſa pecunia creſcit*.

Noſco, *to know*, ut Delphicum oraculum eſt. *Noſce teipſum*. Agnoſco, cognoſco, idem Ovid. *Fama celebrata per orbem*
Littera, cognoſci quæ ſibi quemque jubet,

Ignoſco *to forgive*, Terent, Pater obſecro ut mihi ignoſcas. Sueſco, *to uſe*, Cic. A te id quod ſuèſti peto, me abſentem diligas

atque

atque defendas. Deſuesco, *to diſuſe*, inſuesco, valde ſuesco. Ter. Qui mentiri aut fallere inſueverit patrem, tanto magis audebit cæteros. Pasco *to feed*, Pasce oves meas, Pasco herbam, id est edo. Gliſco. *to grow*, Poſco *to ask*. Reposco, *to ask again*, Deposco valde poſco, Expoſco idem. Diſco, *to learn*, Dediſco *to forget things learned*, Plaut. Haud æquum facit qui quod didicit dediſcit Ediſco, *to learn perqueer*, Addiſco, *to learn well*, Compeſco, *to ſtay or ſtrain*. Juvenal. *Digito compeſce labellum.*

Diſpeſco. *to ſunder*, Plin, Nilus Africam ab Ægypto diſpeſcit. Conquiniſco caput inclino ocquiniſco, ſine præterito & ſupino idem eſt.

N mota *ci ctum*, *vinco* dat: *dicoq;* xi, tum,
Ut *duco. parco*, si, ſumque, *pepercit* itumque.
Icere, ci ctum vult. *in di* ſum, *do* benè vertes.

Vinco facit vici victum, ablata n litera: Dico dixi dictum, duco duxi ductum, parco parſi parſum, vel peperci parcitum Ico ici ictum. Plin: lib. 13. Italiæ parcitum eſt; vetere interdicto Patrum Vinco, *to overcome*, Cic, Facile eſt vincere non repugnantes. Convinco, devinco, evinco, idem. Dico *to ſay or ſpeak*, duco *to lead*, Sen, Fata volentem ducunt, nolentem trahunt, capitur pro Judicare, & exiſtimare, Virg: *Tanton' me crimine dignum. Duxiſti.*

Parco, *to ſpare or forgive*, Ico, *to ſtrike*, Plin. Fulmine lautus ſola non icitur *In di, ſum, do bene vertes* Do mutatur in di & ſum, ut Mando mandi manſum, *to eat or chow*, Scando ſcandi ſcanſum to *climbe*, Defendo defendi defenſum, *to defend*, Incendo incendi incenſum, & accendo, *to kindle*, exceptiones ſequuntur.

Tollo *Cado*, *cecidi*, *caſum*, ortis tolle ſupinum:
Occido, cum paucis, teneat. *pandi* cape, *paſſum.*
Edi, ſum, vel ſtum. dat *pedo* pepedit, itumque.
Cædo, cecidit habet: ſic *pendo*, pependit, & in ſũ
Fiet utrumque: quibus par *tendo* eſt, dans quoque tentum.

Cado cecidi caſum, Compoſita, paucis acceptis, ut infra; carent ſupino: ut, accido, decido. Pando pandi paſſum. Edo pro comedo, edī

edi eſum vel eſtum; pedo pepedi peditum: cædo cum æ diphthongo cecidi cæſum: pendo pependi penſum; tendo tetendi tenſum vel tentum. cado, *to fall*, ut cecidit in foveam quam fecit. Compoſita mutant *a* in *i* breve: ut occido occidi occaſum, *to fall down*, ut Sol occidit. Et morior, *to die*, ut in Epitaph: Tullii

Ovid. *Occidit indigne manibus laceratus iniquis.*
Tullius, ah tumulo conditus exiguo.

Sic, incido, Recido, *to fall again*, Procido. *to fall before*, Excido, decido, ſatis nota ſunt. Contra producunt penultimam compoſita verbi cædo, *to cut, ſtrike or ſlay*, ut circumcido, Recido *to cut about*, incido, *to cut in*, Decido, deſeco, Pando, id eſt aperio vel ſpargo, *to open or caſt abroad*, Virgil.

Ecce trahebatur paſsis Priameia Virgo. Crinibus.

Pedo, ventris crepitum facio: ſupinum eſt peditum, licet non ſit multum frequens. Pendo, *to hang*, ut pendo furem aut togam. Tendo, *to bend or ſtretch out*, Virgil.

Tendunt vela noti Horat. *Sperat infeſtis, metuit ſecundis,*
Alteram ſortem bene præparatum Pectus, informes hyemes reducit
Iupiter: idem
Submovet. Non ſi male nunc, & olim Sic erit. Quondã cithara tacentem Suſcitat muſam, neque ſemper arcum
Tendit Appollo.

Quod *do* componit. *didit*, atq; *ditum* dabit uſq;
Dic tamen *abſcõdi*, quod *itũ poſcit mage quã ſũ.*
Sido præteritum neſcit, ſed nata cooptant,
A *ſedeo, ſedi*, teſtes *conſido, reſido*,
Dant di præteritis *rudo ſtrido*, carẽq; ſupinis.

Compoſitum tertiæ coniugationis a do, facit didi in præterito & ditum in ſupino: ut addo addidi additum, *to eeke*, Edo *to publiſh* Mart. *Quum tua non edas carpis mea carmina Læli,*
Carpere vel noli noſtra vel ede tua.

Trado, *to deliver*, Dedo idem eſt, Terent: Tibi pater me dedo, quidvis oneris impone, ac impera. Condo, *to make or build*, ut condo carmen, condo domum. Quandoque æquipollet ſuis compoſitis: Recondo, & abſcondo, *to hide*, Plin. Formicæ condunt æſtate fructus, quibus hyeme fruantur. Abſcondo, ſine geminati-

one

one abſcondi facit, & abſconditum melius quam abſconſum. *Sido præteritum neſcit.* Sido proprio præterito caret, ob id etiam ſupino propter ſignificationis cognationē cum compoſitis preteritū a ſedeo capere dicitur, ſignificat enim ſidere demittere ſe, *to ſetle or ſinke down*, Virgilius de avibus loquens. 6 Æn: v. 203.

Sedibus optatis gemino ſuper arbore ſidunt.

Rudo rudi, ſtrido ſtridi, ſupina non agnoſcunt Rudo, *to bray like an aſſe*, Perſ. de irato Juvene. *Arcadia pecuaria rudere credas.* Strido, *to ſcreik or noiſe.*

Tundo facit tútudi, tunſum, compoſtaq; tuſum.
Scindo ſcidi, ſciſſum, dat: *findo* fidi, quoq; fiſſū.
Et *fundo*, fudi, fuſum. *Si ſum*, dato *ludo*,
Divido, cum *vado*, *rado*, ceu *lædere trudo*,
Et *rodo*, *plaudo*, *claudo cedo*, geminans s.

Tundo facit tutudi geminans principium præteriti: in ſupino autem tunſum: in compoſitis ablata n litera tuſum facit, Contundo contudi contuſum, Imo & ipſum ſimplex quandoque tuſum invenitur habere. Scindo ſcidi, ſciſſum, & findo fidi fiſſum, perdunt n, tam in præterito quam in ſupino ubi geminant ſ. Fundo fudi fuſum, non geminat ſ. ſed perdit n, tam in præterito quam in ſupino. Tundo *to bruiſe*, Contundo, ſimul tundo. Obtundo, *to dul*, Ter. Ne me de hac re obtunda ſæpius, ſcindo *to cut*, abſcindo *to cut away*, exſcindo *to deſtroy*. reſcindo, *to cut again or looſe*, ut reſcindo pactum. Compoſita a ſcindo & findo in præterito corripiunt penultimam: ut Diffindo diffidi diffiſum, Findo, *to cleave* Hinc dicimus lingna fiſſilia, fiſſa. Fundo, *to yet or power forth*, ut fundo aquam. Fundo ollam, id eſt ollam fundendo facio. Fuſile quod fundendo formatur: ut fulſilis ſtatua.

Si ſum dato ludo: Decem verba mutant do in ſi ſum: ut ludo luſi luſum, & cætera verſibus comprehenſa, inter quæ cedo geminat ſ utrobique: ut ceſſi ceſſum. Ludo *to play*, Plin. Ludere me putas, ſerio peto. Item decipio, *to deceive*. Virgil.

Multa malus ſimulans vana ſpe luſit amantem.

Divido, *to divide*, Vado *to goe*, Rado *to ſhave*, ut rado herbam, rado ollam, rado terram: corrado, *to gather together*, Ter. Minas decem corraſi aliunde. Lædo *to hurt*, Compoſita mutant æ diphthongum

gum in i longũ, ut allido alliſi alliſum *to bruiſe*, collid *to bruiſe together, or ſlay*, Illido, impellendo lædo. Trudo *to thruſt*, Mola truſatilis quæ manibus verſatur. Extrudo *to put out*, Intrudo, *to put in by force*, detrudo *to repell*, rodo, *to gnaw* ut Mus rodit caleũ caper vitem, canis oſſa. Corrado, contero, Erodo, dentibus effodio, Plaudo *to clap hands for joy*, Applaudo, alicui plaudo, Claudo clauſi clauſum, *to ſhut or cloſe*, Compoſita au in ũ longũ vertunt ut includo, excludo *to ſhut out*, Recludo *to open*, ſecludo, *to cloſe apart*, Concludo *to cloſe together, or impriſon*. Cedo ſine diphongo *to give place*, Nato. *Cede repugnanti, cedendo victor abibis.*

Etiam cedo ſignificat in partem venio Ovid.

Ceſſerunt nitidis habitandæ piſcibus undæ.

Succedo, *to ſucceed*. Secedo *to withdraw aſide*

Go, vel *guo*, xi, tumq; facit. *Go, ſurgo*q; murant
In rexi rectum, pergo. Tamen iſta ſupinis
N tollunt *pingo, ſtringo*, cum *fingere, ringo.*
Tango, facit tetigi, tactum dat *ago*, egit, & actũ.
Vult *frango*, fregi, fractum, *pegi, pepigiq;*
Et panxi pactum, *pango*. capiet *Lego*, gi, ctum.
At *xi, ctumq;* dabunt, *intelligo, negligo, dili.*
Dat *pungo*, pùpugi, punxi, punctum venit inde.

Verbum in *go* vel *guo* deſinens, facit xi in præterito & ctũ in ſupino, præcedente c ut Affligo afflixi afflictum, *to trouble and moleſt*, cõfligo *to fight*, Infligo, incutio, Plaut, inflixit mihi vulnus Producunt hæc penultimam, quorum ſimplex fligo obſolevit. Rego rexi rectum, *to governe*, Compoſita mutant *e* in *i* brevẽ, ut Arrigo, *to lift up*, Terent. Arrige aures Pamphile, Corrigo, *to amend*, Terent. Si quid peccatum, arte corrigas. Pergo perrexi, *to proceed*, Surgo ſurrexi *to riſe*, quia cum ſint à rego, dictum eſt Perrigo, ſurrigo. Aſſurgo honoris exhibendi gratia ſurgo, inſurgo *to riſe in contrary*, Stingo, ſtinxi ſtinctum, *to put away*, obſolevit: Compoſita in uſu ſunt. Inſtinguo *to inſpire*, Diſtinguo *to diſtinguiſh*, reſtinguo, *to repell or put out*, Exſtinguo *to put out, or ſlay*, Horat. *Ubrit enim fulgore ſuo, qui prægravat artes*

Infra ſe poſitas, extinctus amabitur idem.

Tamen

Tamen iſta ſupinis. Excipiuntur quædam á regula, & primo quatuor quæ recte præteritum formantia in ſupino perdunt *n*, ut pingo pinxi pictum *to paint*, ſtringo ſtrinxi ſtrictum, *to ſtraine*, Plin. Apprehenſamque manum ſtrinxit. Fingo finxi fictum, *to feign or faſhion*, Saluſt Omnes homines qui ſtudent ſeſe præſtare cæteris animantibus ſumma ope niti decet, ne vitã ſilentio tranſigant, veluti pecora, quæ natura prona, atque ventri obedientia finxit: Ringo rinxi rictum, vel ringor, *to grin or be angry*, Terent. Ille ringitur, tu rides, nec præterita, nec ſupina, juxta regulam formant hæc. Tango tetigi tactum, ago egi actum, notæ ſignificationis verba, Ab hoc quia cogo eſt, facit coegi, coactum, *to compel or gather together*, ut neceſſitas me coegit, Virgil: *Tityre coge pecus*, Frango fregi fractum, *to break*, pango pepigi, pegi, vel panxi pactum, *to faſten, to make or write*, Cicer: An pangis aliquid Sophocleum? fac opus appareat. Lego legi lectum. Sic omnia ejus compoſita, exceptis tribus. Intelligo intellexi: negligo neglexi, diligo dilexi. Pungo pupugi, vel punxi punctum, *to prik or ſting*, Compoſita pleraque faciunt xi.

Dant ſi, ſum, *ſpargo*, *mergo*, *tergoque*. Locabis,
Per xi, xum, *figo*, *frigoque* Carento ſupinis,
Cum *dego*, *ſatago*, *ſugo*, ceu *lingit* & *angit*.
Vergo tẽet neutrũ, velut *ambigit*. *Ho* dato xi ctũ
Meio facit minxi, mictum, cave dicere *mingo*.

Hæc tria verba, Spargo, Mergo, Tergo, faciunt ſi & ſum: ut ſparſi ſparſum, merſi merſum, terſi terſum. Spargo, *to ſcatter abroad*, Virgil. *Sparge marite nuces* ſpargite humum floribus: Mergo, *to dowk or drown*, Tergo, *to dight*, Detergo idem ſignificat. Duo xi, habent in præterito, xum in ſupino, ſcilicet Figo fixi fixum & frigo frixi frixum: Figo, *to faſten*, Hieron. Cerne manus Judæe quas fixeras, cerne latus Romane quod foderas. Frigo, *to fry*, frixorium *a frying pan*, Hieron: in Eſaiã Confrixa ſunt oſſa mea tanquã in frixorio. Quædam verba in go terminata, aut raro aut nunquam habent ſupina: ut Dego & ſatago ab ago compoſita. Sugo ſuxi, *to ſuck*, Lingo, linxi, *to lick*, Plaut: Mel mihi videtur lingere. Ango anxi, *to torment or trouble*, Vergo verſi verſum debuit habere: ſed neutrum eſt in uſu, *to paſſe toward*.

Cic:

Cicer: Perſpice quo iſta vergant, mihique reſcribe. Utroque caret etiam ambigo, *to drive about or doubt*, Terent. Simo & Crito vicini noſtri hic ambigunt de finibus; me cepere arbitrum, Dego *to take away*, Plaut: Iſtum laborem ſoror degam & diminuam tibi. Item tranſigo, *to live or dwell in a place*, ut Scipio degit vitam Linterni. Satago, ſolicite ago, ſeu laboro, *to be very carefull and diligent: Ho dato xi ctum.* Duo ſunt verba in *ho*, & faciunt *xi.* in præterito, & *ctum* præcedente *c* in ſupino: ut Traho traxi, tractum: Veho vexi vectum. Traho, *to draw with force*, Hinc trahea & traha, vehiculum ſine rotis. Contraho, *to draw together*,

Horat: *Contrahas vento nimium ſecundo, Turgida vela.*

Veho, *to carry*, Eveho & proveho, *to extoll and advance*, Virg:

——— Pauci quos equus amavit.
Jupiter, aut ardens evexit ad æthera virtus.

Livius. Ad ſummos honores alios ſcientia iuris, alios eloquentia, alios gloria militaris provexit. In *io* per i, conſonantem unicum eſt verbum Meio, pro quo mendoſe paſſim invenitur mingo facit autem minxi mictum, *to piſſe*, Perſius:

——— Sacer eſt pueri locus extra Meiite.

Lo, dat *ui*, *Colo*, *cònſulo* & *òcculo* dantur in ultum.
Altũ dic vel itum: molitũ *Molo*, *Celloq́* celſum.
Cello facit ceculi, culſum: *pepuli* da o pulſum.
Velli vel vulsi dat vulſum *fallo* fefelli
Falſum. Sublatum dat *Tollo*, *Suſtúlit* atque.
Sallo facit ſalli ſalſum. *Fſallo* dato pſalli.
Nulla ſupina dabunt *pſallo*, *volo* jungito prolẽ.

Verbum deſinens in *lo* facit præteritum in *ui*: ut Colo colui: alo alui: conſulo conſului: occulo occului: cello cellui: molo molui. Inter hæc. collo, conſulo & occulo faciunt ſupinum in ultum: ut cultum, conſultum, occultum. Alo dat altum vel alitum: molo ſolum molitum, unde nomen molitor. Cello ſine dipthongo celſum facit, unde nomina celſus & excelſus. Cælo cum æ dipthongo ceculi culſum facit: Pello facit pepuli pulſum. Vello velli vel vulſi vulſum; Fallo facit fefelli falſum, tollo ſuſtuli, ſublatum, a compoſito ſuo ſuſtollo, olim fecit tetuli; Sallo facit

ſalli

ſalli ſalſũ. Pſalſo pſalli, ſupino caret, ut Volo volui, colo, *to worſhip or reverence, to till.* Macr. Vectius cum monumentum patris exaraſſet, ait Auguſto, hoc eſt, vere monumentum patris colere. Conſulo cum dativo eſt conſilum do *to give counſell.* ut Senes junioribus cõſulunt & provideo: ut male conſuluiſti famæ tuæ. Conſulo cum accuſativo, peto conſilium, *to ask counſell.* Occulo, *to hide,* Alo, *to nouriſh or mantaine.* ut Honos alit artes. Molo, *to grinde.* Cello ſine diphthongo id eſt cedo jam obſolevit. Compoſita in uſu ſunt, excello, antecello, præcello i præcedo & ſupero, *to excel.* Dicimus quoq; per ſecundam excelleo. Cællo cum æ diphthongo, id eſt cædo vel frango, extra cõpoſitionẽ jã nõnnimur, cõpoſita præcello & procello, *to break or overthrow.* Hinc procella, *a ſtorme.* Pello *to put away* Boetius de cõſolatione philoſ, lib,

Gaudia pelle, *Nubila mens eſt,*
Pelle timorem, *Vinctaque frænis,*
Spemque fugato, *Hæc ubi regnant.*
Nec dolor adſit,

Vello *to pluck* Fallo, *to deceive,* Terent: Eho quæſo, laudas eos qui heros fallunt? res fallit me, id eſt neſcio, latet me. Horat:

Nec vixit male, qui natus moriensque fefellit.

Tollo, *to lift up, or take away, or ſlay.* Utrumque ſignificatum perſpicitur ex illo in Neronem diſticho.

Quis neget Æneæ magna de ſtirpe Neronem.
Suſtulit hic matrem, ſuſtulit ille patrem.

Sallo, *to ſalt.* Salſus, ſale conditus: & qui ſalibus & ſcommatis hominẽ aſpergere novit, ut apud Horatiũ ſalſus homo. inſulſus, non ſalſus & ineptus. Pſallo præcedẽte p, cano & proprie inſtrumẽto muſico *to ſing or play on inſtruments.* Saluſt; Pſallere, & cantare doctius quam probæ mulieri ſatis eſt.

Mo, per *ui*, dat *itũ*. *Tremo* ponitur abſq; ſupino,
Dant pſi ptum *Demo*, *promo*, cum ſumere *como*.
Vult *emit*, *emi*, *emptũ*. géminãs ſ, dat *premo* ſi, ſũ

Verbum deſinens in *mo*, facit ui per diviſas ſyllabas, & itum: ut Vomo vomui vomitum *to vomit.* Fremo fremui fremitum *to roar and make a noiſe.* Tremo tremui, caret ſupino, *to tremble.* quatuor in mo habent pſi, ptum, ut demo dempſi demptum, Como, compſi comptum, Demo *to take away.* Horat: *Deme ſupercilio nubem.*

Pro-

Promo *to bring forth or expone.* Plaut. Prompſiſti tu illi vinum? non prompſi, Sumo *to take.* Cicer. Quanquam non mihi tantum ſumo Judices atque arrogo. Como, *to dreſſe or comb.* Comptus ornatus, incomptus, inornatus. Emo emi emptum, *to buy.* ut emi librum. Compoſita mutant e in i breve, ut Redimo redemi redemptum, Adimo, *to take away.* Ovid.

Nam vires adimit Veneris damnoſa voluptas.

Premo preſſi preſſum, utrobique geminos *to tread down, or preſſe.* compoſita mutant e in i breve: Exprimo, *to preſſe out or to ſpeak out.* Plin. Exprimere non poſſũ quãto gaudio ſum affectus.

Ponere, cum *gigno*, per üi, per itumq; locabo.
Dico *cano* cecini, cantum. Per *üi* fit & *entum*
Proles. Dat *Temno* psi, ptũ: *vi* vertimus in *tum*
Præteritis, *ſivi*, *ſprevi*, *ſtravi*, quoq; *crevi*:
Lini, vel levi, livive, litumque ſupinum eſt.

Verba in no pauca ſunt, nec datur hic regula, ſed ponuntur ſingula, Pono & gigno habent ui per diviſas ſyllabas & itum: pono poſui poſitum: gigno genui genitũ, cano cecini cantum. Compoſita mutãt a in i brevem, & faciunt ui per diviſas ſyllabas, & entũ ut præcino præcinui præcentum. Temno tempſi temptum. Quinque in *no* verba faciunt præterita in *vi* ſyllabam, quã in tum mutando, faciunt ſupina, ut ſino ſivi, ſitum. Sperno ſprevi ſpretum. ſterno ſtravi ſtratum, cerno crevi cretum: lino livi litum. itẽ linĩ vel levi in præterito, pono *to place or lay down*, Pone metum: Gigno *to engender.* de viro & fœmina dicitur, Transfertur etiam ſæpe ad alia, Horat. *Ludus enim genuit trepidum certamen & irã*

Ira truces inimicitias & funebre bellum.

Cano *to ſing*, Virgil. *Non canimus ſurdis*----
Temno id eſt ſperno, *to lightly.* Virg:

Diſcite juſtitiam moniti, & non temnere divos.

Magis in uſu eſt compoſitum: Contemno contempſi contemptum; Sino *to let alone*, ſperno *to deſpiſe*, ſterno, *to ſpread down or cover* Præteritum & ſupinum verbi cerno extra compoſitionem raro leguntur; ſignificat autem video, *to ſee*: Lino *to ſmeir, or anoynt.* Quintil: Liniſti parietem mariti ſanguine. Penultima hujus verbi in præſenti & ſupino corripitur; Dicimus & Linio per quartam.

Po,

Po, pſi, ptũq; facit. Rupi, ruptum, dabo *rumpo.*
Donat *iii* per *.tum Strepo*, cum *crepo.* dat *Coquo*
Xi, ctum.
Vult *linquo*, liqui: lictum, natis dabit apte.

Verbum deſinens in po facit pſi & ptum præcedente p, ut repo repſi reptum, ſic carpo, ſerpo, clepo, ſculpo, ſcalpo. At rumpo dempto m, facit rupi, ruptum. Strepo & crepo (quod ſæpius primæ cõjugationis eſt) faciunt ui in præterito, & itum in ſupino. repo & ſerpo, *to creep.* Compoſita penultimam producunt: Adrepo vel arrepo, *to creep till*, Irrepo, *to creep in.* Obrepo, *to come quietly.* ſenectus obrepit homini: ſomnus obrepit oculis. Cicero filius de Cratippo. Exoro ut mecum quam ſæpiſſime cœnet: hac introducta conſuetudine, ſæpe inſcientibus nobis & cœnantibus obrepit: ſublataque ſeveritate Philoſophiæ humaniſſime nobiſcum jocatur. Carpo, *to pluck.* Virgil,

Carpent tua poma nepotes.

Clepo, *to ſteal*, Livius, ſi quis clepſit, ne populo ſcelus eſto. neve cui cleptum erit, ſculpo ſculpſi ſculptum, *to carve or grave*, Rumpo *to break*, rumpo vocem aut ſilentium, id eſt loquor. ſtrepo, *to make great noiſe* Perſtrepo, valde ſtrepo, Inſtrepo, in aliquo ſtrepo, Apes inſtrepunt floribus. Obſtrepo, contra ſtrepo. Inſtrepo, inter aliquid ſtrepo, corripiunt omnia penultimam.

Dat coquo xi, ctum. Duo ſunt in *quo*, Coquo coxi coctum, Linquo liqui lictũ, quo ſupino in ſimplici vix utimur, Sed bene in natis, id eſt, in compoſitis, ut Relinquo reliqui relictum. Coquo, *to ſeeth* Coquo cerviſiam non braxo. Linquo *to leave*, relinquo idem; ut cordato viro relinquendæ nugæ.

Ro, vi, tũq; dabit. geſſi, *gero*, Vult quoq; geſtum,
Uro, uſſi, ac uſtum. *Verro*, ri, ſi, dato verſum,
Curro cúcurrit habet curſum dat *ui* ſero natum
Atque ertũ: dat & evit, itum ſub duplice ſenſu.

Verbum deſinens in ro, facit in præterito vi ſyllabam, in ſupino tum: ut tero trivi tritum. quæro quæſivi quæſitum: quod per ſyncopam etiam quæſtum facit Unde quæſtus quæſtor. Excipiun-

tur,

lut, Gero geſsi geſtum. Uro uſsi uſtum. Verro verri vel verſi verſum. Curro, cucurri, curſum Sero juxta regulam facit ſevi, & in ſupino *e* in *a* mutato ſatum, ſignificat ſemino aut planto, *to ſowe or plant*. quam ſignificationem ſi compoſita ſequuntur, habebunt *evi* in præteritis, & *itum* penultima brevi in ſupinis. Sin recedunt à ſimplicis ſignificatione: recedunt etiam à ſimplicis præteriti, ſupinique forma, faciuntq; ui, ertum: ut Aſſero, i. prope ſero vel planto, habet aſſevi aſsitum, *to ſow near*. Aſſero, autem pro affirmo, aſſerui, aſſertum, *to affirme*. Sic diſſero pro diſputo vel narro, diſſerui, diſertum, unico ſ in ſupino *to diſpute or reaſon*. Sic ſero olim habuit ſerui ſertum. Tero, *to conſume or break in pieces*, Quæro quæſivi quæſitum, cũm ſ in præterito, & ſupino *to ſeek or to ſpeir*. ut quæro ex te vel a te. Magiſter quæſivit de te. Com. poſita mutant æ dipthongon in i longum: ut Acquiro, *to get* Gero, *to bear*: Gerulus, portator & geſtator: gero quoque eſt rego, *to guide*, ut Petrus ſe bene gerit. Compoſita corripiunt penultimam: ut Aggero *to gather togither*. Hinc agger. Aggero aggeras primæ, *to augment*. Uro *to burn or hurt*. Uro hominem, id eſt dolore afficio. Compoſita penultimam producunt: ut aduro aduſsi aduſtum. & comburo, *to burn* Amburo, *to burne wholly*. Verro *to ſweep or cleanſe*. Juvenal:

Verre pavimentum nitidas oſtende columnas.

Curro, accurro, excurro, incurro, præcurro facile patent. Occurro *to meet or reſiſt*: Succurro, *to help or come in memory*. Tul. Ut enim quidque ſuccurrit, libet ſcribere. Fero tuli latum, a tulo obſoleto verbo, & hoc in ſequenti libro patebit, Furo id eſt inſanio, præterito ſupinoque apud veteres caret, *to be mad*.

Unde nota, ſi alicui, præteritum deſit, cape illud a ſynonymo, ut Furo, inſanivi ab inſanio, aio dixi à dico: ſic ſcabo, fricturũ à frico

So, vi tumque facit. ſi, ſumque *faceſſo*, *capeſſo*, Cum *viſo*. *pinſo* dat pinſuit, indeque piſtum.

Verbum deſinens in *ſo*, facit ſivi & ſitum ut Laceſſo laceſſivi, laceſſitum, penultima longa, *to trouble or provoke*: Virg.

Efficiam poſthac ne quenquam voce laceſſas.

Poteſt etiam in præterito habere laceſſi, Arceſſo, arceſsivi, arceſſitum, *to accuſe*. Accerſo, accerſivi, accerſitum, *to call, or go to call*. Horat. *Si melius quid habes accerſe, vel imperium fer*.

Terent.

Quarta Conjugatio

I Vi quarta facit: vi ſemper vertitur in tum.

Verbum quartæ conjugationis facit in præterito *ivi*, & in ſupino *itum* penultima longa: ut audio audivi auditum: ſcio ſcivi, ſcitum: ſic crocio, vocifero ut corvus, *to crowp*, Glocio, *to keckle*, Cucurio, penultima longa. *to crow*, Laſcivio, *to be wanton*, Sopio, dormire facio, *to bring on ſleep*, Garrio, *to clatter*, Aves garriunt, id eſt cantillant. Habent itum penultima brevi, eo & queo cum compoſitis, ut redeo reditum, nequeo nequitum. Ambio, i. circumeo, item ambiendo appeto, *to go about*, *to deſire*, ambitus tamen participium producit penultimam, quam corripit ambitus nomen, id eſt ambitio. De participio. Ovid.

Iuſſit & ambita circundare littora terra.

De nomine Lucan. *Ambitus & luxus & opum metuenda facultas.* Queo, *I may* Nequeo, *I may not.*

Singultit, vult singultum, *ſepelire* ſepultum.
Væneo dat vænum: veni ventum *venio* vult.

Excipiuntur a regula quædam. Primo, tria, ſecundum regulam facientia præteritum, & contra regulam ſupinum: ut ſingultio ſingultivi ſingultum, ſepelio ſepelivi ſepultum, væneo venivi vænum, at venio facit veni ventum. ſingultio *to ſob*, Hinc ſingultim Adverbium, *with ſobbing*. Horat.

Ut veni coram ſingultim pauca loquutus.

Sepelio, *to bury*, Væneo, id eſt vendor, quaſi vænum eo, *to be ſold*, Supinum multi Grammatici dicunt eſſe vænum, quod pro vænitum ponitur. Venio, *to come*, Compoſita corripiunt ſyllabam ve in præſenti ſed in præterito producunt: ut advenio, *to come to*, Hinc adventus, advento adventas, *to draw near.*

Pone *Amicit* per *ui*, per ctū. Dat *Vincio*, xi, ctū
Sancio jungatur, quod & ivi format & itum.

Amicio facit amicui amictum, *to cloath*, Vincio, vinxi victum: ſancio ſanxi ſanctum, aliquando ſancivi ſancitum. Vincio, *to bind*, Devincio, *to obliſh*, Cicer, Sanguinis conjunctio devincit homines charitate. Sancio, *to ſtatute under a pain*. Lucan.

Romanas ſancire volunt hoc ſanguine leges.

Haurit ſi, ſtum, dat. pſi, ptum, dat *ſepio*. ſaltum
Et ſalui, *Salio*: proles formantur in ultum.
Dat *pſi*, *pſum*, *cãbit*. legi hæc quãdoq; perivi

Haurio hauſi hauſtum, vel ſine t hauſum *to draw up*, Sepio ſepſi ſeptum *to hedge or dyke in*, ſalio ſalui ſaltũ, *to lowp*, Ovid. 1. fa

Per flammas ſaluiſſe pecus ſaluiſſe colonos.

Cambio pſi pſum, *to wiſſel or change money*, Invenitur auten & ivi habere: ut cambivi cambitum. Sic Haurio haurivi hauritum ſepio ſepivi ſepitum: ſalio ſalivi non tamen ſalitum. Cujus com poſita mutant *a* in *i* brevem: ut inſilio, üi vel ivi, inſultum.

Sentio, ſi, ſum, vult, ut *ràucio*. *fulcio*, ſi, tum,
Et *ſarcit*, *farcit*. Per *ui* mutatur, & ertum
Ex *pário* natum. ri *comperit* & *réperit*, vult.

Sentio ſenſi ſenſum: raucio rauſi rauſum: Tria faciunt ſi, tum ut fulcio fulſi fultum. Ovid. *Hercule ſuppoſito ſydera fulſit Atlas* Sarcio farſi ſartum, Farcio farſi fartum, Compoſita à pario qua mutaverunt *a* in *i* brevem, faciunt ui per diviſas ſyllabas, & ertũ Aperio, aperui, apertum, At duo habent ri & ertum: ut Comperio comperi compertum, reperio, reperi vel repperi repertum. Sentio *to perceive or feele*, Raucio, *to be hoarce*, Dicitur & rauceo, unde rauceſco. Fulcio, *to fortifie or hold up*, Sarcio, *to mend*, Farcio, *to fill*, Aperio, *to open*, Comperio, & reperio *to finde*.

Ovid. *Tu non inventa reperta eſt.*

Aio præterito caret, & meditantia verba.
Parturio, *eſurio* cum *nupturio* vollo tolli.

Aio, id eſt dico, caret præterito. verba meditativæ formæ caren præterito. & proinde ſupino: ut dicturio, i. cupio dicere, *to deſir to ſpeak*, Eſurio tamen eſurivi, & parturio parturivi, nupturioq nupturivi.

Deponentium & Communium præterita & ſupin

EX *or* finitis activam fingito vocem,
Et *pòti r*, *potio*: formabitur inde ſupinum.

Verbis in or propria deſunt præterita, ſed eorum loço ponimus

ſub-

ſubſtantivum verbum, cum eorundem verborum participio præteriti temporis, quod a poſteriore ſupino formatur. Hoc igitur pacto in illis formam ſupinorum inveſtigabis, Finge deponentia ac communia in o terminare poſſe, deinde ex præceptis hactenus traditis, tribue illis in o mutatis præterita quoque fictitia, & ſupina, ut a potior, finge potio potis potire, hoc ſi uteremur juxta regulam de quarta conjugatione haberet potivi potitum, potitu, quæ nunc ſunt ſupina verbi potior, cui propterea dabimus potitus ſũ in præterito. Sic conſiderabis in prima conjugatione Abominor, teſtor, verecundor, &c. In ſecunda vereor, revereor, liceor, pollicor, & ſi qua ſunt alia. In tertia Naſcor, fungor, patior. Potior quartæ conjugationis eſt, & in quibuſdam perſonis etiam tertiæ *to get or bring in ſubiection.* Virgil.

Fas omne abrumpit, Polydorum obtruncat & auro, Vi potitur,
Lucil. *Deficit alma Ceres, nec plebes pane potitur.*

Abominor, *to deteſte and abhor*, Teſtor, *to be witneſſe or take to witneſſe*, Teſtor deum, Deteſtor, *to hate or deteſte*, Salomon, *Arrogantiam & ſuperbiam, & os bilingue deteſtor*, Verecundor *to be ſhamefull*, Plaut. *Verecundari neminem apud menſam decet*, Vereor, *to feare* Plin *Multi famam, pauci conſcientiam verentur* Revereor, *to reverence* Liceor, *to apprize or cheapen*, Licitum licitu, ſupina inuſitata ſunt: ſic & præteritum licitus, cujus vicẽ ſupplet derivativi præteritum licitatus ſum. Polliceor, *to promiſe* Naſcor, *to be born*, Fũgor, *to exerciſe an office*, Patior, *ſuffer*,

Sequuntur exceptiones.

Nil formant *veſcor, liquor, médeor, reminiſcor.*

Supinis & proinde præteritis carent. Veſcor, liquor, medeor, reminiſcor, inter quæ medeor ſecundæ conjugationis eſt: reliqua tertiæ conjugationis ſunt. Veſcor *to eat*, Conveſcor, *to eat or live together* Liquor, *to be melted.* Ovid.

Liquitur ut glacies incerto ſaucia ſole.

Reminiſcor, *to remember*, Medeor, *to remeid or heal* Cic. Philoſophia medetur animis.

Non ſervant normam *tutus, tuitus ratus, aptus, faſſus, fructus, fruitus ſq; projectus*, & *ultus*, atque *ſequutus*, & *experrectus*, juncta *natus*

Niſus vel *nixus*, *greſſus*, velut *orſus*, & *uſus*,
Oblitus, *queſtus*, *commentus*, junge *miſertus*:
Et *feſſus menſus*, *lapſus*, *nactus* quoque *pactus*:
Mòrtuus ac *ortus*, ſed donat iturus utrúmque.

Formant ſupina & proinde præterita contra regulam verba, quorum participia præteriti temporis in litera poſuimus, Tueor, tutum, *to defend* ſupinum etiã tuitum hinc participium tuitus & verbale in io, tuitio, Habet quoque tutum vel tuitum, hujus ſynonymũ tuor tueris tertiæ conjugationis cujus infinitivus non eſt uſitatus niſi in compoſitis: ut contui, intui, obtui. Reor, ratus ſum. *to beleeve* Ovid: *Sum ratus eſſe feram, telumq; volatile miſi,*

Apiſcor aptus ſum *to get* Verbum eſt obſoletum, pro quo utimur compoſito Adipiſcor, adeptus ſum. Fateor faſſus ſum *to grant* ut fateor culpam. Compoſita mutant a in i ut Diffiteor, diffeſſus ſum *to deny*, Fruor, fructus vel fruitus ſum; ut Utor uſus ſum, in hoc differunt, quod utimur quopiam alterius rei aut commodi gratia, fruimur vero nullius, niſi ut voluptatem capiámus, ideoq; in idem recidunt frui, delectari, voluptatem capere. De utor pulchrum eſt Matherbalis in Hannibalem exemplum apud Livium, Non omnia nimirum eidem Dii dedere. Vincere ſcis Hannibal, victoria uti neſcis. Proficiſcor, profectus ſum, *to go*, Ulciſcor ultus ſum, *to revenge*, Sequor ſequutus ſum, *to follow*, Expergiſcor experrectus ſum, *to waken*, Horat.

Ut jugulent homines ſurgunt de nocte latrones,
Ut teipſum ſerves non expergiſceris.

Loquor loquutus, vel per c locutus ſum, *to ſpeak*, Nitor niſus vel nixus ſum, *to endeavour or to leane to.* Ovid.

Nitimur in vetitum ſemper cupimuſque negata.

Gradior greſſus ſum, *to gang*, Ordior orſus ſum, *to begin*, Obliviſcor oblitus ſum, *to forget*, Queror, queſtus ſum. *to complain* Comminiſcor, commentus ſum, *to deviſe*, Terent. Quid agam aut quid comminiſcar? Miſereor, miſertus ſum *to pitty*, Fatiſco feſſus ſum vix eſt in uſu, idem valet quod compoſitum ejus defatiſcor defeſſus ſum, *to be tyred*, Metior menſus ſum, id eſt pondero & conſidero, menſuro, æſtimo, *to meaſure*, Labor, lapſus ſum, labo, *to ſlide*. Nanciſcor, nactus ſum id eſt acquiro, *to get*, Pacis

facio pactum, vel in pactum peto, *to make a band or covenant*, Morior Participium facit mortuus, quod nonnulli nomen esse volunt Participium futuri temporis est moriturus, tanquam supinum fuerit moritum, est autem morior, è vita discedo, & tertiæ conjugationis est, *to die*, Orior, ortus sum, surgere incipio, *to begin to rise*, Orior habet participium futuri temporis oriturus, tanquam ab oritum oritu supinis, Item infinitivum oriri per quartam habet, Reliqua per tertiam sæpius, licet oiris non male dixeris.

DE VERBIS ANOMALIS, DEfectivis, & Abundantibus. LIBER VI.

ANOMALA.

QVæ contra normã flectes, anòrmia sunto: Vt *fero. sum, fio, volo, eo, queo, saltis, edo, sis, Ausim, quæso, forem, faxo, cedo*: Pluraq; multa Defectiva etiam. sic *ambest, inquio & inquam, Insit, ave, salve, capsis, àpage*: quibus *euge*, Des, & *ait, sodes, ovat*: omnia prosa recludet.

Verbum anomalum vel anorme est, quod contra aliorum regulam conjugatur: ut Fero, sum, fio, volo, nolo, eo, & queo, quæ ex rudimentis nota sunt, Fero id est porto vel patior, *to bring or suffer*, Terent. Multa ex quo fuerint commoda, æquum est ejus incommoda ferre. Sum, *I am*, Habet præteritum Fui, ab antiquo verbo Fuo: caret Gerundiis. nec participium Ens in usu est: Potens nomen est, *mighty*, Participia vero præsens, absens, nihil tale á reliquis compositis est, quia prodens. obens, &c. non dicimus. Comicum est, Siem sies siet, &c pro sim sis sit, &c. Fio, i, efficior, *to be made*, In imperativo, Fi non dicitur, & fite rarissime.

Volo *I will*, Imperativo caret, quia voluntas est libera. Nolo *I will not*, in Imperativo secundas habet utriusque numeri personas, Noli, nolite: nolito nolitote. Eo & Queo: Ibam quidam. Ibo quibo, ut olim alia quartæ conjugationis omnia: Plaut. Testudineum istum tibi grandibo gradum. sic Virg: etiam lenibat, nutribat, dixit pro leniebat nutriebat.

Malo

Malo. *I rather*, Mavis, mavult, malumus, mavultis, malunt, Malebam, malui, malueram, malam, malès, malet. Imperativo caret, Optativo Mallem, Maluiſſem, Malim, Conjunctivo, Malim Mallem, Maluerim, Maluiſſem, Maluero, Infinitivo Malle, maluiſſe, cæteris caret Sic Mavelim, mavellem &c.

Sultis comicum eſt pro ſi vultis, & ſis pro ſi vis. & capſis, pro cape ſi vis, Sodes, pro ſi audes. Indicat: modo, tempore præſenti ad ſecundam perſonam ſingularem, Sodes, capſis, cæteris carent. Sic ſecunda perſona præſentis indicativi ſis: Et pluraliter ſultis, cæteris caret.

Edo es eſt, Et plural Edimus editis edunt. Edebam, Edi, Ederam, Edam, Imperativo, es vel ede edat. Et pluraliter Edamus edite vel eſte, edant. Futuro Eſto vel edito, Et pluraliter Edamus, eſtote vel editote, edunto, Optativo edam. Eſſem, ediſsem, Conjunctivo Edam, Eſſem, ederim, ediſſem, edero, Infinitivo eſſe, ediſſe eſurum eſſe, Gerundia, edendi edendo edendum. Supina eſum, eſu, vel eſtum, eſtu, Paſſivum regulare eſt, niſi quod eſtur pro editur etiam dicitur Compoſita eunt ſimiliter: ut Comedo, comes, comeſt, *to eat*, Exedo exes exeſt, *to eat all.*

Indicativo vel optativo futuri temporis, Auſim, auſis. auſit Et pluraliter Auſint, cæteris caret, id eſt audebo, vel utinam audeam. Livius lib i. nec ſi ſciam, dicere auſim.

Indicativo modo, tempore præſenti, ad primam perſonam quæſo. Et plural: per eandem perſonam quæſumus, irregulariter, *u* pro *i*, id eſt rogo & rogamus, cætera exoleverunt.

Optativo modo, tempore præſenti & præterito imperfecto, & Conjunctivo modo tempore præſenti & præterito imperfecto, utinam vel cum Forem fores foret: & pluraliter forent. id eſt eſſẽ eſſes eſſet, eſſent, Infinitivi futuro, Fore, id eſt futurum eſſe: & ita differt ab eſſe, contra indoctos, cæteris, caret. Terent. Dixin hoc fore.

Faxo indicativi modi eſt futuri temporis pro faciam, *I ſhall do* Conjugatur autem ſic, Faxo faxis, faxit Et pluraliter faxint. Dicimus enim in futuro Optativi, & præſenti conjunctivi, Faxim, faxis, faxit Et plural: faximus faxitis faxint. pro faciam, facias, faciat. &c.

Imperativo modo, tempore præſenti ad ſecundam perſonam, Cedo, id eſt dic vel da. Et plural. ad eandem perſonam, cedite id

eſt

eſt dicite vel date: Cæteris caret. Terent: Tu mihi argentum cedo. Item, Quid factum eſt, cedo. Cedite apud Plautum reperies. Invenitur cædo cæcidi, cedo ceſſi: & cedo defectivum quod priorem corripit.

Ambeſt tertia perſona præſentis Indicativi, pro circum eſt, ſola eſt. Inquio vel inquam dico, *I ſay* Indicativo modo tempore præſenti. Inquio inquis inquit, Et plural. inquiunt. præterito perfecto inquiſti inquit, futuro inquies inquiet, & imperativo modo tempore preſenti, ad ſecundã & tertiam perſonam inque inquiat. Futuro Optativi inquiat, Hæc in uſu ſunt. reliqua pene exoleverunt.

Infit tertia perſona præſentis & præteriti perfecti indicativi tantum eſt in uſu. Virg. 12, Æneid:

——*Ita turbidus infit.*

Id eſt, dicere incipit, *he begins to ſpeak,*

Ave imperativo modo, ad ſecundam undique perſonam, ave, & plural. avete: Futuro aveto Et plural. avetote. Infinitivo modo tempore præſenti avere. Sic conjugatur Salve: Utrumque eſt ſalutantis verbum: ut Ave Cæſar Imperator. Salve Regina, At Cicer. ad Atticum dixit. *Salvebis a meo Cicerone.* Valeo, id eſt ſanus ſum integrum eſt *to be in good health.*

Apage, id eſt abduc, remove, *remove*, conjugatur ſic, Imperativo modo tempore præſenti ad ſecundam in utroque numero perſonam Apage, Apagete,

Imperativo modo tempore præſenti ad ſecundam perſonam, Euge, cæteris caret. Plerique dicunt eſſe Interjectionem aſſentientis & ſponte ſua congratulantis.

Indicativo modo tempore præſenti Aio ais ait. Et plural. Aiunt præterito imperfecto Aiebam integrum eſt. Præterito perfecto aiſti: & pluraliter aiſtis. Imperativo modo tempore præſenti ad ſecundam perſonam Ai. Futuro Optativi, & præſenti Conjunctivi Aias, aiat Et plural: Aiamus aiant, Participium eſt aiens. Cætera non ſunt in uſu Plaut *Vel tu mihi aias, vel neges* Idem. *Vel ai vel nega.*

Phocas ſolum ponit hanc tertiam perſonam Ovat: Participiũ eſt ovans, *rejoycing*, Reliqua parum ſunt in uſu, licet quidam ponant ovo ovas ovat, & cætera ſine Eclipſi.

Amabo *I pray you*, integrum eſt, quia conjugatur ut Amo, amas

nec

nec eſt proprie interjectio blandientis, licet interjectionis vel adverbii officio fungatur: regit enim poſt ſe accuſativum, ut Amo, Si quis vellet omnem antiquitatem diligenter perſcrutari, longe plura inveniret anomala & ecliptica ut Exceſſis pro excedas: Irritaſſis pro irrites, Locaſſim pro locavero, aut locem, Prohibeſſis pro prohibeas, Taxis pro tangas, Danunt pro dent, Perduint pro perdant, Levaſſo pro levem, aut levabo, Duis pro des, Creduis pro credas, adſſint pro adigant, &c

Dor, furo, for, der, fer, vix unquam ſuſcipit uſus.

Perſonæ primæ, Dor, furo, for, der, fer à fari non ſunt in uſu. Id de ſimplicibus intellige, quia peſſundor, affor, bene dicimus,

Impe ativu per Apocopen.

Dic, duc, fac. fer, ſed hæc (non fic) dicitur apte.

Per Apocopen dicimus, Dic, duc, fac, fer, pro dice duce, &c Sic prædic, abduc benefac, perfer. Compoſita autem a facio, ubi a in i vertitur, non patiuntur Apocopen, quia perfice, infice, dicimus, non perfic, Infic. Leges aliquando dice, duce, face. Terent. *Orandi jam finem face* Idem. *Me miſſum face.* Ain pro aiſne, viden pro videſne, & ſimilia, patiuntur etiam Apocopen.

Syncopa in præte ito.

Syncopa diminuit de *vi* formata frequenter:
Ni diſſyllaba ſint Tamen invenies bene *nôſti*,
Et *ſcîſti, flâſti; flêſti*: ſic plura notabis.

Syncopa præteritis in viſyllabam deſinentibus, & inde formatis ſæpe cõtingit: ut Petii pro petivi, Formaſti pro formaviſti rediit pro redivit, &c Diſſyllaba rarius ſyncopantur, quia moſti pro moviſti, îſti pro iviſti, triſti pro triviſti, vix unquam invenies, præſertim extra compoſitionẽ quia commoſti, rediſti vel rediiſti intriſti, & plura aliquando leges: ut frequenter noſti ſciſti, flaſti, fleſti. Horat. *Unde tam bene me noſti.* Terent *Sciſti uti foro.* Idem *Omnes congruunt, unum cum noris: omnes noris.* Fit etiam in aliis terminationibus præteritorum, aliquando ſyncopa, ſed vix apud alios quam Poetas. Virgil: 1. Æneid.

Vos & Scyllæam rabiem penituſque ſonantes.
Acceſtis ſcopulos,

Pro

Pro acceſsiſtis. Sic comice dixti, intellexti.

Præteritum ſignant & præſens, præteritiva
Sub voce, hæc, *odi, cœpi, novi, meminique*,
Et *Pepigi, memini, tote*, atq; memento repônit.

Hæc quinque verba, Odi, cœpi, novi, memini, pepigi, ſub terminatione præterita ſignificant præſens & præteritū perfectum: ut Odi, i. odio habeo vel habui: *to hate or have hated*, Oderam, odio habebā vel habueram. Sic cœpi, i. incipio vel incœpi, *to begin or to have begun* ſic dices de reliquis: ut pepigi, i. paciſcor, vel pactus ſum. Dicta verba ſolum habent tempora à præterito formata: ut Odi, oderam, oderim, odiſſem, odero, odiſſe. Horat,

Oderunt peccare boni virtutis amore.

Sic reliqua. Memini, ultra habet in futuro Imperativi, Memento tu, mementote vos. Meminero: ut odero, &c etiam habent ſenſum futuri indicativi. Memini, id eſt recordor; vel recordatus ſum, *I remember*.

Sunt, neutro paſſiva, *ſolet, ſit, fidit*, & *audet*,
Mœreo cum *gaudet*, paſſivum præteritum dant.
Aſt utrumque volunt *titubo, placeo, pateoque*,
ſueſco, caret, juro, prandet, nubit, miſeretque,
Cœno, piget, tædet, pudet, & *licet*: addito *poto*.
Et *libet*, & *méreor*, pro quo *mèreo* quoque legi.

Verbum neutro paſsivum eſt, quod deſinens in o facit præteritum ac ſi deſineret in or, ut Soleo ſolitus ſum: Fio factus ſum, Fido fiſus ſum, Audeo auſus ſum. Mœreo mœſtus ſum. Gaudeo, gaviſus ſum. Quædam retinent utrumque præteritum activæ & paſsivæ vocis: ut Titubo titubavi, vel titubatus ſum: pláceo placui & placitus ſum: pateo patui, & paſſus ſum: ſueſco ſuevi, ſuetus ſum, careo carui, & caſſus ſum: juro juravi, & juratus ſum: prandeo prandi & pranſus ſum: nubo nupſi & nupta ſum: miſeret miſeruit, & miſertū eſt: cœno cœnavi, & cœnatus ſum: piget piguit, & pigitum eſt: tædet tæduit & pertæſum eſt: pudet puduit & puditum eſt: liceo licuit & licitum eſt: poto potavi, & potus ſum: libet libuit, & libitum eſt: mereo meruī, & meritus ſum: ſed meruī videtur

videtur potius esse a mereo, quod pro mereor invenitur Palut: *Tu meruisti, & adhuc meres* Idem, *Nunquã ego illi possum gratiam referre, ut meritus est de me*, Soleo & suesco, *to use.* Fido, *to trust*, Confido, idem, diffido, *to mistrust* Audeo, *I dare*, Mœreo mœstus sum, per œ dipthongum *to be sorrowfull*, Gaudeo, *to rejoyce*, titubo, *to stagger*, Horat.

Haud aliter titubat quam si mera vina bibisset.

Juro juramentum facio aut præsto, *to sweare*,

Passivé signant sub o, *Vapulo, væneo, fio, Exulo*, cum *nubo*: *liceo* quibus addimus aptè.

Verbum neutrũ passivum est quod in o desinens passive significat: ut sex hic posita, Vapulo, to *be stricken*, Plaut. *Vide sis quam mox vapulare vis, nisi actutum hinc abis* Fio, *to be made.* Væneo, *to be sold*, Exulo *to be banisht* Liceo *to be apprized*, Nubo, viro trador, *to be married.*

Abundantia, & primo verba Communia.

Hæc & plura leges communia, *largior, hortor, Osculor, experior, stipulor, moror, hòspitor*, atque *Criminor, amplector, veneror*, cum *digner, adulor, Obliviscor*, eis *interpretor*, àddito *solor*.

Verbum abundans est, quod varie ab authoribus usurpatur. Primo, Quædam sub una voce active & passive significant: ut verbum commune, veluti largior, hortor, &c. 2. Quædam sunt diversarum conjugationum ut lavo lavas, vel lavo lavis. 3. Quædã in præteritis. supinisve coincidunt: ut mulceo & mulgeo, mulsi, mulsum. 4. Quædam multiplex præteritum aut supinum habent. ut sapio sapui vel sapivi. 5. Quædam diversas habent terminationes, ut reverto vel revertor: 6. Quædam unum habent præteritum a diversis verbis ortum: ut Crevi a cerno & cresco, luxi, a luceo, & lugeo. Quæ cum conjugatione significationem mutant, inter abundantia non habebuntur: ut fundo fundas, *to ground*, Fundo fundis, *to yet forth* Dico dicas, *to dedicate*, Dico dicis, to say, Volo volas, *to flee*, Volo vis, *to will.* Lego legas *to send messengers, or leave in testament*, Lego legis *to read*, Sero seras, *to lock*, Sero seris, *to sow*, Educo educas penultima brevi, *to bring*

bring up, Educo educis penultima longa, *to bring foorth*, Verbum, commune eſt, quod in or deſinens active & paſſive ſignificat: ut Largior largiris, *to give or to be given*, Horror, *to exhort or to be exhorted*, Dehortor, *to diſſwade or be diſſwaded*. Experior, *to aſſay or to be aſſayed*. Terent *Omnia prius experiri verbis quam armis ſapientem decet*. oſculor, *to kiſſe or to be kiſſed*, Stipulor, *to require or to be required*, Moror, *I tarie or ... tarried for*, Hoſpitor, *to lodge or to be lodged*, criminor, *to accuſe or to be accuſed*. Crimen, accuſatio vel peccatum, Amplector *to embrace or accept, or to be accepted*. Senec. *Mala pro bonis amplecti dementia eſt*, Veneror *to worſhip or to be worſhipped*, Dignor, *to eſteem worthy, or to be eſteemed worthy, to vouthſafe*. Virg.

Haud equidem tali me dignor honore

Idem, *Conjugio Anchiſa Veneris dignate ſuperbo*.

Adulor, *to flatter or to be flattered*, Et Obliviſcor, *to forget*, rarius paſſive leguntur, Interpretor, *to expone, or to be exponed*, Solor vel conſolor, *to comfort, or to be comforted*, Hæc extra participia paſſive non capiuntur, niſi ab authoribus vetuſtiſſimis.

DE VERBORUM FORMIS,

Liber Septimus.

Præcipuas verbi formas cognóſce quaternas.

In rudimentis traditum eſt verborum ſpecies eſſe duas Primitivam. ut Lego, Derivativam, ut Lecturio, Derivativorum rurſus genera ſunt quatuor. 1. Vel a nominibus derivantur: ut lignor, aquor, frumentor a ligno, aqua, frumento. 2. Vel ab adverbiis: ut perendinor, procraſtinor, à perendie, Cras, 3. Quædam a præpoſitionibus: ut ſupero à ſuper, 4. Quædam a verbis derivantur, ut lectito, dormito. Horum a verbis formatorum ſeptem, apud Grammaticos formæ obſervantur, Diminutiva, ut ſorbillo, parum ſorbeo. Imitativa, ut patriſſo, græciſſo. Deſiderativa, viſo, capeſſo, faceſſo; quibus omiſſis ſolum de frequentativis & inchoativis, meditativiſque dicemus:

De frequentativis, ſeu *Iterativis*

Sic Iterativum formes: *ito* fiat ab *atu*.

per

V per *o* mutabunt bene cætera verba ſupini.
Si fuit *er*, manet *or*. Sũt cũcta frequẽtia primæ.
Prætereunt legem, *nato*, *quærito*, *fundito*, *ſcitor*,
***Sciſcitor* atque *àgito*, *ſector*, *lòquitor*, *pàvitoq́*.**
Perſcrutàndo libros doctorum plura notâbis.

Verbum frequentativum vel iterativum eſt quod aſſiduum, vel potius frequentem in agendo vim habet, & frequenter agendo iterat affectum ut Salto, clamito. Formatur autem dupliciter primo a verbis primæ conjugationis habentibus in ſupinis *atum*, *atu*, penultima longa, mutando *a* longũ in i breve, & *u* in *o*, ut imperatu imperito, clamatu clãito. volatu volito. 2. Reliqua frequentativa formantur a ſupino mutando tantum *u* in *o*, ut increpitu increpito, curſu curſo, ſaltu ſalto, dormitu dormito dormitas, tueor tutu tutor, quia ex verbis in *or* ſunt freqẽtativa in *or*: veluti Minor minatu minitor. Formantur contra regulam quædã, No natu, nato penultima brevi facit Quæro quærito, *to ſeek buſily*, Ter. *Lana ac tela victum quaritans*, Fundo fundis, Fundito, i. ſæpe fundo, aut ſimpliciter fundo, nam frequentativa pro primitivis plerunq; elegantter locantur. Scito ſcitu, non ſcito, ſed ſcitor, *to ſearch ſecret things*, Pro eodem frequentius eſt ſciſcitor a ſciſco. Plaut. *Secede huc, nam ſunt quæ ex te ſolo ſciſcitari volo*, Ago agito facit *to move or ſhake*, Compoſitum ejus cogo: Cogito, *to thinke*, Sequor ſector *to follow continually*, Loquor, loquitor, *to be ay clattering*, Paveo pavito facit, ac ſi ſupinum habeat pavitum, *to be very feared*, Si quis probatorum virorum ſcripta perquirat, plura deprehendet adhuc irregulariter formata. Omnia frequentativa ſunt primæ conjugationis.

De incœptivis ſeu *inchoativis.*

Præſentis primique modi, *co* junge ſecúndæ
Perſonæ, ſi vis verba incœptíva creàre.
Sic *ferves* ferveſco facit. Sed tollitur *hiſco*.

Verbum inchoativæ vel incœptivæ formæ eſt quod continuum incrementum paſſionis innatæ ſignificat, & a Valla augmentativum appellatur. Et proprie tantum fit a neutris ſecundæ conjugationis

tionis, addendo ſecundæ perſonæ indicativi ſingularis numeri ſyllabam *co* ut Tepeo tepes, tepeſco, *to grow warme*, Caleſco, fio calidus. Quorundã primitiva in uſu non ſunt: ut igneſco, ſaneſco, herbeſco, liqueſco, juveneſco, ſeneſco. Quædam verba ſimiliter in *ſco* deſinentia hanc ſignificationem non ſequuntur, ut præſentiſco i. præſentio *to feel or perceive*, Concupiſco, i. cupio *to deſire*, Viviſco, i. vivo *to live*, Edormîſco, i. dormiendo concoquo *to ſleep out*, Plaut *Edormiſcam hanc crapulam quam potavi prater animi ſententiam*, Repueraſco, *to grow childiſh again*, Ipſa etiam ſignificatione videtur inchoativum. Plaut: *Aiunt ſolere ſenes repueraſcere*. Unum formatur irregulariter. Hiſco ab hio hias: quia regula poſcit hiaſco. *to gaunt or whiſper*, Plaut *ne biſcere quidem audet*.

De meditativis quæ & deſiderativa.

In meditativis, quod in *u* fit, junge ſupino,
U emper brevians, *rio:* ſic dabit eſurit, *eſu.*

Meditativum verbum ſeu deſiderativum eſt, quod cum primitivo ſignificat cupio, ut eſurio, id eſt, eſſe cupio. *to be hungry*, Formatur meditativum a poſteriore ſupino, correpta *u* & adjecto rio, ut a partu parturio, id eſt cupio aut conor parere, *to travel with child*, Virg. *Parturit almus ager.*

Rectiſſime hæc appellari deſiderativa ſentio: Vallæ ſubſcribens, atque ut uſui aliquid concedatur, non inepte meditativa quoque vocantur. quia diligentiſſime meditamur, ut eorum fiamus compotes, quæ vehementer deſideramus.

FINIS.